

Silje E. Fretheim og Merete Moe Henriksen

Utgravning av bosetningsspor og bryggesteinslag i vedskjulet på Foss Lian, Melhus kommune

**NTNU Vitenskapsmuseet
arkeologisk rapport 2018-24**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2018:24

Silje E. Fretheim og Merete Moe Henriksen

Utgravning av bosetningsspor og bryggesteinslag i vedskjulet på Foss Lian, Melhus kommune

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2014. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Rapportserien benyttes ved endelig rapportering fra prosjekter eller utredninger, der det også forutsettes en mer grundig faglig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet/publikasjoner>

Referanse

Fretheim, S. E. og M. M. Henriksen 2018: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2018:24
Utgravning av bosetningsspor og bryggesteinslag i vedskjulet på Foss Lian, Melhus kommune

Trondheim, desember 2018

Utgiver

NTNU Vitenskapsmuseet
Institutt for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 21 16
e-post: postmottak@museum.ntnu.no

Ansvarlig signatur

Bernt Rundberget (instituttleder)

Kvalitetssikret av

Ellen Grav Ellingsen (serieredaktør)

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto

Tre av vevloddene i kleber som ble funnet av grunneier Bjørn Foss, Da62695_001, Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet

ISBN 978-82-8322-166-4
ISSN 2387-3965

Sammendrag

Fretheim, S. E. og M. M. Henriksen 2018: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2018:24. Utgravning av bosetningsspor og bryggesteinslag i vedskjulet på Foss Lian, Melhus kommune.

Våren 2017 gjennomførte NTNU Vitenskapsmuseet en arkeologisk utgravning inne i vedskjulet i driftsbygningen til gården Foss Lian i Melhus kommune. Fra før av var hele gårdstunet registrert som en arkeologisk lokalitet med sammenhengende bryggesteinslag/kulturlag fra Vikingtid og Middelalder (totalt areal rundt 600 m²). Undersøkelsen i 2017 omfattet et areal på 32 m². Omlag 11,5 m³ med kulturlag (inkludert bryggestein) ble gravd ut av arkeologer. Rundt 10 m³ av de opprinnelige kulturlagsmassene innen arealet var allerede fjernet av grunneier før gårdstunet ble registrert som arkeologisk lokalitet. Funn gjort av grunneier inkluderte flere vevlodd, baksteheller, deler av klebergryter, bryner og et spinnehjul (T27670). De arkeologiske undersøkelsene, og påfølgende dateringsresultater, bekreftet at bruken av gårdstunet strekker seg fra vikingtid (før 900 AD) og opp gjennom middelalderen. Sannsynligvis har det vært sammenhengende bruk av tunet helt fram til i dag, selv om naturlig avsatte lag etter småskred og gjengroing vitner om et lite opphold i bruken av akkurat denne delen av tunet en gang i første halvdel av 900-tallet. Ellers fantes vekselvis spor etter dyrkning, bosetning (stolpehull, kokegropen og gjenstander knytta til innendørsaktiviteter) og dumping av kokstein og annet husholdningsavfall (dyrebein, kull og sot, ødelagte gjenstander m.m.). Det øvre, mektigste bryggesteinslaget så ut til å representere dumping og utplanering gjennom flere hundre år, fra rundt 1200 AD til utpå 1700-tallet (basert på gjenstandsfunnene). Foruten flere baksteheller, vevlodd, grytedeler og bryner, ble det blant annet funnet del av en kniv og en liten bøylesaks fra lag datert rett før 1200 AD (T27671).

Nøkkelord: Gårdstun, bryggesteinslag, kulturlag, bosetningsspor, Vikingtid, Middelalder, Nyere tid.

Silje E. Fretheim og Merete M. Henriksen, NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, NO-7491 Trondheim

Summary

Fretheim, S. E. and M. M. Henriksen 2018: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2018:24. Foss Lian 2017.

In spring 2017, the NTNU University Museum carried out an archaeological excavation inside the outbuilding of the Foss Lian farm in Melhus municipality. The entire farmyard area had been registered as an archaeological site with extensive culture layers from the Viking Age and Middle Ages (total area of 600 m²). The excavation in 2017 covered an area of 32 m². About 11.5 m³ of culture layers (including several layers of firecracked stones/ "brewing stones") were excavated by archaeologists. Approximately 10 m³ of the original culture layers in the area had already been removed by the landowner before the farmyard was registered as an archaeological site. Artefacts found by the landowner included several loom weights, griddle stones, parts of soapstone pots, whetstones and a spindle whorl (T27670). The archaeological excavation, and subsequent dating results, confirmed that the farmyard was in use in the Viking Age (before 900 AD), and throughout the Middle Ages. The site has probably been in continuous use as a farmyard area from before 900 AD up until today, although naturally deposited sand layers and thin horizons of fossilized turf points towards a temporary cease in the use of this part of the yard at one point in the first half of the 900s. Apart from this, alternating phases relating to cultivation, settlement (postholes, cooking pits and artefacts linked to indoor activities), and dumping of firecracked stones and other household waste (animal bones, charcoal, broken objects, etc.) could be observed. The upper, most extensive layer of firecracked stones/ "brewing stones" appeared to represent actions of dumping and leveling during several hundred years, from around 1200 AD to the 1700s (based on artefacts). In addition to several griddle stone fragments, loom weights, soapstone pot fragments and whetstones, the finds from the 2017 excavation included a fragmented knife and a pair of small scissors from layers dated just before 1200 AD (T27671).

Key words: Farmyard, Settlement features, Brewing stones, Cultural layers, Viking Age, Middle ages, Post-medieval period.

Silje E. Fretheim and Merete M. Henriksen, NTNU University Museum, Department of Archaeology and Cultural History, NO-7491 Trondheim

Arkivreferanser

Foss Lian 2017

Intrasisnr	2017_86
AskeladdenID	216035-13
Saksnummer (ePhorte)	2016/9122
Aksesjonsnummer	2017/86
Tilvekstnr	T-27670, T-27671
Fotonr	Da62669, Da62695
Kartskapnr	11117-11121

Fylke	Trøndelag
Kommune	Melhus
Gårdsnavn	Foss Lian
Gårdsnummer	221/1
Lokalitet	Foss Lian
Kulturminnetype	Bryggesteinslag/kulturlag, gårdstun
Datering	Yngre jernalder, middelalder og nyere tid

Innhold

Sammendrag.....	4
Summary.....	5
Arkivreferanser.....	6
1. Bakgrunn for undersøkelsen	9
1.1. Områdebeskrivelse	10
1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer.....	10
2. Undersøkelsens rammer.....	13
2.1. Tid, deltagere.....	13
2.2. Problemstillinger	13
2.3. Metode.....	14
2.4. Dokumentasjon.....	15
2.5. Formidling.....	15
3. Utgravingen – gjennomføring og resultater	16
3.2. Stratigrafisk analyse - faser.....	17
4. Oppsummering av resultater og tolkninger.....	40
5. Litteratur	42
Vedlegg.....	43

Figurliste

- Figur 1. Periodeoversikt
- Figur 2. Utsyn mot sørvest fra sørsida av tunet på Foss Lian
- Figur 3. Helleristningsstein med forvittra båtfigur (T26825)
- Figur 4. Kart over gårdstunet på Foss, med fylkets sjakter og utgravningsfeltet
- Figur 5. Montering lysarmatur i taket på undersøkelsens første dag
- Figur 6. Oversikt over innendørsdelen av feltet før utgravning
- Figur 7. NØ-veggen måtte støttes opp etter hvert som vi gravde oss nedover
- Figur 8. Graving i den smale utendørsdelen av feltet.
- Figur 9. Fotogrammetri av den gjenstående profilen langs NØ-sida av feltet
- Figur 10. Oversikt over dokumenterte faser og hendelser innen utgravningsområdet
- Figur 11. Forenkla matrise over dokumenterte kontekster, med faseinndeling
- Figur 12. Innmålt kontekst tilhørende Fase 1
- Figur 13. Ruth I. Øien spar vekk det nedre dyrknings-/koksteinslaget 1266
- Figur 14. Løsmassekart over området. Fra NGU
- Figur 15. Innmålte kontekster tilhørende Fase 3
- Figur 16. Planfoto av «kullgropa» 1291 før og etter tømning
- Figur 17. Innmålt kontekst tilhørende Fase 4
- Figur 18. Innmålte kontekster tilhørende Fase 5
- Figur 19. Staurhull eller små stolpehull under brannlaget 848
- Figur 20. Brannlag 724 (til høyre) og 848 (til venstre)
- Figur 21. Forsenking under brannlag 848
- Figur 22. Røntgenfoto av knivfragment T27671:2
- Figur 23. T27671:15. Flat gjenstand med hull, ukjent materiale og funksjon
- Figur 24. Innmålte kontekster tilhørende fase 7
- Figur 25. Foto av kokegropene tilhørende Fase 7
- Figur 26. Innmålte kontekster tilhørende fase 8
- Figur 27. T27671:1, liten bøylesaks av jern
- Figur 28. Skår av klebergryte fra lag 591
- Figur 29. Samlefoto av vevlodd fra lokaliteten
- Figur 30. T27670:1, spinnehjul
- Figur 31. Innmålte kontekster tilhørende fase 9
- Figur 32. Innmålte kontekster tilhørende fase 10
- Figur 33. Foto av utvalgte bakstehellefragment
- Figur 34. Klebergrytefragment og krittpipefragment fra bryggesteinslaget 276
- Figur 35. Plott over modellerte dateringer. Kalibrert og modellert i Oxcal

Tabell 1. Staurhull tilhørende Fase 3

Tabell 2. Små stolpehull og/eller staurhull tilhørende Fase 5.

1. Bakgrunn for undersøkelsen

På vegne av grunneierne på Foss Lian (222/1) søkte Sør-Trøndelag fylkeskommune i april 2016 om dispensasjon fra kulturminnelovens § 8, da grunneierne ønsket å utvide og utbedre den østligste delen av gårdens driftsbygning, som i dag er i bruk som vedskjul. I forbindelse med fylkets registreringsarbeid i området i 2015 ble det påvist sammenhengende bryggesteinslag/kulturlag på gårdstunet på Foss Lian (Hårstad 2015), og det ble også klart at grunneiers tidligere senking av golvet i vedskjulet hadde medført inngrep i intakte kulturlag. Inngrepet omfattet et areal på 7,7x2,6 m (20 m²), der bryggesteinslag/kulturlag var fjernet ned til en dybde på rundt 0,5 m (10 m³). Grunneier Bjørn Foss har selv samlet inn flere arkeologiske gjenstander som vevlodd, baksteheller, grytedeler og bryner fra disse lagene (innlevert og katalogisert, T27670). Etter dette inngrepet gjenstod en bolk med kulturlag inn mot østveggen, som grunneier ønsket å fjerne for å etablere en grunnmur. Søknaden om dispensasjon ble innvilget av Riksantikvaren i mai 2016, med vilkår om arkeologisk utgravning gjennomført av NTNU Vitenskapsmuseet før anleggsstart. Riksantikvaren vurderte at tiltaket var å betrakte som et mindre, privat tiltak. Dermed dekket staten utgiftene til de arkeologiske undersøkelsene. Prosjektplan og budsjett for undersøkelsen ble utarbeidet av NTNU Vitenskapsmuseet (Sauvage 2016).

Jernalder

Eldre jernalder (500 f.Kr. – 575 e.Kr.)

Førromersk jernalder (500 f.Kr.-0)

Eldre romertid (0-150 e.Kr.)

Yngre romertid (150-400 e.Kr.)

Folkevandringstid (400-575 e.Kr.)

Yngre jernalder (575-1030 e.Kr.)

Merovingertid (575-800 e.Kr.)

Vikingetid (800-1030 e.Kr.)

Middelalder

Tidlig Middelalder (1030 – 1130)

Høymiddelalder (1130 – 1350)

Senmiddelalder (1350 -1537)

Nyere tid (1537 -)

Figur 1. Periodeoversikt. Illustrasjon: NTNU Vitenskapsmuseet

1.1. Områdebeskrivelse

Gården Foss Lian ligger sentralt i Gauldalen, i den sørlige enden av en breavsatt terrasse øst for Gaula, vis à vis Hovin i vest, 2-300 m nedstrøms for enden av den trange Gaulfossen. Områdene langs elva er fruktbare og ideelle for gårdsbosetning. Gårdstunet ligger 74 m over havet, rundt 30 meter over dagens nivå for Gaula nedafor Gaulfossen. Fra sørsida av tunet på Foss Lian er det vid utsikt mot dalføret i sør og vest.

Figur 2. Utsyn mot sørvest fra sørsida av tunet på Foss Lian, på en tørr og forblåst dag. Da62669_107. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer

Foss representerer et rikt kulturmiljø i Melhus. Gården har fått navnet etter Gaulfossen som ligger like ved. Området har en svært høy tetthet av kulturminner fra både forhistorisk og nyere tid. Blant kulturminnene fra forhistorisk tid og Middelalder finner vi flere helleristningsfelt, gravminner, jernframstillingsanlegg, fangstgroper, kullmiler og et kirkested fra middelalderen. Foss inngår som et spesielt utvalgt kulturmiljø i Regional plan for kulturminner 2013-2017 for Sør-Trøndelag. Et større område på Foss er også båndlagt med hensynssone c i kommuneplan for Melhus.

Området utmerker seg særlig ved et høyt antall lokaliteter med helleristninger – over 40 felt, per september 2018. Ristningene finnes både på løse steiner og på fast berg. Enkelte felt er rene skålgroplokaliteter, mens det på andre finnes figurer som båter, fotsåler og spiraler. Motivene tyder på en datering til både bronsealder og jernalder. Helleristningssteinen T26825 ble funnet i 2014 av grunneier Bjørn Foss, inne i driftsbygningen til Foss Lian – også i forbindelse med senking av gulvnivå. Det

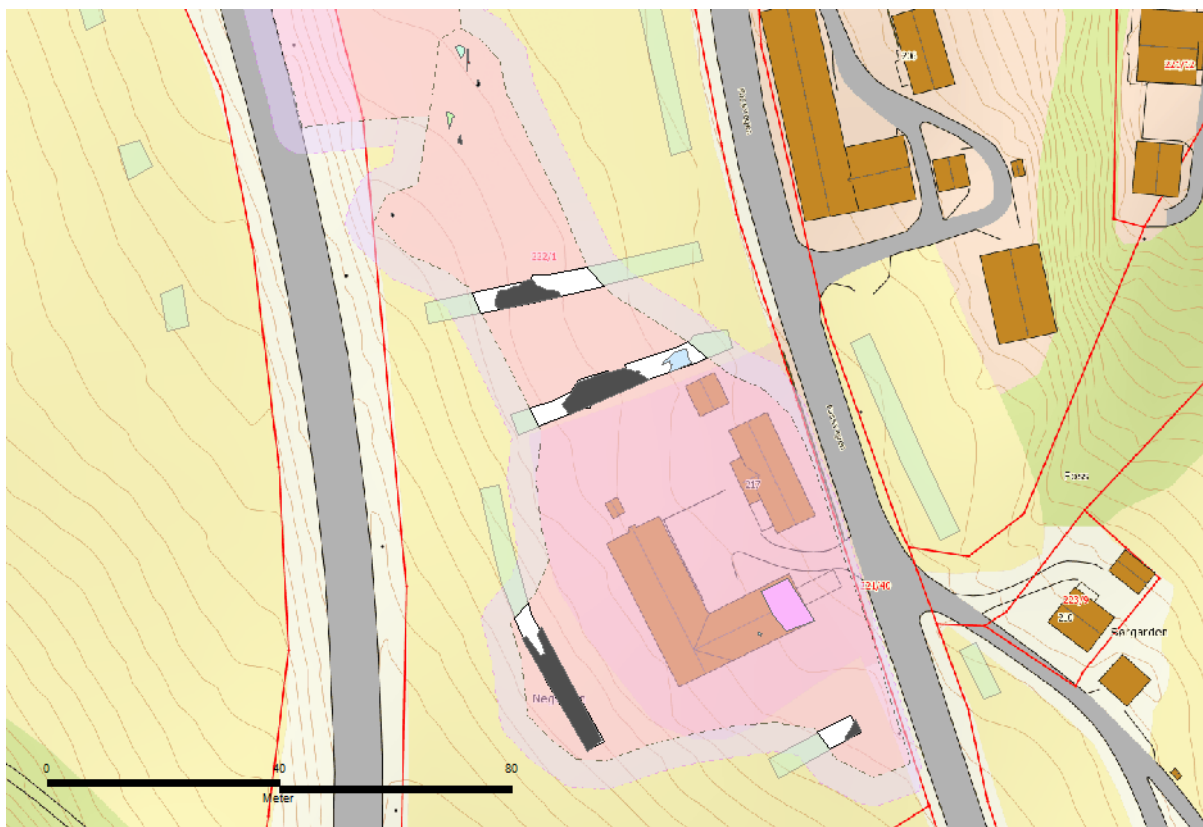
Figur 3. Helleristningsstein med forvitra båtfigur (T26825), levert inn til Vitenskapsmuseet av Bjørn Foss i 2015. Foto: Justin J. L. Kimball

dreier seg om en steinhelle med en ca. 43 cm lang innristet båtfigur. Hella er trolig hogd ut fra et allerede innristet berg for bruk som del av bygningskonstruksjon el.l.. Båtfiguren er svært forvitret og har ikke nødvendigvis blitt observert på det aktuelle tidspunktet.

Den såkalte høvdingegrava på Foss («Fossgrava», ID 47806) ligger oppe i åsen 7-800 m øst for tunet på Foss Lian. Gravhaugen ble arkeologisk undersøkt i 1934 og datert til yngre romertid (200-400 e.Kr.) basert på gravgodset, som så ut til å høre til to individer – en mann og en kvinne. Blant de mange funnene var flere fingerringe av gull og sølv, og et usedvanlig godt bevart tveegga sverd med skjede av tre belagt med jernblikk, med dekorerte bronsebeslag. Etter undersøkelsen ble gravhaugen rekonstruert og en tilhørende bautastein gjenreist på toppen av gravminnet.

Gården Foss har hatt en sentral funksjon i dalføret, noe som gjenspeiles i at det ble bygd en kirke her i middelalderen. Det gamle kirkestedet fra middelalderen på Foss ble lokalisert og delvis utgravd i 1982 (ID 18200). Det ble da funnet rester etter 15 sikre begravelser, i tillegg til en del gjenstander og skjelettresten i løsmassene ut mot dagens E6 i vest. Kirkestedet ligger rundt 80 m nordvest for dagens gårdstun. Den eldste omtalen av kirka på Foss er fra 1533, men en bevart kristusfigur datert til andre halvdel av 1100-tallet viser at kirka trolig er langt eldre (Brendalsmo 2006, 489). Kirka skal ha stått fram til 1670, da Foss og Grinni sokn ble slått sammen, og ny kirke ble bygd på Hovin. For øvrig antyder navnene på nabogårdene til Foss – Hovin («enga ved hovet») og Horg – tilstedeværelsen av førkristne kultsteder i området.

Bryggesteinslagene på Foss Lian ble registrert i 2015, i forbindelse med ny E6 parsell Gyllan-Røskaft. Det ble da klart at hele gårdstunet ligger på kulturlag med bryggestein. En trekullprøve fra nedre del av lagene i en av fylkets søkesjakter fikk en ¹⁴C- datering til 720-740/765-895 AD (vikingtid), mens den yngste/øverste delen av lagene fikk en datering til 1015-1155 AD (middelalder) (kalibrert, 2 σ). Fylket beregnet den arkeologiske lokaliteten til 4938 m² (ID 216035). I tillegg til koksteinslag påviste de stolpehull, kokegrop, nedgravninger og en mulig røys i sjaktene sine. Lokaliteten utenom dagens bygningsmasse på tunet ble videre undersøkt av NTNU Vitenskapsmuseet i 2018, i forbindelse med E6-utvidelsen (Rapport under utarbeidelse av Silje E. Fretheim og Merete M. Henriksen).

Figur 4. Kart over gårdstunet på Foss, med fylkets sjakter fra 2015, avgrensning av lokaliteten 216035, og utgravningsfeltet fra 2017 inne i driftsbygningen (i rosa). Kart ved Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet

2. Undersøkelsens rammer

2.1. Tid, deltagere

De arkeologiske undersøkelsene i vedskjulet på Foss Lian ble gjennomført i perioden 24.04-23.05 2017. Mandag 1. og onsdag 17. mai var fridager. Prosjektleder var Merete Moe Henriksen. Silje E. Fretheim var feltleder, og Ruth I. Øien og Syver Smukkestad feltassistenter. Silje E. Fretheim og Ruth I. Øien jobbet i hele perioden, mens Syver Smukkestad hadde sin siste arbeidsdag 19.05. Veiledning i bruk av totalstasjon og digitale dokumentasjonsskjema ble gitt i felt av Kristin Eriksen og Raymond Sauvage, hhv. 24.04. og 26.04. Totalt ble det brukt 60 dagsverk på feltundersøkelsen. I etterarbeidsfasen har Kristoffer R. Rantala stått for det meste av arbeidet med fotogrammetri, og Raymond Sauvage har bistått med modellering av ¹⁴C-dateringer i Oxcal.

Figur 5. Ruth I. Øien og Syver Smukkestad monterer lysarmatur i taket på undersøkelsens første dag. Da62669_186. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

2.2. Problemstillinger

I Trøndelag er det vanlig at det i tilknytning til tunet på eksisterende gårder finnes lag med store mengder skjørbrent stein. Slike områder har som regel blitt beskrevet som «svartjordsområdet», «gammelåkeren» og «gammalgården», og av beskrivelsene framgår det i disse områdene er påvist svart jord med mye skjørbrent stein. Lagene med skjørbrent stein har dateringer fra 600-tallet, vikingtid og middelalder (Grønnesby og Heen-Pettersen 2015). Undersøkelser av slike lag de seneste årene, deriblant på Ranheim i 2013, viser at

det dreier seg om kulturlag som best kan sammenliknes med påviste kulturlag i middelalderbyene og i gårdshaugene i Nord-Norge. På Ranheim ble også store mengder gjenstandsfunn gjort i lagene (Grønnesby & Heen-Pettersen 2015). Gårdsbebyggelsen i yngre jernalder og middelalder har trolig ligget lokalisert til dagens gårdstun, og undersøkes derfor sjelden arkeologisk. Undersøkelsen av koksteinslaget på Foss Lian er derfor et viktig tilskudd til vår kunnskap om gården i yngre jernalder og middelalder, samtidig som den bidrar med økt kunnskap om en lite belyst kulturminnetype.

Utgravninga i 2017 berørte kun en mindre del av kulturlagene på Foss Lian. Funnmaterialet som allerede hadde kommet fram ved grunneiers inngrep representerer typisk husholdningsavfall og materiale knyttet til bebyggelse og gårdsdrift. Baksteheller og vevlodd antyder spesifikke aktiviteter knyttet til gården i middelalder: veving og baking. Ved undersøkelsen ønsket vi derfor å avklare om det var flere indikasjoner på denne typen aktivitet her, og om aktiviteten kunne knyttes til en eller flere bestemte gårdsbygninger.

Undersøkelsen kan knyttes til et pågående forskningsprosjekt ved museet som omhandler dannelsen av den historiske gården i yngre jernalder og middelalder i Trøndelag.

2.3. Metode

Utgravningen ble gjennomført for hånd, med spade, krafse, og graveskje. Massene ble kjørt vekk med trillebår. Graving og dokumentasjon foregikk i grove trekk etter single-context metoden; det vil si at hver kontekst (lag eller kutt og fyll¹) ble definert og målt inn i plan, gitt et unikt ID-nummer, og gravd for seg. I praksis skilles kontekster ved observasjoner av deres egenart i bestanddeler i forhold til omgivende kontekster og/eller synlige lagskiller, noe som alltid innebærer en viss grad av tolkning og skjønn. Alle kontekster og stratigrafiske relasjoner ble beskrevet i kontekstskjema i FileMaker – senere samlet i Intrasis. Kontekstene innen utgravningsfeltet ble fjernet og dokumentert i stratigrafisk rekkefølge, fra yngst til eldst. Funn og prøver ble relatert til de unike kontekstene. Pinpointere for påvisning av metallfunn ble aktivt benyttet under gravinga.

I prosessen med kalibrering av resultatene fra ¹⁴C-dateringene er det benyttet Bayesiansk modellering, for å utlede statistiske kronologiske data om bruksfaser og brukstider. Metoden gir en måte å kombinere dateringer med forskjellig typer forhåndskunnskap for å beregne statistiske estimater på tidspunkt for tidligere tiders hendelser (Buck og Juarez 2017, Ramsey 2009). Et grunnprinsipp med metoden er at ¹⁴C-dateringer fra en lokalitet har en sammenheng med hverandre. Et vanlig utgangspunkt er en modell der en serie dateringer kommer fra en bestemt bosetting eller en aktivitet, som var i bruk over en periode, og at denne aktiviteten hadde oppstart før slutten på aktiviteten. Gjennom Bayesiansk statistikk kan man sannsynliggjøre hvor stor del av avvikene i dateringsresultatene som skyldes statistikk, og hvor stor andel som er et reelt tidsrom i kalenderår (Ramsey 2009). I tillegg kan vi ta hensyn til ulik informasjon vi har om den arkeologiske konteksten, som kronologiske sammenhenger mellom dateringer, informasjon om absolutte kalender år fra dendrokronologi og terminus post – og terminus ante quem dateringer av hendelser. Kalibreringene og den statistiske analysen er utført i programmet OxCal. Metoden som er fulgt er beskrevet i dokumentasjonen som følger programvaren online (OxCal 2018) og modellen basert på fremgangsmåte og kode beskrevet i Ramsey 1995.

---

¹ Kutt og tilhørende fyll fikk i denne sammenhengen kun ett ID-nummer, og ett kontekstskjema, til forskjell fra en mer gjennomført single-context-tilnærming.

2.4. Dokumentasjon

Til digital innmåling brukte vi totalstasjon, av typen Topcon QS3A. Innmålinga på Foss bød på utfordringer, da det ikke var mulig å plassere totalstasjonen så det ble fri sikt til hele feltet. Vi etablerte ett sett med fastpunkter på nordsida av feltet, og ett på sørsida, og vekslet mellom å ha totalstasjonen stående i den sørlige og nordlige inngangen til skjulet når vi målte innendørs. En liten del av feltet lå utendørs på østsida (dels under låvebrua, så CPOS GPS var ikke et alternativ her heller). Et tredje sett med fastpunkter ble etablert for å dekke dette området. Single-context-tilnærminga innebar at lag ble gravd i ett, uansett om de strakte seg forbi veggen i øst. I flere tilfeller måtte vi flytte totalstasjonen to ganger for å få målt inn ett enkelt lag. I snitt ble totalstasjonen flyttet 2-3 ganger per arbeidsdag.

Alle arkeologiske og moderne kontekster (lag og strukturer) innen utgravningsfeltet ble målt inn. I tillegg målte vi inn en del *in situ* gjenstandsfunn, alle prøver, og punkter til fotogrammetri. Funn og vitenskapelige prøver ble ellers relatert til tilhørende kontekst (lag eller struktur).

Intrasis ble benyttet som dokumentasjonssystem, for ordning av data både under og i etterkant av gravinga. Her har vi samlet innmålinger, kontekstopplysninger, fotolister og funnopplysninger. I felt førte vi opplysningene inn på skjema i FileMaker. I tillegg førte vi feltdagbøker der vi blant annet tegnet matriser fortløpende, for å holde oversikt over stratigrafien.

Til fotodokumentasjon benyttet vi et Sony Alpha 6000 kamera, og et Olympus Stylus TG-4 kompaktkamera. Fotolister ble ført på felt-iPadene i FileMaker, og senere overført til Intrasis. Totalt ble det tatt rundt 760 foto i felt, inkludert foto til fotogrammetri. Fotogrammetri ved hjelp av programmet Agisoft Photoscan ble benyttet til å produsere måleriktige ortofoto av relevante faser og kontekster under og i etterkant av feltarbeidet. I alt er 226 ordinære feltfoto og 11 ortofoto innlagt i fotobasen til Universitetenes samlingsdatabaser (Da62669). I tillegg er det lagt inn 18 gjenstandsfoto og ett røntgenfoto av gjenstander (Da62695).

Snittede stolpehull og kokegroper ble tegnet i plan og profil, i målestokk 1:10. Snittede staurhull ble kun fotografert – ikke tegnet. Tegningene er rentegnet digitalt i Adobe Illustrator, og inkludert i rapporten (Vedlegg 7).

2.5. Formidling

Det ble ikke lagt noen aktiv formidlingsstrategi for prosjektet, men alle som kom innom fikk se og høre hva vi hadde funnet. Grunneier og flere naboer var innom i flere omganger, og vi fikk besøk av flere kollegaer fra både Sør-Trøndelag fylkeskommune og NTNU Vitenskapsmuseet. Totalt var 10-12 personer innom på besøk, én eller flere ganger.

3. Utgravingen – gjennomføring og resultater

Figur 6. Oversikt over innendørsdelen av feltet før utgravning, etter opprensing. Med den bevarte bolken til høyre. Da62669_194. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Undersøkelsen omfatta et areal på omtrent 4x8 m, 32 m². Av dette arealet var omtrent 27 m² innendørs, mens de resterende 5 m² lå langs utsida og under NØ-veggen på driftsbygningen. Ved oppstart gikk den bevarte bolken med kulturlag i NØ-delen av feltet nesten helt opp til veggen (Figur 6). Gravinga under veggen på en stående bygning bød på visse utfordringer, da vi hele tiden måtte passe på å støtte opp veggen på en forsvarlig måte etter hvert som vi gravde oss nedover. Dette løste vi ved hjelp av to jekker (én tilhørende grunneier), et par kraftige støttebukker, diverse plankebiter og en solid jernbjelke (Figur 7). Grunneier bistod oss med å få de første jekke- og støttepunktene på plass. Veggen bar mye vekt, da låvebrua (med jernbjelker) gikk opp til høyloftet på denne sida av driftsbygningen.

Figur 7. NØ-veggen måtte støttes opp på vekslende punkter etter hvert som vi gravde oss nedover. Da62669_006. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Lysproblemet innendørs løste vi ganske greit med å henge opp lysrørmatur med hvitt lys fra kroker i takbjelkene (se Figur 5). Grunneier ordnet med strømtilgang. I tillegg fikk vi lys fra døråpningene i begge kortender av vedskjulet. På solrike dager slet vi litt med at sollys kom inn gjennom sprekker i veggene og langs døråpninga i SØ, og tegnet lyse striper og flekker utover lagene og strukturene våre. Ved fotografering inne måtte vi derfor ofte holde opp eller feste presenninger på utsida av bygningen.

Presenninger, sammen med gamle gipsplater lånt av grunneier, ble også brukt for å hindre vann i å renne inn fra utendørs- til innendørsdelen av feltet på regnfulle dager. Regn og vanninnslag var dermed ikke et problem i felt.

Figur 8. Graving i den smale utendørsdelen av feltet. Da62669_004. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Totalt gravde vi ut om lag $11,5 \text{ m}^3$ med lagavsetninger (8 m^3 fra bolken + utendørsfeltet og $3,5 \text{ m}^3$ fra innendørsfeltet under det moderne gulvkuttet). Figur 9 viser fotogrammetri av den gjenstående profilen langs NØ-delen av feltet (utenfor veggen) ved arbeidets avslutning.

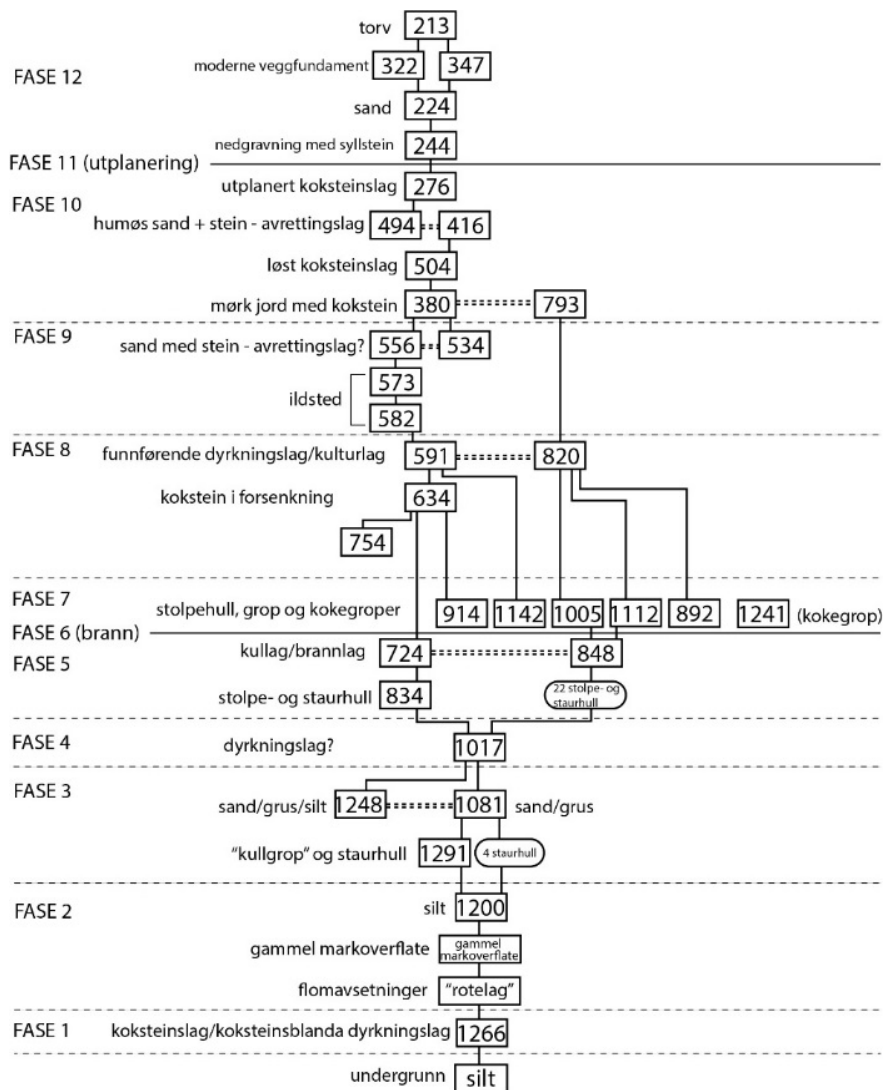
Figur 9. Fotogrammetri av den litt over 7 m lange og rundt 1 m høye gjenstående profilen langs NØ-sida av feltet («NØ-profilen» - finnes også i større format sammen med profiltegning i Vedlegg 8). Da62669_238, produsert av Kristin Eriksen, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.2. Stratigrafisk analyse - faser

Ved å kombinere våre observasjoner av stratigrafiske relasjoner med ^{14}C -dateringer av prøvemateriale fra 15 kontekster, har vi skilt ut i alt 12 faser som representerer bruk av akkurat dette utsnittet av gårdstunet på Foss fra Vikingtid og opp til i dag.

- Fase 1: Dyrkning og dumping av kokstein/bryggestein i vikingtid, rundt 900 AD
- Fase 2: Flomhendelser og gjengroing – opphold i aktivitet
- Fase 3: Bosetning/aktivitet i vikingtid, rundt 930 AD
- Fase 4: Dyrkning?
- Fase 5: Bosetning ved overgangen vikingtid - middelalder (stolpe- og staurhull), rundt 970-1170 AD
- Fase 6: Brannhendelse rundt 1170 AD
- Fase 7: Bosetning i middelalder (stolpehull og kokegroper), rundt 1175 AD
- Fase 8: Avsetning av bryggesteinslag og kulturlag i middelalder, rundt 1190 AD
- Fase 9: Utplanert aktivitetsområde (med ildsted), rundt 1210 AD
- Fase 10: Vekselvis avsetning og utplanering av bryggesteinslag, fra rundt 1220 AD – etterreformatorisk tid
- Fase 11: Utplanering etter opphør i bryggesteinsdumpinga, etterreformatorisk tid
- Fase 12: Moderne bosetning (anleggsspor knytta til dagens driftsbygning)

Figur 10. Oversikt over dokumenterte faser og hendelser innen utgravningsområdet.

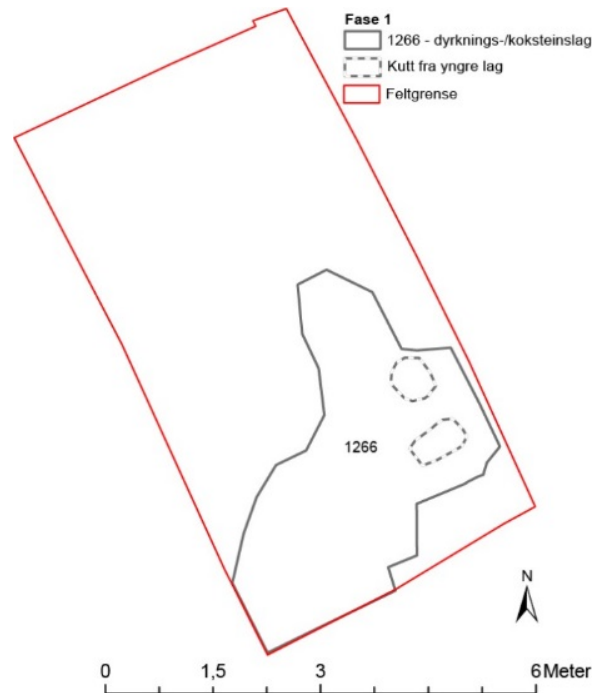
Figur 11. Forenkla matrise over dokumenterte kontekster, med faseinndeling. Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

3.2.1. Fase 1: Dyrkning og dumping av kokstein i vikingtid

Dokumentert kontekst: Lag 1266. Laget strakk seg fra inngangen på baksiden av vedskjulet (SØ) og nordover til midten av rommet/feltet. Det bestod av humusblanda brun silt/fin sand blandet med en del kokstein, litt trekull og noen få, små fragmenter av dyrebein. Laget var tynnest i nord og gradvis tykkere mot sør, ca 12 cm på det tykkeste. Under laget var steril sand/silt. Ingen nedgravinger/strukturer ble observert på dette nivået.

Datering og varighet: En liten bit trekull (*Betula* sp.) fra laget ble datert til 1110 ± 15 BP (TRa-12701). Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 895-115 AD (68,2% sannsynlighet). Én datering fra dette eldste laget kan ikke brukes til å si noe om fasens varighet, men ut fra kalibrert datering av påfølgende fase, ser fasen ut til å ha endt før 922 AD.

Funn: Ingen gjenstandsfunn. Noen få, små fragmenter av ubrente dyrebein ble observert under graving, men ikke innsamlet.

Figur 12. Innmålt kontekst tilhørende Fase 1. Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Figur 13. Ruth I. Øien spar vekk det nedre dyrknings-/koksteinslaget 1266, som strekker seg videre på utsida av vedskjulet i sørøst. Da62669_177. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Tolkning: Dyrkningslag blandet med kokstein/bryggstein. Eldste dokumenterte aktivitetsfase innen utgravningsfeltet. Lagets alder har rimeligvis en viss utstrekning. I og med at det ser ut til å være en blanding av dyrkningslag og koksteinslag, kan lagets komponenter til og med representere to adskilte faser. I så fall virker det sannsynlig at koksteinskomponenten har blitt avsatt først, og at seinere dyrkningsaktivitet (samt eventuelt småskred/flom i Fase 2) har gitt laget den blandede strukturen. Det er også mulig at den dokumenterte delen av laget representerer utkanten av et åkerområde der det har blitt dumpet kokstein mens dyrkinga foregikk.

3.2.2. Fase 2: Småskred eller flomhendelser og gjengroing – opphold i aktivitet

Dokumenterte kontekster: Lag 1200 og flere ikke innmålte lag omtalt i originaldokumentasjonen som «gammel markoverflate» og «rotelag».

«Rotelaget» lå rett over Lag 1266 (Fase 1), og bestod av mange tynne, sjikt av fin sand og silt i ulike farger, samt enkelte lommer med mer grusblanda masser. Sjiktene var vanskelige å følge i plan i en travel innspurfase av utgravninga. Det ble derfor først oppfatta som ett omrota lag. Det ble ikke målt inn i plan, da det hadde en uklar planavgrønsing mot nord og vest. Det ble først og fremst observert i forbindelse med framrensing av laget 1266 under, samt i NØ-profilen.

«Gammel markoverflate» ble observert flekkvis i plan, i toppen av «rotelaget» i området langs/under vedskjulveggen. Tilsvarende lag ble også observert på to nivå i NØ-profilen rett utenfor veggen (se Vedlegg 8). Samlet tykkelse på «rotelag»-sjiktene + markoverflatene inne ved NØ-profilen var 10-20 cm.

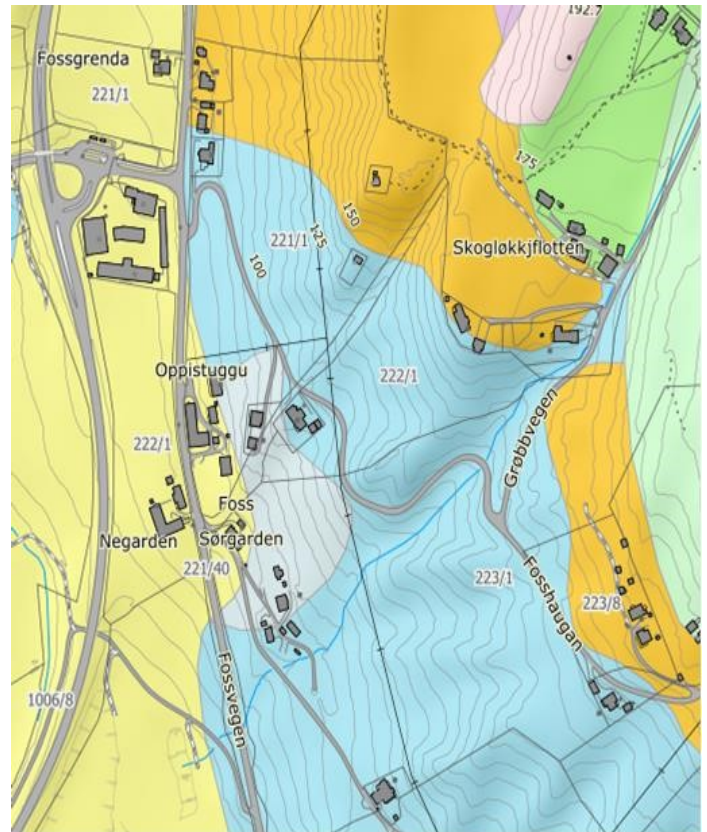
Lag 1200 lå over «gammel markoverflate», og hadde sin utbredelse i Ø-hjørnet av feltet, med omtrent samme utstrekning som lag 1081 over. Det bestod av fin, beige, rimelig

homogen sand/silt. Laget kan være avsatt av småskred eller flom – tilsvarende sjiktene i «rotelaget» under. Tykkelse 1-5 cm.

Datering og varighet: Fra konteksten «gammel markoverflate» i toppen av «rotelaget» ble ubestemt plantemateriale datert til 1100 ± 15 BP (TRa-12702). Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 908-927 AD (68,2% sannsynlighet). Fasens varighet anslås til å være mellom 5 og 20 år, ut fra dateringer fra fasen før og etter.

Funn: Ingen funn fra noen av kontekstene i Fase 2.

Tolkning: Lagene ser ut til å representere flere småskred- eller flomhendelser, samt minst to perioder der markoverflata har fått ligge urørt lenge nok til at vegetasjon har rukket å etablere seg. Gaula har ikke nådd opp til Foss-tunet i vikingtid, selv ved storflom (30 meters høydeforskjell i dag). Men, det går en bekk øst for tunet, som i dag er lagt i rør under Fossvegen og dagens E6. Denne bekken har skåret seg gjennom både breelvvavsetninger og finere marine masser oppe i dalsida, og dannet en ravine (Figur 14). Geolog Inger-Lise Solberg ved NGU foreslår at «Rotelaget» kan skyldes at det har kommet løsmasser ned skråningen i flere omganger, enten på grunn av vanlig erosjon i ravina (som kan være kraftigere ved snøsmelting/mye nedbør) eller ved små eller større utglidninger/ras (pers. med.). Det er neppe sånn at disse små skred- eller flomhendelsene har vært årsaken til at folk har latt være å bruke området i denne fasen. Det er nok snarere opphør i bruken av området som er årsaken til at de tynne lag-sjiktene har blitt bevart. ^{14}C -dateringene fra fase 1-3 tyder på at opphøret i bruk ikke har vart i veldig mange år. Det trenger heller ikke å dreie seg om et opphør i bruken av gården.

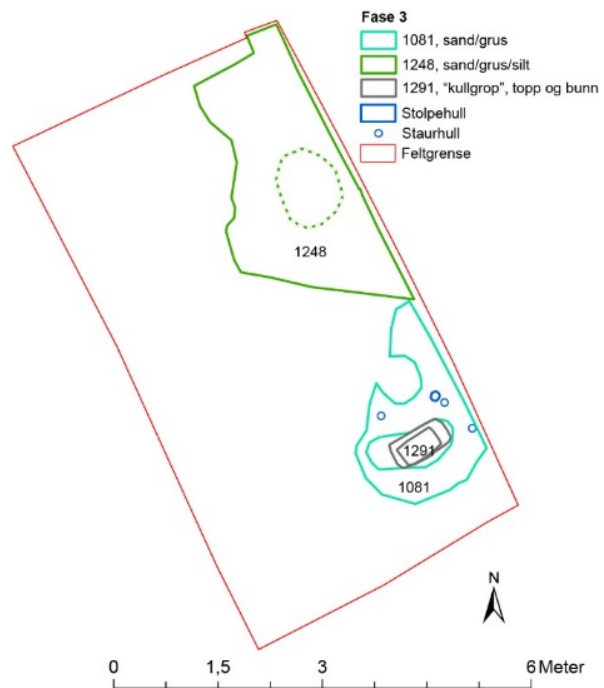

Figur 14. Løsmassekart over området. Breelvvavsetninger er merket med orange, og marine masser med blått. Fra NGU.

3.2.3. Fase 3: Aktivitet i vikingtid

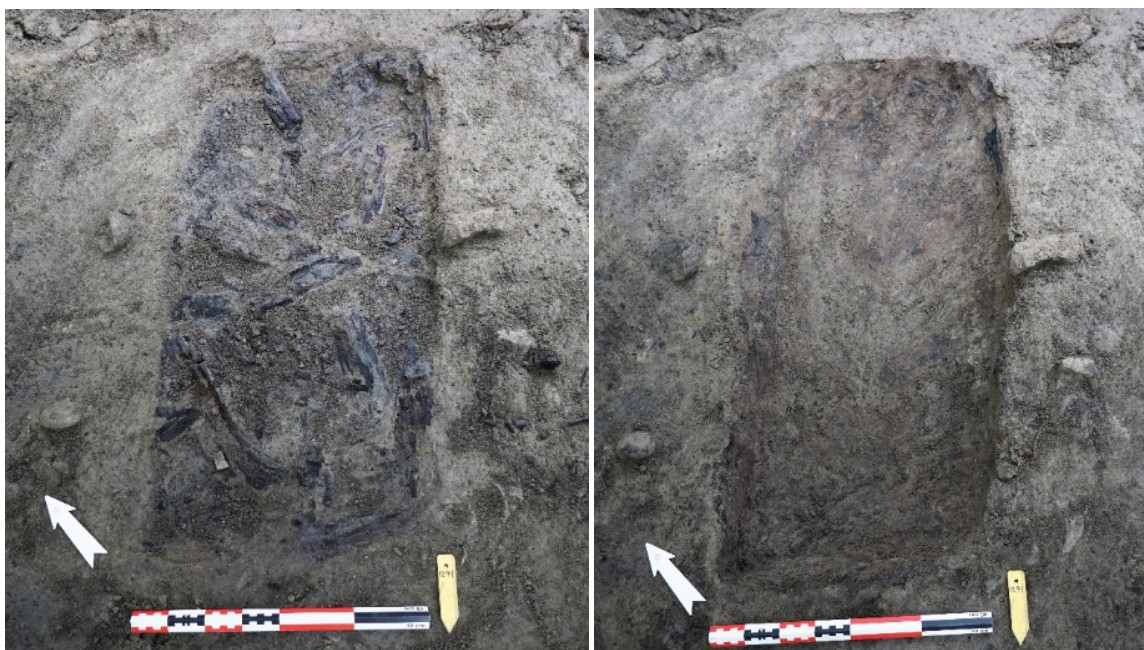
Dokumenterte kontekster: En rektangulær liten «kullgrop» (1291), fire staurhull (1183, 1190, 1181 og 1191) og to avgrensa sand-/gruslag (1081 og 1248).

«Kullgrop» 1291: Rektangulær grop, 87x43 cm, med forkullede trestokker og kullmasser. Gropa lå under bolken i SØ, rett på innsida av vedskjulet, orientert NØ-SV. I flere lag over kuttet på gropa ble det observert et markert søkk i dette området, og vi mistenkte at det kunne ligge en grop med sammensunkne masser under. I sand- og gruslaget 1081 (se under) ble det observert et avlangt/rektangulært hull, uten at massene innafor hullet kunne skilles fra dyrkningslaget 1017 over. Et distinkt fyll ble først synlig etter avdekking av det nedre koksteinslaget 1266, under siltlaget 1200. Helt i toppen av fyllet var sand-/siltmassene mindre grå/mer brune enn massene rundt. Avgrensinga var tydelig og jevn. En del store kullbiter og et par skjørbrante stein ble observert. Under det brune, kullblanda siltlaget lå små, forkulla trestokker langs kantene av gropa, og på kryss og tvers på midten. Diameter på stokkene var opptil 5-6 cm, og bevart lengde inntil 25 cm. Under stokkene lå et mer kompakt lag med små kullbiter, sot og enkelte lommer av lys, beige sand. Inn mot kantene av gropa var sanda mer orange (brent). Under disse kullmassene kom et tynt sjikt med mørk brun, svært humøs sand/silt som lignet det vi tolker som rester av gammel markoverflate (Fase 2). Gropa (kuttet) hadde form som et rimelig jevnt traug, med jevnt rektangulær form både i topp og bunn (Figur 16 og Vedlegg 6d). Bunnen var flat. Sidekantene var ganske steile, bortsett fra ved det litt avrunda N-hjørnet, der det skrånet mer. Dybden fra toppen av det synlige fyllet til bunnen av gropa var 13-15 cm.

Figur 15. Innmålte kontekster tilhørende Fase 3. Silje E. Fretheim.

Figur 16. Planfoto av «kullgropa» 1291 før og etter tømning. Målestokk 40 cm. Ikke arkiverte foto (grunnlagsfoto for ortofoto fra fotogrammetri), Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Tabell 1. Staurhull tilhørende Fase 3.

ID	Diameter/ utstrekning	Dybde	Form, plan	Sider i profil	Bunn, profil	Fyll
1183	6 cm	9 cm	rund		spiss	grå silt
1190	9 cm	9 cm	rund	buet	rund	grå silt
1181	5x8 cm	7 cm	oval	rett	spiss	silt, kull og sot
1191	10 cm	15 cm	rund		spiss	grå silt

De fire staurhullene fra Fase 3 så alle ut til å være satt ned fra toppen av sand-/siltlaget 1200 (Fase 2). I plan plasserer de seg rundt «kullgropa» 1291, øst og nord for denne. De kan tenkes å ha sammenheng med dette anlegget.

Sand- og gruslag 1081: Utbredelse rundt gropa 1291. Inntil 6-7 cm tykt. Grov sand og vannrulla grus. Laget kan observeres som en tynn stripe i SØ-delen av NØ-profilen. Ingen funn, ingen kullkonsentrasjoner. Sammenheng med den rektangulære kullgropa 1291: enten er gropa gravd gjennom laget, eller så er laget lagt opp som en lav voll rundt toppen av gropa.

Sand- og gruslag 1248: i NØ-delen av feltet, under bolken. Mulig sammenheng med sand- og gruslaget 1081, men med finere/mer siltblanda sand (stedvis mer lik lag 1017 over). Kan følges som en tynn stripe i NØ-profilen, på samme måte som 1081.

Datering/varighet: Fra det kompakte kull- og sotlaget under de forkulla stökkene i gropa 1291 ble trekull (furu) datert til 1155±10 BP (TRa-12704). Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 925-944 AD (68,2% sannsynlighet). Fasens varighet er vanskelig å anslå. Det kan dreie seg om én enkelt hendelse der gropa 1290 var i bruk, eller gropa kan representere aktivitet i området over et noe lengre tidsrom.

Funn: Ingen gjenstandsfunn fra noen av kontekstene i Fase 3.

Tolkning: «Kullgropa» 1291 representerer fasens hovedanlegg. Staurhullene 1183, 1190, 1181 og 1191 kan ha sammenheng med aktivitet knytta til gropa – som spor etter et stativ

eller lignende over/rundt denne. Gropa er enten gravd gjennom sand- og gruslaget 1081, eller så er laget lagt opp som en lav voll rundt toppen av gropa. Det at laget så ut til å ligge over staurhullene, tyder på det siste, dersom vi godtar at gropa og staurhullene rundt skal knyttes til samme aktivitet/anlegg. Funksjonen til anlegget med den rektangulære gropa er uklar. De godt bevarte forkullede stokkene tyder på at det ikke dreier seg om et ordinært åpent ildsted. Det *kunne* være et (bitte lite) anlegg for kullproduksjon (en kullgrop i ordinær forstand), men vi kjenner ikke til paralleller til så små kullproduksjonsanlegg. Eller det kunne være et anlegg der man av en eller annen grunn har ønsket varme, men ikke åpen flamme. Sand- og gruslaget 1081 kan tenkes å ha vært lagt opp rundt gropa for å unngå spredning av ild. Samtidig minner dette laget om lag 1248 på samme stratigrafiske nivå. Kanskje er begge lag påført av folk, og knyttet til et større aktivitetsområde vi bare hadde en del av innen utgravningsfeltet. Mangelen på gjenstandsfunn fra fasen gjør det vanskelig å si noe mer om type aktiviteter.

3.2.4. Fase 4: Dyrkning (?) i vikingtid

Dokumentert kontekst: Lag 1017 – mulig dyrkningslag. Laget strakk seg over det meste av feltet, og bestod av lys brun fin sand/silt med små kullspetter. Tykkelsen var rundt 10 cm. Laget var litt grusblanda i NV-delen av feltet, under lag 820. Det minnet om den naturlige undergrunnen i området, men med innslag av kull/sot. Der det manglet deponerte lag mellom 1017 og den faktiske undergrunnen, var det vanskelig å se hvor bunnen av laget går.

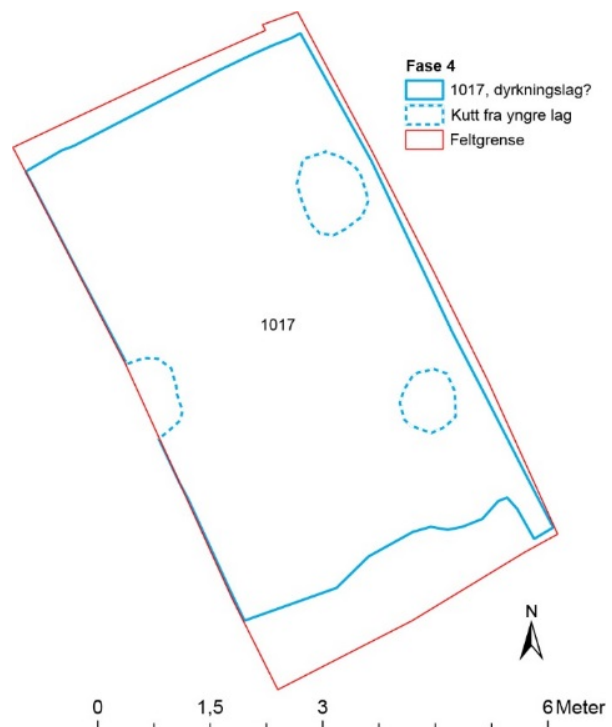
Datering og varighet: Det ble ikke tatt inn egnet materiale til ¹⁴C-datering fra dyrkningslaget 1017, men den bayesianske modelleringa foreslår likevel en kalibrert alder på 930-957 AD (68,2% sannsynlighet). Fasens varighet anslås til å være rundt 5-30 år, ut fra dateringer fra faser før og etter.

Funn: Noen ganske få beinfragmenter ble observert under graving av laget, men ikke innsamlet. Ett bakstehellefragment er tilskrevet laget, men konteksten er litt usikker. Det kan evt. høre til bunn/rest av kulturlag tilsvarende 820/591 over.

Tolkning: Dyrkningslag virker som den rimeligste tolkninga, selv om laget ikke er utprega humusblanda.

3.2.5. Fase 5: Bosetning ved overgangen vikingtid – middelalder

Dokumenterte kontekster: Fem markerte stolpehull med skoningsstein (834, 923, 936, 945, 956, se vedlegg 7) og 17 små stolpehull/staurhull (967, 973, 981, 1067, 1068, 1070, 1071, 1072, 1073, 1106, 1108, 1110, 1111, 1170, 1178, 1179, 1180). I tillegg ser vi kullag/brannlag 724/848 i sammenheng med denne bosetningsfasen, selv om brannhendelsen relateres til en egen, påfølgende fase (Fase 6).

Figur 17. Innmålt kontekst tilhørende Fase 4. Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet.

Steinskodd stolpehull 834, med stolperest: Ovalt, 22x20 cm i plan. Buet sidekant i vest, skrå i øst, antydning til spiss bunn i profil. Dybde 17 cm. Fyllet var tørre, løse masser med store biter av halvbrent treverk blandet med mørkebrun jord. To skoningsstein stod i Ø og V. En stor bit delvis ubrent tre stod igjen i nordhalvdelen av stolpehullet etter snitting. Den ble tatt inn som prøve, men er ikke sendt til analyse.

Steinskodd stolpehull 923, med stolpespor: Rundt i plan med diameter 80 cm. Flat bunn, loddrett venstre side og jevnt skrånende høyre side i profil. Dybde 37 cm. Fyll i stolpesporet var mørk gråbrun lettgravd silt. Fyll i nedgravningen rundt var blandet lys brun og brungul silt. Kraftig steinskoning rundt stolpesporet.

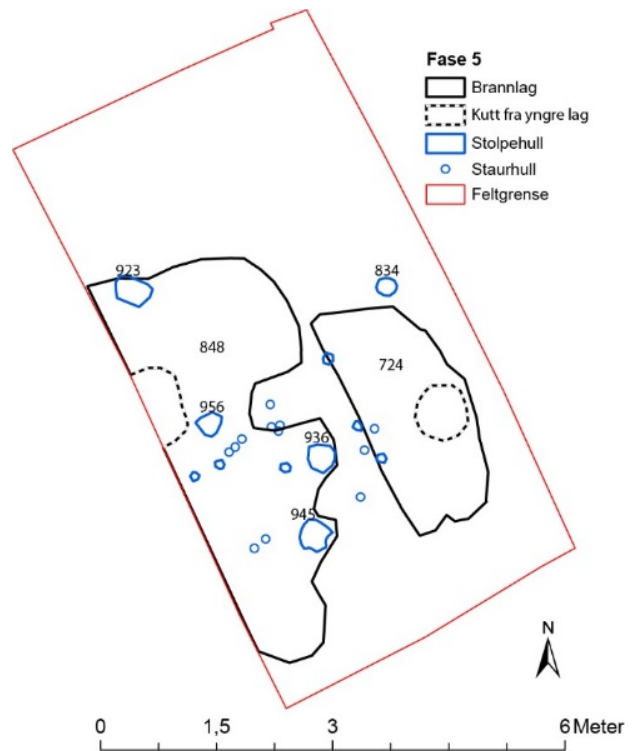
Stolpehull 936, gjenfylt med stein (mulig sammenrast skoning): Rund i plan med diameter 32 cm. Flat bunn og rette sidekanter i profil. Dybde 29 cm dypt. Stolpehullet har en forsenkning i øst. Store deler av fyllmassen består av skjørbrent/varmepåvirket stein på 10-15 cm. Ellers mørkegrå silt blandet med trekull og sot.

Steinskodd stolpehull 945: Avlangt, 42x35 cm i plan. Stolpehullet er 32 cm dypt og har rette sider og flat bunn i profil. Fyllmassen består av gråbrun silt blandet med enkelte trekullfragmenter og sot, mer porøs enn undergrunnen. Stolpehullet har steinskoning i sør og vest.

Steinskodd stolpehull 956, med stolpespor: Rundt i plan med diameter 35 cm. Nedgravningen hadde skrå sider og flat bunn. Dybde 40 cm. Stolpesporet hadde loddrette sider og flat bunn. Fyll i nedgravningen besto av grågul, lett gruset silt, samt en kraftig steinskoning rundt stolpesporet, med mest skjørbrent stein. Fyllet i stolpesporet var mørk gråbrun silt.

Tabell 2. Små stolpehull og/eller staurhull tilhørende Fase 5.

ID	Diameter/ utstrekning	Dybde	Form, plan	Sider i profil	Bunn, profil	Fyll
967	14 cm	12 cm	rund	skrå/rett	skrå	silt, kull
973	15x12 cm	12 cm	oval	skrå/ujevn	skrå	kull, silt, sand
981	14 cm	15 cm	rund	rett/skrå	spiss	silt, kull
1067	9 cm	9 cm	rund	rette	rund	silt, kull
1068	8 cm	10 cm	rund	rett/skrå	spiss	silt, kull
1070	7x5 cm	11 cm	oval	rette	spiss	silt, kull
1071	11x9 cm	7 cm	ujevn	skrå	rund	silt, kull
1072	5 cm	8 cm	rund	rette	rund	silt, kull
1073	13x12 cm	9 cm	rund	rette	rund	silt, kull
1106	7 cm	6 cm	rund	rette	rund	silt, kull
1108	5 cm	6 cm	rund	rette	rund	silt, kull
1110	6 cm	5 cm	rund	buede	rund	silt, kull
1111	5 cm	4,5 cm	rund	rette	rund	silt, kull

Figur 18. Innmålte kontekster tilhørende Fase 5. Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet.

1170	11 cm	10 cm	rett	rett	spiss	silt, kull
1178	5 cm	4 cm	rund	skrå	spiss	silt, kull
1179	5 cm	16 cm	rund	rett	spiss	silt, kull
1180	9x8 cm	13	rund	rett	spiss	silt, kull

Figur 19. En rekke sirkulære flekker under brannlaget 848 viste seg å være staurhull eller små stolpehull. Da62669_110. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Brannlag 724: dokumentert på SØ-delen av den bevarte bolken i NØ. I SV var laget snitta av det moderne gulvkuttet. I NØ stanset det 40-50 cm fra NØ-profilen. I gulvkuttsnittet var laget tydelig linseforma - tykkest nær midten (12 cm) og gradvis tynnere ut mot sidene. Laget var likevel tydelig avgrensa i alle bevarte ytterkanter. Laget var hovedsakelig svart, med trekullbiter og sot, blanda med noe sand/silt. Flere steder i laget lå det imidlertid også lyst gulbrune kaker (inkluderinger) med svært myke, fettete masser, tolket som svært nedbrutt bein ("beinmos"). Laget inneholdt også deler av mindre nedbrutte dyrebein + tenner (småfe?), og noen få fragmenter av brent bein.

Brannlag 848: Laget ble påvist på vedskjulets moderne gulvnivå, i området vest for lag 724. Sammenlignet med 724 har lag 848 en langt mer ujevn avgrensning, og toppen av laget er fjernet med det moderne gulvkuttet. Lagets tykkelse var varierende. På det meste kom det opp i ca. 10 cm. Lag 724 og 848 hang ikke fysisk sammen i plan da vi undersøkte dem, men vi ser det likevel som svært sannsynlig at de opprinnelig har vært ett lag. Lag 848 har trolig blitt dratt utover i plan i forbindelse med at det har ligget i toppen av det moderne gulvnivået i vedskjulet. I likhet med lag 724 var lag 848 hovedsakelig svart, men spettet med noe gråbrun silt innimellom. Noen få biter av skjorbrente stein ble også observert, samt fragmenter av brente og ubrente bein. I et område sentralt innen innmålt del av laget var det en forsenking der kullet var blandet med rødbrent silt og kaker med gulbrun «beinmos» (Figur 21). Nesten alle stolpe- og staurhull tilhørende fasen ble påvist under lag 848 (unntaket er stolpehull 834, under/i kanten av 724).

Figur 20. Brannlag 724 (til høyre) og 848 (til venstre). Vi tolker dem som deler av samme brannlag, skilt av det moderne gulvkuttet (kanten på kuttet ses langs venstresida av lag 724). Tatt mot nord. Da62669_047. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

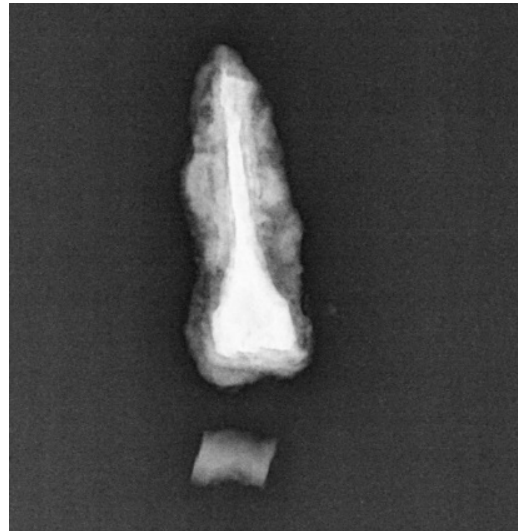

Figur 21. Forsenking under brannlag 848. Kullet var blandet med rødbrent silt og kaker med gulbrun «beinmos». Stolpehull 945 i forgrunnen til venstre. Ikke arkivert foto. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Datering og varighet: Fra stolpehull 945 ble kullbiter av or og bjørk datert til 1080 ± 15 BP (TRa-12714). Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 971-992 AD (68,2% sannsynlighet). Hvis vi går ut fra at denne bosetningsfasen ikke har opphørt før brannhendelsen vi har kalt Fase 6, hører også dateringene av materiale fra brannen inn under Fase 5. Fra brannlagene 724 og 848 har vi dateringer til henholdsvis 900 ± 15 og 870 ± 15 Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 1165-1176 og 1062-1171 AD (68,2% sannsynlighet). Fasens varighet kan ha vært opp mot 200 år.

Funn: Fra lag 724 har vi et brent fragment av en kniv med treskaft. Jerndelen er lite synlig, men røntgenfoto viser tydelig at det dreier seg om en tange med avbrutt blad (Figur 22). Lengde på jerndelen er ca. 4,2 cm. Tangelengden er 3,6 cm. Tangebredden midt på tangen er 0,3-0,4 cm. Bredden på bladet inne ved tangen er ca. 1,1 cm. Skaftdelen er både brent og påvirket av det korroderte jernet. Ingenting av opprinnelig overflate er bevart. Materialet ble først oppfatta som bein, men strukturen ser mer treaktig ut gjennom lupe. Fra lag 848 har vi et stort bakstehellefragment av grovkornet, skifrig og porøs kleber (eller kleberaktig bergart), med rifler på begge sider (T27671:8). Største mål 22 cm, tykkelse 1,4 cm. Bakstehellefragmentet har én jevnt tilvirka rett kant bevart i en lengde på 18 cm. Den minner om T27670:7 (løsfunn) både i råstoff og i det at den bevarte kanten mangler krumming, men T27671:8 er markert tynnere, så det dreier seg neppe om samme gjenstand. En liten plate/platefragment med hull ble også funnet i lag 848 (T27671:15) (Figur 23). Én ende har halvsirkulær form i plan (diameter 0,9 cm), med hullet sentralt plassert. Den andre enden er større/bredere, men ender i bruddkanter. Materialet ser organisk ut ved første øyekast, men virker uorganisk ut når man skarper på det, eller ser med lupe (stein/leire/kitt?). På den ene flatsida er det svake, rustrøde, konsentriske sirkler, som etter avfarging fra sirkulær jerngjenstand (naglehode?). Fra begge lag ble det dessuten tatt inn fragmenter av dyrebein og tenner, brente og ubrente, totalt rundt 100 g. Blant annet deler av kjever med tenner. Dette materialet er foreløpig ikke sendt til analyse.

Tolkning: Vi tolker brannlag 724/848 som rester av samme brannhendelse. Sannsynligvis er det en bygning som har brent. Lag 724 ser ut til å ha en uforstyrret og klar avgrensning mot nord, sør og øst, og kan representere bygningens østlige kortende. Bredden på huset kan i så fall ha vært rundt 3 meter. Lengden er uansett uvisst. Bakstehellefragmentet, kniven og det osteologiske materialet kan tyde på at preparering av mat har foregått i bygningen. Det er vanskelig å se de steinskodde stolpehullene i sammenheng med samme bygning – eller i noen klar sammenheng med hverandre. Det er også et potensielt språk mellom dateringene av kull fra

Figur 22. Røntgenfoto av knivfragment T27671:2. Bladbredde 1,1 cm. Bevart lengde 4,2 cm. Da_62695_019. Foto: Ellen W. Randerz, NTNU

Figur 23. T27671:15. Flat gjenstand med hull, ukjent materiale og funksjon. Da62695_013. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

stolpehullet 945 (971-992 AD) og brannlagene 724/848 (1165-1176/1062-1171 AD) på 70-200 år. Én bygning *kan* ha stått såpass lenge, men det virker mer sannsynlig at det vi har spor etter i Fase 5 er flere bygninger, som har stått til litt ulik tid.² Med mulig unntak av 834 er de steinskodde stolpehullene kraftige nok til at de kan representere takbærende stolper - potensielt takbærende veggstolper i enskipa hus, siden vi befinner oss ved overgangen vikingtid-middelalder. I tidlig middelalder dukker det også opp hustyper uten stående stolper på landsbygda i Trøndelag, som lafta tømmerhus (Sauvage og Mokkelbost 2016). Det er ikke utenkelig at det kan være en slik bygning som har brent, men det er heller ikke noe vi kan avgjøre ut fra våre observasjoner. Når de gjelder de mange små stolpehullene/staurhullene observert under den sentrale delen av lag 848, kan de tenkes å ha sammenheng med innendørs aktiviteter (stativer el.l.). Imidlertid representerer staurhull en stratigrafisk utfordring, da de (per definisjon, jfr. Seeberg 1999, 220) ikke har noe egentlig kutt, men isteden er resultat av at staur har blitt slått eller presset ned i lagene under. Selv om det vi oppfattet som toppen av staurhullene lå under brannlaget, kan vi ikke utelukke at staur har gått gjennom dette laget, og at brannlagsmasser deretter har seget inn og fylt hullene når stauren har blitt dratt opp eller råtnet vekk. En del av staurene kan med andre ord tenkes å være yngre enn Fase 5.

3.2.6. Fase 6: Brann

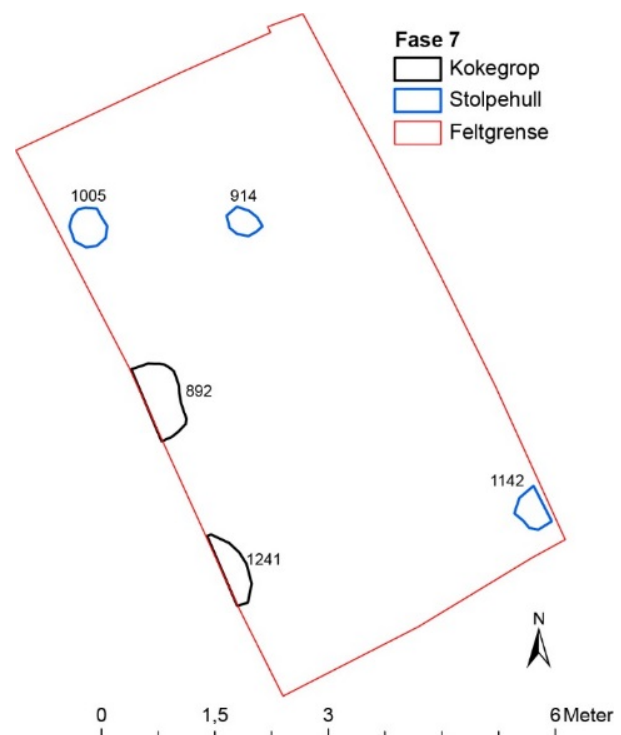
Datering og tolkning: Vi antar at denne fasen representerer én brannhendelse, trolig et sted rundt år 1170 AD. Det som har brent, og som vi har datert, ser vi i sammenheng med fasen før (Fase 5). Brannlag: 724/848.

3.2.7. Fase 7: Bosetning i middelalder

Inkluderte kontekster: De kraftige steinskodde stolpehullene 914, 1005 og 1142, kokegropene 892 og 1241, og gropa 1112 (tegninger i Vedlegg 7, bortsett fra stolpehull 1142, som er med på profiltegningen i Vedlegg 8).

Steinskodd stolpehull 914: 38x35/36. Tilnærma kvadratisk i plan, 38x35 cm. Flat bunn og steile/loddrette sidekanter i profil. Dybde 36 cm. Skoning av kantstille heller i NV og SV. Flere skoningstein nedover - helt ned til 40 cm under topp i NV. De store steinene i NØ ser bare ut til å ligge ved siden av stolpehullet. Fyllet er gråbrunsvart, humusblanda og løst/mykt. Enkelte store kullbiter. Noen små biter av skjørbrønt stein i toppen. Fyllmassene skiller seg klart fra lag 634 over.

Steinskodd stolpehull 1005: Stolpehullet så ut til å være sirkulært i plan, diameter 55 cm, men mye stein i toppen av strukturen gjorde det vanskelig å se avgrensinga tydelig. Stolpehullet hadde rette sider og tilnærmet flat bunn. Dybde 36 cm. Skoningstein i

Figur 24. Innmålte kontekster tilhørende fase 7. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet.

² Det finnes også en liten mulighet for at det daterte materialet fra stolpehull 945 og brannlag 724/848 kan være samtidige, jfr. Vedlegg 5.

ytterkant. Fyllmaterialet besto av gråbrun silt iblandet noen få trekullbiter. Rundt midten av stolpen var det store mengder skoningstein rundt stolpehullets ytterkant. Både ubrente og brente steiner. Undergrunnen bestod av brun silt ispettet enkelte trekullbiter.

Steinskodd stolpehull 1142: Observerert i plan som del av steinfylt grop i Ø-hjørnet av feltet, mellom moderne veggfundamentgrop i SV og profilkanten/feltgrensa i NØ. Ved tømning av strukturen viste det seg i profilene at kuttet ikke strakte seg helt inn til den lille profilkanten i SØ. Den ble omdefinert fra grop til stolpehull, basert på form. Loddrette sidekanter og rund bunn. Uklar utstrekning i plan, men mulig diameter på kuttet er rundt 65 cm.

Kokegrop 892: Kokegrop med avrundet bunn og skrå sider. Dybde 45 cm. Anslagsvis halve anlegget var bevart. Den gjenstående delen var halvsirkelformet, med største utstrekning (diameter) rundt 1 m. Denne delen av kokegropa ble snittet, ikke tømt, da en stolpe som tilsynelatende bar veggen mellom garasje- og vedskjul-delen av driftsbygninga hvilte i anleggets ene halvdel. Kokegropa viste seg å ha flere faser. Et inntil 15 cm tykt lag gulgrå silt lå mellom det øvre og nedre laget med kullblandet mørk grå silt med kokstein.

Kokegrop 1241: Gropa var bare delvis bevart. Største utstrekning på gjenstående del var ca. 1,5m, og største bevarte dybde 15-20 cm. Fyllet bestod av gråsvart kull- og sotblanda silt, med enkelte konsentrasjoner av skjørbrant stein i toppen. Rødbrent sand/silt i bunnen i nordvest. Kokegropa ble oppdaget først når vi var nede på lag 1266 (nedre koksteinslag, Fase 1), i kanten av feltet mot SV. Vi tenkte den kunne representere den eldste dokumenterte fasen innen feltet, men gropa kunne ikke plasseres inn i matrisen, da toppen av den var fjernet med det moderne gulvkuttet. Dateringa av kull fra gropa (se under) tyder på at gropa isteden tilhører Fase 7.

Figur 25. Profilfoto av kokegropene 892 (øverst) og 1241 (nederst). Da62669_073 og _219. Foto: Syver Smukkestad, NTNU Vitenskapsmuseet

Datering og varighet: Vi har ¹⁴C-dateringer fra begge kokegropene og to av stolpehullene. Fra kokegropene 892 (nedre kullag) og 1241 ble trekull av henholdsvis hassel og bjørk datert til 885±10 og 865±10 BP. Kalibrert alder med Bayesiansk modellering ble helt identisk: 1167-1186 AD (68,2% sannsynlighet). Fra stolpehullene 914 og 1005 ble trekull av henholdsvis or og bjørk datert til 1080±15 og 865±10 BP. Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 1167-1187 og 1167-1186 AD (68,2% sannsynlighet). Det er med andre ord sannsynlig at alle de daterte strukturene er samtidige. Fasens varighet anslås til å være rundt 10-15 år, ut fra dateringer fra faser før og etter.

Funn: I toppen av det steinfylte stolpehullet 1142 ble det funnet et fragment av en bakstehelle med rifler på begge sider, av gråvkorna skifrig kleber (T27671:9). Riflene sitter tettere, og er mindre rette enn på de fleste andre bakstehellebitene på lokaliteten. Øverst i den gjenstående delen av kokegropa 892 fant vi et brent og fragmentert vevlodd av skifrig bergart, flaket opp i tre biter. Vevloddet er knukket av ved hullet, og den øvre delen mangler. Sidekantene er dels bevart, og svakt konvergerende, med størst avstand nederst (T27671:4). Det at begge gjenstandsfunnene er funnet i toppen av strukturene fra fasen, åpner muligheten for at de *kan* høre hjemme i påfølgende fase.

Tolkning: Fase 7 ser ut til å representere gjenoppbygging og videre bosetning kort tid etter brannhendelsen i Fase 6. I likhet med det vi så i Fase 5, kan vi ikke si stort om hva slags bygninger som har stått (eller hvor mange). Men de kraftige steinskodde stolpehullene tyder på at stolper har vært bærende konstruksjonselementer. De to kokegropene fikk uventet unge dateringer. Regulære kokegrop(er) utomhus dateres vanligvis til eldre jernalder eller bronsealder, med en topp i bruken i yngre romertid/folkevandringstid. Lars Erik Narmo (1996) foreslår rett og slett en sluttdatering for bruk av kokegrop(er) ved overgangen til yngre jernalder, og ser dette dels i sammenheng med en overgang fra «tørrkoking» i grop til våtkoking i store kleberkar eller jerngryter. Dateringer av kokegrop(er) til vikingtid/middelalder forekommer imidlertid også (for eksempel Wenn og Berg-Hansen 2010; Heen-Pettersen og Grønnesby 2014, 22; Bukkemoen 2016). Noe av årsaken til at kokegrop(er) har sett ut til å gå ut av bruk ved overgangen til yngre jernalder kan dermed være den samme som at vi inntil nylig har hatt ganske få dokumenterte hus knytta til rural bosetning i yngre jernalder og middelalder: Vi har i liten grad hatt anledning til å grave på de riktige stedene. Det er likevel sannsynlig at bruken av kokegrop(er) har hatt større betydning og omfang i eldre jernalder enn i periodene både før og etter (jfr. Bukkemoen 2016), og kanskje har funksjonen til gropene også vært en annen. I og med at vi ikke kan si noe om plasseringa eller utstrekninga på bygningene i vår Fase 7, kan vi for eksempel ikke utelukke at de to gropene 892 og 1241 representerer innendørs grop-ildsteder med kokstein. Innendørs ildsteder til forveksling lik kokegrop(er) er kjent fra andre perioder i regionen, blant annet fra det treskipa langhuset dokumentert på Øya i Melhus i 2017, datert til Yngre Romertid (Rapport under utarbeidelse av Silje E. Fretheim og Merete M. Henriksen).

3.2.8. Fase 8: Avsetting av bryggestein og kulturlag i middelalder

Inkluderte kontekster: Kulturlag 591 og 820, koksteinslag i forsenkning 634 og 754.

Koksteinslag 634: Fyll/lag i øvre del av steinfylt forsenkning på midten av bolken. Laget består av grå silt tett fylt med skjørbrønt stein, en del kullfragmenter, og noen stykker brønt bein. Det gir innrykk av å være deponert i én eller noen få omganger.

Koksteinslag 754: Fyll/lag i nedre del av forsenkning sentralt på feltet (overgangen mellom bolken og vedskjulgulvet). Mulig egen deponering, skilt fra koksteinslag 634 over. Laget består av stein og silt/sand. Massene mellom og under steinene minner om kulturlaglag 591 over. Rester av tilsvarende lag under steinene i 754 ble gravd vekk sammen med laget, da vi tolket det som masser som har sklidd ned mellom steinene.

Kulturlag 591: Laget strakk seg ut over hele bolken med unntak av sørvest for det nordligste moderne fundamentthullet (347). Det varierte i tykkelse over hele flata, fra 5-25 cm, og bestod av brun silt iblanda litt sand, dyrebein, kokstein og trekullfragmenter. Mot nordvest økte mengden sand i laget. I dette området hadde laget en mer gråbrun farge. Dyrebein ble funnet spredt i hele laget. Det ble også funnet et brynefragment og fragment av en klebersteinsgryte.

Figur 26. Innmålte kontekster tilhørende fase 8. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 27. Liten bøylesaks av jern (T27671:1) fra lag 820, bevart lengde 13 cm. Da62695_017, Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Figur 28. Skår av klebergryte fra lag 591, tykkelse 2,6 cm. Da62695_015. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Kulturlag 820: Laget er skilt ut i NV-delen av feltet, med litt overlapping med lag 591 på bolken, men det var ingen klar avgrensning mellom de to lagene, og det er sannsynlig at de egentlig utgjør deler av samme lag. Toppen av lag 820 var delvis fjernet med det moderne gulvkuttet. Den bevarte delen av laget var tykkest på midten (10-12 cm), der det fylte et (naturlig) lite søkk i lokalitetsflata. Det bestod av brun, kullspettet silt/fin sand med humus. Laget var hardtrampa i toppen (på det moderne gulvnivået), men ble mykere mot overgangen til laget under. Lag 820 var noe mer sandholdig/mindre siltblanda enn lag 591 på bolken, men konsistensen var ellers ganske lik. Bøylesaksa T27671:1 (se under) ble funnet i NØ-enden av laget, nær overgangen til 591.

Datering og varighet: Vi har én analysert ^{14}C -prøve fra Fase 8, tatt av bein fra lag 820 og datert til 865 ± 10 BP. Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 1176-1200 AD (68,2% sannsynlighet). Lag 591/820 gir inntrykk av å ha bygget seg opp over tid. Ut fra dateringer fra faser før og etter ser det imidlertid ikke ut til å dreie seg om veldig lang tid, kanskje rundt 10-15 år.

Funn i sikker Fase 8 kontekst: I lag 820 fant vi en liten bøylesaks av jern (T27671:1, Figur 27) og et bryne (T27671:12). Saksa er i formen lik R. 443, med en ringformet utvidelse øverst på bøylene. Bøylene nedenfor har sirkulært tverrsnitt. Ingen av bladene har bevart spissen. På det ene mangler 0,5-1 cm, på det andre 3-3,5 cm. Opprinnelig bladlengde ser ut til å ha vært 5,5-6 cm. Saksa er korrodert på overflata, men røntgen viser at den ikke er helt gjennomkorrodert. Brynet er av grålilla, finkorna skifer, med ujevnt tverrsnitt. I lag 591 fant vi et skår av en stor klebersteinsgryte (T27671:14, Figur 28) og enda et bryne (T27671:11). Kleberskåret var av grovkorna, porøs stein. Det hadde tydelige hogge/meiselspor på innsida og en ruglete/ujevn utsida. Brynet var av lys gå, finkorna skifer. Tverrsnittet var litt ujevnt firkanta/rombisk med avrunda kanter. Fra lag 591 samla vi dessuten inn nesten 500 g osteologisk materiale, fragmenter av dyrebein, tenner og horn, stort sett ubrent. Mest storfé, blant annet kjeve med tenner og kraniedeler med horn. Koksteinslagene 634 og 754 inneholdt ingen gjenstandsfunn, men 754 hadde også noen fragmenter av dyrebein, brente og ubrente.

Funn i sannsynlig Fase 8 kontekst: Et vevlodd (T27671:3) ble funnet under opprensning av jordgulvet i NV-delen av vedskjulet, før lagene i området ble definert. Vevloddet ble ikke direkte innmålt, da vi var usikre på om det lå in situ. Det er imidlertid sannsynlig at funnet skal tilskrives lag 820, som utgjorde det øverste (delvis) bevarte laget i dette området.

Grunneier Bjørn Foss oppga også NV-hjørnet av vedskjulet (vest for døra ut mot tunet), som funnsted for de fleste av vevloddene katalogisert under T27670 (unr. 2-6). Han registrerte ikke hvilken dybde disse funnene lå på, men dersom vevloddene faktisk stammer fra bruk av oppstadvev på stedet, virker det rimelig at de fleste (kanskje alle) loddene hører hjemme i samme fase. Totalt dreier det seg om sju vevlodd/fragmenter av vevlodd, i ulike materialer, former og størrelser (Figur 29). Nærmere beskrivelser av de enkelte loddene finnes i Vedlegg 2. De fleste var av kleber. To (T27670:2 og 4) hadde innristninger i form av kryss eller kors. Vekten på de hele loddene varierte mellom 450 og 1175 g. Et spinnehjul funnet av grunneier (T27670:1, Figur 30) virker det også rimelig å knytte til samme fase/kontekst. Dette var av lys beige leire (eller lys, finkorna, leireaktig bergart), med hvelvet overside og flat underside.

Diameter 3,7 cm og vekt: 12,6 g. Bakstehellene, brynene og kvernsteinfragmentet funnet av grunneier (Vedlegg 2) kan mer sannsynlig knyttes til flere faser/kontekster (fra lag 820/591 og oppover i tid).

Tolkning: De tilnærma reine koksteinslagene 634 og 754 ser ut til å representere enkelthendelser med dumping av kokstein/bryggestein – høyst sannsynlig utendørs. Lag 591/820 har dels også karakter av typiske utendørs avfallsslag knytta til gårdsbosetning, med kokstein, kullblanda masser og dyrebein. Samtidig inneholder disse lagene flere gjenstandstyper som er mer typiske for innendørskontekster (eller i graver, om datering hadde vært førkristen). Den lille saksa, brynene, vevloddene og spinnehjulet er ikke noe man normalt ville dumpe på avfallsdungen. Det virker mer sannsynlig at de skal knyttes til innendørsaktivitet på stedet. Typisk for gårdsbosetninga i yngre jernalder og middelalder er at det stod mange mindre bygninger på gårdstunet, for ulike, spesifikke aktiviteter. Selv

Figur 29. Vevloddene, i ulike former og størrelser. Øverst, fra venstre: T27670:4 (fragment), T27670:3 og T27670:2, Da62695_001. Nederst: T27671:3, T27670:6 og T27670:6, Da62695_002. Det svært fragmenterte loddet T27671:4 ble ikke fotografert. T27671:3, nederst til venstre, er det største og tyngste loddet, med største mål 14,5 cm og vekt 1175 g. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Figur 30. Spinnehjul T27670:1, diameter 3,7 cm. Da62695_018. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

om vi ikke kan skille ut spor etter noen bygning i Fase 8, er det sannsynlig at det har stått et hus her, der kvinnene på gården har drevet med tekstilarbeid (veving, spinning m.m.). Kanskje kan det også ha foregått aktiviteter knytta til matlaging og/eller brygging i den samme bygningen.

Fase 8 trenger ikke å representere et brudd med bosetninga vi ser spor etter i Fase 7, men det at lag 820/591 dekket over stolpehullene fra Fase 7, tyder i det minste på en viss omstrukturering av bygningsmassen på tunet.

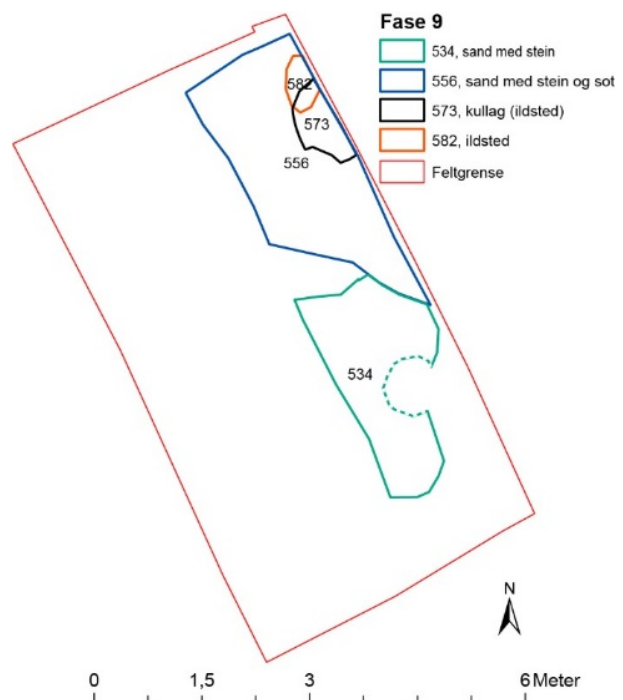
3.2.9. Fase 9: Ildsted og aktivitetsområde i middelalder

Inkluderte kontekster: Ildsted 573/582, «avrettingslag» (sand og stein) 534/556.

Ildstedet 573/582 lå på bolken nær N-enden av feltet, og stakk delvis inn i NØ-profilen. Ildstedet framstod som et ovalt lag med sot, kull og gråbrun silt (753), største utstrekning 120 cm, delvis over et mer avgrensa parti med hvitbrent sand omgitt av flekker med store kullbiter (582), utstrekning rundt 70x30 cm. Vi tolker det som et ustrukturert utendørs ildsted, uten steinkomponenter eller nedgravning.

Sandlag 556 lå over ildstedet, og dekket NV-delen av bolken, inne og ute. Laget var inntil 10 cm tykt, og bestod av sotblanda fin sand/silt med spredte kullbiter. Laget hadde også en del kokstein, men langt mindre enn i lag 380 over. Avgrensinga mot kulturlaget 591 under var litt diffus.

Sandlag 534 strakk seg fra sørenden av lag 556 og et stykke videre sørover, stort sett på inne-sida av bolken. Tykkelsen var på 2-7 cm. Laget bestod av sand, blanda med noe silt, enkelte skjørbrante steiner og små trekullbiter. Enkelte fragmenter av dyrebein ble funnet i begge lag. Lagene ble skilt fra hverandre på bakgrunn av et større sotinnhold/mørkere farge på lag 556.

Figur 31. Innmålte kontekster tilhørende fase 9. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Datering og varighet: Trekull av bjørk fra Ildsted 582 er datert til 855±15 BP. Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 1176-1220 AD (68,2% sannsynlighet). Dyrebein fra sandlaget 534 ble datert til 870±30 BP. Kalibrert alder med Bayesiansk modellering: 1190-1214 AD. Fasens varighet kan være opp mot 10-20 år, ut fra dateringer fra faser før og etter, men ildstedsaktiviteten gir inntrykk av å representere en enkelthendelse, og sandlagenes karakter tyder på at de er deponert der med et formål, og ikke har bygd seg gradvis opp over tid.

Funn: Ingen gjenstandsfunn fra noen av kontekstene i Fase 9. Fra sandlagene 556 og 534 ble det samlet inn noen fragmenter av dyrebein.

Tolkning: Det er sannsynlig at sandlagene 556 og 534 egentlig er deler av samme redeponerte lag. Det mer markerte sotinnholdet i 556 kan skyldes aktiviteter både før og etter at laget ble påført – for eksempel kan sot fra ildstedslaget 573 under ha blitt dradd utover med påføring av sanda. Mangelen på noen form for strukturering (kantstein, nedgravning,

steinpakning el.l.) gjør at vi tolker ildstedet 573/581 som resultat av en engangshendelse. Noe har vært brent her, sannsynligvis utendørs. Sandlaget 556 (og 534) over er opplagt yngre enn bruken av ildstedet, men vi har gruppert dem i samme fase fordi de begge ser ut til å representere en ny bruk av området sammenligna med fasen før, der det ble avsatt kulturlag som dels så ut til å reflektere innendørsaktiviteter. Vi antar at hensikten med påføring av sandlaget 556/534 har vært å skaffe en jevn, tørr (selvdrenerende) aktivitetsflate.

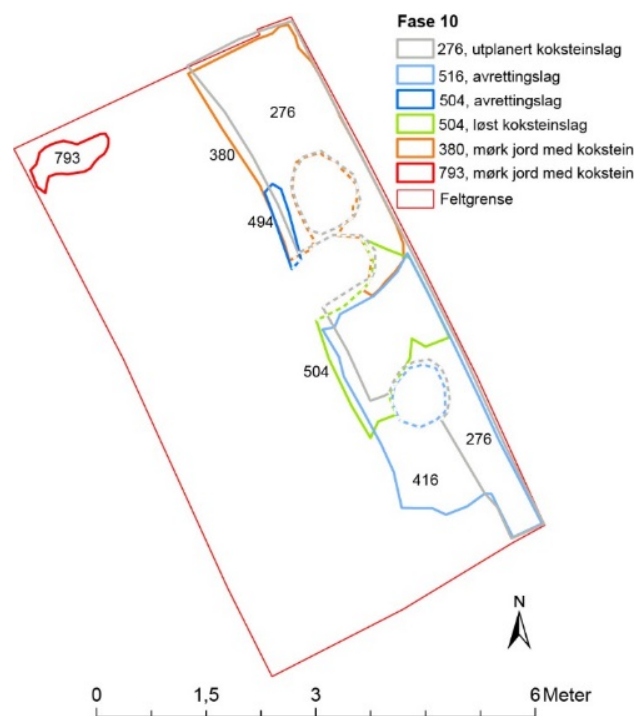
3.2.10. Fase 10: Vekselvis avsetning og utplanering av bryggesteinslag, fra rundt 1220 AD til etterreformatorisk tid

Inkluderte kontekster: Kulturlag/koksteinslag 380 (og 793), koksteinslag 504, avrettingslag 416/494 og det utplanerte koksteinslag 276.

Lag 380 strakk seg over hele nordlige halvdel av bolken (inne og ute). Sannsynligvis har laget også strukket seg over resten av den nordlige delen av feltet før gulvet i vedboden ble senket. Det lille laget 793 i nordvestdelen så ut til å kunne være en gjenliggende rest av dette samme laget. Den bevarte delen av laget var tynnere i nordøst og ble gradvis tykkere mot nordvest, inntil 30 cm. Laget bestod av siltholdig sand blandet med kokstein, trekullbiter og sot, samt spredte funn av dyrebein. Koksteinsbitene hadde svært varierende størrelse, fra ca. 1-20 cm.

Lagresten 793 lå rett over lag 320 (Fase 8) i nordvesthjørnet av feltet, og bestod av mørk brun siltholdig jord med kullbiter og noe skjærbrent stein.

Koksteinslag 504 dekket midtområdet av bolken, inne og ute. Det bestod av løse masser med brungrå siltholdig jord med mye skjærbrent stein.

Figur 32. Innmålte kontekster tilhørende fase 10. Foto: Silje E. Fretheim, NTNU Vitenskapsmuseet

Figur 33. Et utvalg baksteheller/fragmenter. Øverst: T27670:7, med to gjennomgående hull og rett kant, Da62695_005. Midten: T27670:9 og T27670:11, med buede kanter, Da62695_006. Nederst: T27671:5, fire sammenføybare fragmenter av bakstehelle med buet kant, fra lag 380, Da62695_009. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Sandlaget 416 dekket den sørlige halvdel av bolken, inne og ute. Det bestod av brun sandholdig fin sand blandet med noe trekull. Enkelte skjærbrente steiner lå spredt i laget, men laget har også områder helt uten stein.

Lagrest 494 utgjorde en liten bevart lagstripe mellom det moderne veggfundamenthullet 347 (Fase 12) og kanten på bolken inne. Det er avskåret fra lag 416 av kuttet til veggfundamenthullet 244 (Fase 12), men skal nok ses som en del av dette sandlaget. Det bestod av svært fin sand med én liten konsentrasjon av kullbiter.

Det utplanerte koksteinslaget 276 dekket hele utendørsdelen av feltet, samt hele bolken inne unntatt SØ-hjørnet. Forut for senkingen av gulnivået i vedskjulet har det trolig dekket det meste av hele feltet. Laget var inntil 15 cm tykt, og bestod av kokstein, sand, humus, samt en del stein som ikke så varmepåvirka ut. Det hadde lite sot/kull. Det var ikke helt enkelt å skille fra koksteinsfyllet i veggfundamenthullene 347 og 322 (Fase 12). Laget er nok noe omrota, som resultat av utplanering i nyere tid. I sør lå laget rett under gresstorva rundt driftsbygningen (213).

Datering og varighet: Fasens varighet anslås til å være flere hundre år, kanskje over 500 – fra rundt 1200 AD til utpå 1700-tallet (basert på gjenstandsfunnene – se under).

Funn: I lag 380 ble det funnet fragmenter av flere baksteheller (T27671:5-7, totalt 11 fragmenter av 2-3 baksteheller). Råstoffet, utforminga på rillene og tykkelsen på bakstehella T27671:6 minner mye om T27671:7 og T27670:11 (løsfunn gjort av grunneier). Det er sannsynlig (men ikke sikkert) at de alle er biter av samme bakstehelle. Det er også sannsynlig at flere av de andre bakstehellefragmentene samlet inn av grunneier skriver seg fra lag 380 og/eller noen av de andre lagene tilhørende Fase 10. Ett fragment av en tynn, ubestemt jerngjenstand ble også funnet i lag 380 (T27670:16) – et av de få metallfunnene fra utgravninga. Lag 380 inneholdt dessuten en del fragmenter av dyrebein og tenner, brente og ubrente. Det samme gjorde koksteinslaget 504 over. I sandlagene/avrettingslag 494/416 ble det funnet noen ganske få og dårlig bevarte fragmenter av dyrebein som ikke ble innsamla.

Fra det utplanerte koksteinslaget 276 ble det samlet inn ett randfragment av en klebergryte (T27671:13), en del av en krittpipe (T27671:17) og flere biter trønderkeramikk (T27671:18). Klebergrytefragmentet var jevnt forma både på inn- og utsida, og svart/sotet på utsida. Krittpipefragmentet inkluderte del av hode og stilk på pipa, og hadde hjerte rett over den tynne hælen, på begge sider. Jacob Boy, som hadde fabrikk i Drammen, skal blant annet ha produsert piper med hjerte på 1760-tallet (pers. med. Chris McLees), uten at det er sikkert at dette er samme produsent. Trønderkeramikkskårene er trolig fra ett fat, og har hvit, grønn og rødbrun glasur.

Figur 34. Klebergrytefragment og krittpipefragment fra det utplanerte bryggesteinslaget 276. Da62695_011. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Tolkning: Fase 10 ser ut til å representere den omfattende deponeringa av bryggestein i lag eller hauger som har vist seg å være typisk for gårdstun på sentrale, historisk belagte gårder i Midt-Norge (Grønnesby 2016). I den første delen av fasen, representert ved lag 380, har det også blitt kastet annet husholdningsavfall her, blant annet deler av baksteheller. Bakstehellene tyder på at det har stått en bygning der man har drevet med flatbrødbaking et sted på tunet. Men, i motsetning til vevloddene, saksa og spinnehjulet fra Fase 8, er det ikke vanskelig å se for seg at ødelagte baksteheller har blitt dumpet sammen med annet avfall utendørs. I Fase 10 gir området innafor feltgrensa vår dermed mer inntrykk av å ha vært en

ren avfallsplass. Samtidig har man innimellom hatt behov for å jevne ut eller dekke over avfallsslagene (sandlag 416), før man igjen har begynt å dumpe avfall (særlig bryggestein). Dersom Fase 10 faktisk representerer et tidsrom på mer enn 500 år, har nok dette skjedd i flere omganger enn det vi har klart å påvise og dokumentere.

3.2.11. Fase 11: Utplanering etter opphør av «bryggesteinsfasen», etterreformatorisk tid

Inkludert kontekst, tolkning og datering: Utplanering av koksteinslaget 276. Som vi så i tolkninga av Fase 10, har nok utplanering og redeponering av koksteinslag eller hauger foregått mange ganger i løpet av middelalder og etterreformatorisk tid, men vi har skilt ut Fase 11 som en utplaneringshendelse som markerer slutten på de eventuelle synlige bryggesteinshaugene på gårdstunet. Når dette hendte, og om det i det hele tatt var én slik hendelse (snarere enn en gradvis redeponering av kokstein etter hvert som deler av gårdstunet trengtes til annet bruk), er ikke så lett å svare på. Men, om kritt pipa fra lag 276 ble kastet sammen med koksteinen, og ikke bare representerer en seinere innblanding, har det nok ikke hendt før siste halvdel av 1700-tallet.

3.2.12. Fase 12: Moderne bosetning

Inkluderte kontekster: Nedgravning med syllstein 244, sandlag/avrettingslag 244, hull med moderne veggfundament 322 og 347. Nærmere beskrivelse av disse moderne kontekstene kan leses av kontekstlista i Vedlegg 1.

Tolkning: anleggsspor knytta til dagens driftsbygning.

4. Oppsummering av resultater og tolkninger

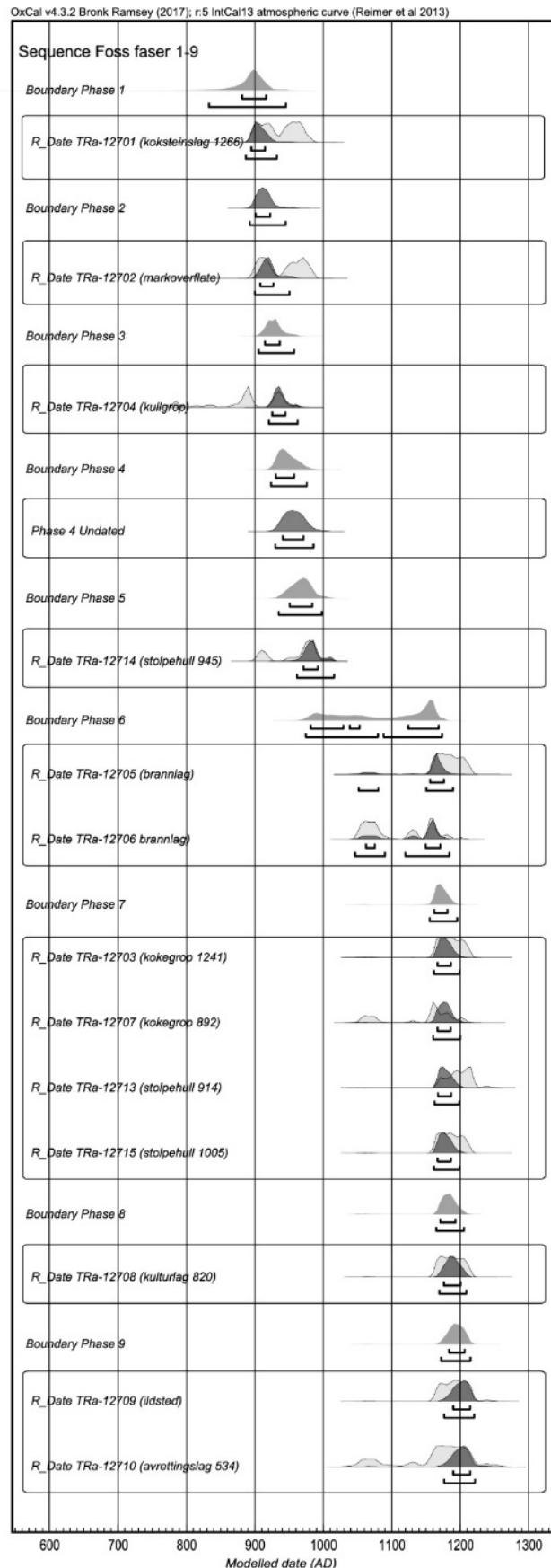
Undersøkelsene i vedskjulet på Foss Lian ga oss et kikkhull inn til bruken av gårdstunet fra vikingtid og helt fram til i dag. Det var i seg selv en sjelden mulighet, og resultatene vil kunne bli en god referanse for videre studier av den historiske gården i yngre jernalder og middelalder i Trøndelag. I tillegg ga utgravninga oss en god forsmak på hva vi kunne forvente å finne ved den mer omfattende undersøkelsen av den samme arkeologiske lokaliteten som ble gjort i 2018.

Innenfor det 32 m² store utgravingsarealet i 2017 avdekket vi spor etter aktiviteter, hendelser og bosetning som vi har delt inn i 12 faser. Av disse hører Fase 1-10 helt eller delvis hjemme i førreformatorisk tid (før 1536). Figur 35 viser en oversikt over kalibrerte ¹⁴C-dateringer knytta til Fase 1-9. Den eldste dateringa, av trekull fra et lag som ser ut til å representere både dyrkning og dumping av kokstein, går tilbake til rundt 900 AD. Ved NTNU Vitenskapsmuseets utgravning på nordsida av dagens gårdstun i 2018 ble et grophus med funn av en rekke vevlodd datert til 7-800-tallet (Fretheim og Henriksen, rapport under arbeid). Det tyder på at gårdstunet var etablert allerede på denne tida.

De videre dateringene våre fra undersøkelsen i 2017 ligger tett utover 900-tallet, selv om vår Fase 2 peker på et lite opphold i bruken av denne delen av tunet, med naturlig avsatte lag etter småskred og gjengroing.

I kalibreringsplottet i Figur 35 kan det se ut til å være et hopp på 150-200 år mellom vår bosetningsfase 5 og brannhendelsen vi har kalt fase 6, men vi regner med at det er en eller flere bygninger tilhørende slutten av fase 5 som har brent.

Sammen med funnmaterialet som allerede hadde kommet fram ved grunneiers inngrep, representerer funnene fra utgravninga i 2017 både

Figur 35. Plott over modellerte dateringer. Kalibrert og modellert i Oxcal av Raymond Sauvage. Figuren er grafisk bearbejdet ved Silje E. Fretheim

husholdningsavfall og spor etter vanlige aktiviteter på gården i vikingtid og middelalder. Hoveddelen av funnene ser ut til å kunne knyttes til typiske kvinneaktiviteter, som baking (baksteheller, dreiekvern (løsfunnet T27670:12), annen mattilberedning (dyrebein, klebergryter), og tekstilarbeid (spinnehjul, vevlodd, saks). I tillegg kommer de store mengdene med kokstein (bryggestein), som har blitt sett i sammenheng med ølbrygging, men som vel også kan stamme fra annen aktivitet som involverer koking eller oppvarming av store vannmengder med bålvarmede steiner (for eksempel til kles- eller kroppsvask).

Den beskjedne andelen metallfunn fra 2017-undersøkelsen overrasket oss litt (3 av totalt 32 undernummer fra førreformatoriske kontekster). Det ble heller ikke gjort funn av en eneste slaggbitt, eller annet som kunne peke i retning av metallarbeid (annet enn kvessing av jernegger, representert ved de totalt fem brynene). Smieslagg og småbiter av jern er ellers vanlige funn på gårdstun som går tilbake til vikingtid eller middelalder. Ved undersøkelsene våre i 2018 fant vi en rekke smiegroper med smieslagg, smieperler, jernklumper og essekaker, samt et mulig essefundament, bare rundt 40 meter unna feltet fra 2017. Dateringene relatert til smieaktiviteten ligger innen 11-1200-tallet (Fretheim og Henriksen, rapport under arbeid). De kontrasterende funnsituasjonene fra ulike deler av gårdstunet er med på å støtte opp om et mønster for gårdsbosetninga der ulike, spesifikke aktiviteter foregikk i ulike bygninger spredt rundt på tunet. Dette står i motsetning til gården i eldre jernalder, der de fleste typer av innendørs aktivitet ser ut til å ha foregått i én stor bygning – langhuset.

De to utskilte fasene med spor etter bygninger innen utgravningsområdet i 2017 (Fase 5 og 7, skilt av brannhendelsen kalt Fase 6), kan tidfestes til omtrent 970-1180 AD, sein Vikingtid og tidlig Middelalder. Selv om vi ikke kan si noe om form og størrelse på bygningene, gir de påviste stolpehullene oss informasjon om byggeskikk. Flere av stolpehullene var relativt store, og kraftig steinskodde. Vi antar de kan ha vært for takbærende stolper – potensielt takbærende veggstolper i enskipa hus, siden denne bygningsformen ser ut til å ta over for konstruksjoner med indre takbærende stolperækker i løpet av Vikingtida. Da er det interessant å se at vi på det samme gårdstunet påviste tydelige spor etter et laftahus med syllsteiner i 2018 med dateringer til 11-1200-tallet. Dette ligger oppå restene av en bygning med hjørneildsted, som trolig også har vært lafta, med dateringer til 10-1100-tallet (Fretheim og Henriksen, rapport under arbeid). Det kan altså se ut til at det har stått stolpebårne hus og laftahus på gårdstunet på samme tid.

I tillegg til all den kulturhistoriske informasjonen om gårdstunet som kan trekkes ut av den vesle utgravinga i vedskjulet på Foss Lian, er den en god illustrasjon på kompleksiteten til kulturminnetypen vi – litt uheldig – kaller bryggesteinslokaliteter, eller bare bryggesteinslag. Dette er ikke lokaliteter der vi kan forvente at en sjakt med dokumentasjon og prøveuttak begrenset til profiler gir oss et representativt inntrykk av aktiviteten på stedet over tid. Under det tykke, utplanerte koksteinslaget i toppen, påviste vi en rekke ulike faser, av ulik lengde, med spor etter både bygninger, dyrkning, gjengroing, utendørsaktiviteter og håndtering av andre typer avfall enn kokstein.

5. Litteratur

Bukkemoen, Grethe B. 2016. Cooking and feasting: Changes in food practice in the Iron Age. I Frode Iversen og Håkan Petersson (Red.): *The Agrarian Life of the North 2000 BC-AD 1000. Studies in Rural Settlement and Farming in Norway*, s. 117-131. Portal.

Brendalsmo, Jan 2006. *Kirkebygg og kirkebyggere. Byggherrer i Trøndelag Ca. 1000-1600*. Unipub forlag.

Grønnesby, Geir 2016. Hot rocks! Beer brewing on Viking and Medieval Age farms in Trøndelag. I Frode Iversen og Håkan Petersson (Red.): *The Agrarian Life of the North 2000 BC-AD 1000. Studies in Rural Settlement and Farming in Norway*, s. 133-149. Portal.

Grønnesby, Geir og Aina M. Heen-Pettersen 2015. Gården i yngre jernalder - et spørsmål om erkjennelse? Belyst ved utgravningen av et yngre jernalders gårdstun på Ranheim. *Viking*.

Heen-Pettersen, Aina og Geir Grønnesby 2014. Utgraving av et vikingtids gårdsanlegg, Ranheim Vestre, Trondheim kommune. *NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2014-3*.

Hårstad, Silje 2015. Arkeologiske registreringer i forbindelse med reguleringsplan for ny E6 på strekningen Gyllan-Røskaft i Melhus kommune. Arkeologisk rapport. Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Sauvage, Raymond 2016. Prosjektplan for arkeologisk utgravning. Søknad om dispensasjon fra kulturminneloven § 8.1. inngrep i bryggesteinslag IDnr. 216035-16. NTNU Vitenskapsmuseet.

Sauvage, Raymond og Marte Mokkelbost 2016. Rural Buildings from the Viking and Early Medieval Period in Central Norway. I Frode Iversen og Håkan Petersson (Red.): *The Agrarian Life of the North 2000 BC-AD 1000. Studies in Rural Settlement and Farming in Norway*. Portal.

Seeberg, Elizabeth S. 1999. *Dictionary of Archaeology. English-German-Norwegian*. UKM, Universitetet i Oslo.

Wenn, Camilla Cecilie og Inger Marie Berg-Hansen 2010. Rapport arkeologisk utgravning. Bryggesteinslag, dyrkningslag og kokegroper fra jernalder og middelalder. Ven, 18/1 og Klokkergården, 19/1, Løten kommune, Hedmark. Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo.

Vedlegg

Vedlegg 1 Kontekstliste

Vedlegg 2 Funnkatalog

Vedlegg 3 Fotoliste

Vedlegg 4 Prøveliste, innsendte ^{14}C -prøver

Vedlegg 5 Modellering av kalibrerte ^{14}C -dateringer, samla og enkeltvis

Vedlegg 6 Utvalgte ortofoto fra fotogrammetri, plan (6a-d)

Vedlegg 7 Plan- og profilskeer av strukturer

Vedlegg 8 Ortofoto og profildegning av NØ-profil

Vedlegg 1: Kontekstliste

Intrasisld	Beskrivelse	ID på objekt over dette	ID på objekt under dette
213	Lag. Gresstorv + jord med moderne funn. Tykkelse 10 cm.		322, 347
224	Lag. Brun humusholdig sand, på NV-delen av bolken, inne og ute. Laget utendørs var torvholdig og hadde en del gressrøtter og lignede. Moderne funn i form av spiker, porselen og glass. Funnmaterialet ble kastet. Laget innendørs manglet røtter, Ellers som beskrevet over. Tykkelse 10 cm.	322, 347	244
244	Grop (kutt + fyll). Avrundet kvadratisk form i plan. Fyllmateriele: Gul lett siltet kompakt sand, noe skjørbrent stein. Profil: Avrudede sider, ujevn bunn. Tolkning: Hull til veggfundament, med syllstein i toppen. Moderne.	224	276
276	Lag. Dekker hele feltet ute + hele bolken inne unntatt SØ-hjørnet av feltet (og untatt veggfundamentthullene). Inntil 15 cm tykt lag bestående av kokstein, sand, humus, samt en del stein som ikke så varmepåvirka ut. Lite sot/kull. Stedvis vanskelig å skille fra koksteinsfyllet i veggfundamentthullene 347 og 322. Laget er trolig noe omrota, som resultat av utplanering. Tolkning: Utplanert koksteinslag. Tykkelse 15 cm.	244	416, 494
380	Lag. Strekker seg fra ca midt mellom de moderne vegg-fundamentene og over hele den nordvestre delen av bolken. Laget er tynnere i nordøst og blir gradvis tykkere mot nordvest. Lagets består av siltholdig sand blandet med kokstein, trekullbiter og sot. Enkelte lommer er mer siltholdige eller sandholdige. Spredte funn av enkelte dyrebein. Bakstehellefragmentene og et jernfragment ble funnet i den utvedige delen av bolken (jernfragment kan evt. stamme fra profilkanten i NØ, fra lag over). Kokstein med svært varierende størrelse fra ca 1 - 20 cm. Koksteinslag som er bygget opp over tid. Tykkelse inntil 30 cm.	504	556, 534
416	Lag. I den nordøstre innside og utside av vedskjulet og strekker seg fra ca midt mellom de to moderne veggfundamentthullene og i hele flaten i østlig retning. Laget består av brun sandholdig silt blandet med noe trekull. Enkelte skjørbrente steiner ligger spredt i laget, men laget har også områder uten skjørbent stein. Det ble funnet enkelte svært porøse dyrebein. Disse ble kastet. Laget tolkes som redeponert masse, mulig avrettingslag. Tykkelse 10 cm.	276	504
494	Lag. Lite stripe av laget bevart mellom veggfundamenthullet 347 og kanten på bolken inne. Avskåret fra lag 416 av kuttet til lag 244. Svært fin sand/silt mellom to koksteinslag. Liten konsentrasjon av kullbiter (prøve tatt). Funn av én dyretann (storfé) - ikke innsamlet. Trolig identisk med lag 416, avrettingslag. Tykkelse 10 cm.	276	
504	Lag. På bolken mellom veggfundamentthullene 244 og 322, inne og ute. Brungrå siltet jord med mye skjørbrent stein. Løse masser. Massen mellom steinene gikk etter hvert over til brungul farge og mer siltet konsistens. Det ble funnet noen beinfragmenter i laget. Tolkning: Koksteinslag	416	380
534	Lag. Strekker seg fra veggfundamenthullet 347 til sørlige side av veggfundamenthullet 322, stort sett på inne-sida av bolken. Laget består av sand blandet med noe silt, enkelte skjørbrente steiner og små trekullbiter. Funn av to fragmenter bein. Tolkning: Redeponert masse, avrettingslag. Mulig identisk/samtidig med lag 556. Tykkelsen er på 2-7 cm.	380	591
556	Lag. Dekker NV- delen av bolken, inne og ute. Sotblanda fin sand/silt med spredte kullbiter. Fremdeles en del kokstein, men langt mindre enn i lag 380 over. Uklar avgrensing mot brunere, mer leirblanda sand/silt under (lag 591). Klar overgang mot kullaget 573. Tolkning: Sotblanda variant av lag 534 - avrettingslag? Inntil 10 cm tykt.	380	573
573	Ildsted, sammen med 582 under. På bolken, hovedsakelig ute. Delen som stakk ut av profilen i NØ var tilnærma halvsirkelforma. Sot, kull og gråbrun silt, over mer avrensa parti med brennt sand og større kullbiter (582, ildsted). Tolkning: Kullag i forbindelse med ildsted. Tykkelse 2 cm.	556	582
582	Ildsted, sammen med 573 over. Under NV-halvdelen av kullaget 573. Flekk med hvitbrent sand omgitt av partier med store kullbiter, innen et område med diameter ca 80 cm, Den hvitbrente delen hadde en utstrekning på rundt 50x30 cm. Tolkning: Ustrukturert ildsted (uten kanstein eller nedgravning).	573	591
591	Lag. Brun silt iblandet litt sand, dyrebein, kokstein og trekullfragmenter. Mot nordvest øker mengden sand i laget, men silt er fremdeles den dominerende faktor. I dette området får laget en mer gråbrun farge. Dyrebein ble funnet spredt i hele laget. Det ble også funnet et brynefragment og fragment av kleberstensgryte, funnr 629. Laget strekker seg ut over hele bolken med unntak av sørvest for det nordligste moderne fundamentet (347). Laget varierer sterkt i tykkelse på hele flaten, 5 - 25 cm tykt. Tolkning: Funnførende dyrkningslag/kulturlag med kokstein. Lag 820 nedenfor bolken (i NØ-delen av vedskjulet) representerer trolig en rest av det samme laget.	582, 534	634
634	Lag. Steinfyllt forsenkning på midten av bolken. Grå silt tett fylt med skjørbrent stein. En del kullfragmenter, og noen stykker brennt bein. Tolkning: Koksteinslag/mødding - deponert i én eller noen få omganger.	591	724, 914

Vedlegg 1: Kontekstliste

724	Lag. På SØ-halvdelen av bolken. Laget er snitta i SV av det moderne gulvkuttet, og strekker seg ikke helt inn til profilen i NØ. I gulvkuttsnittet er laget tydelig linseforma - tykkest nær midten (12 cm), gradvis tynnere ut mot sidene. Svart lag, bestående hovedsakelig av kullbiter og sot blanda med noe sand/silt. Flere steder i laget ligger lyst gulbrune kaker (inkludjoner) med svært myke, fettete masser, tolket som svært nedbrutt bein ("beinmos"). Laget inneholdt også deler av mindre nedbrutte dyrebein + tenner (småfe?), og noen få fragmenter av brent bein. En bit tatt inn som beinfragment viste seg å ha jern i midten, og røntgen avslørte at det var et tangefragment av en kniv, med dels forkulla treskaft (T27671:2). En stor jordprøve ble tatt ut fra lagets øvre 5 cm der laget var tykkest (ID742). Prøver ble også tatt fra to av "beinmoskakene". Under laget ble det påvist et lite, steinskodd stolpehull med halvbrent rest av stolpe/staur (834). Tolkning: Brannlag - nedbrent bygning?	634	834
754	Lag. Nedre del av koksteinslag i forsenkning sentralt på feltet (overgangen mellom bolken og vedskjulgulvet). Laget består av stein og silt/sand. Massene mellom og under steinene minner om dyrkningslaget 820/591 over. Rester av tilsvarende lag under steinene i 754 ble gravd vekk sammen med laget - tolket som dyrkningslag som har sklidd ned mellom steinene. Mulig egen deponering, skilt fra koksteinslag 634 over. Tolkning: Koksteinslag/mødding. Tykkelse 15 cm.	591	
793	Lag. Liten rest av lag i NV-hjørnet av feltet, over lag 820. Mørk brun siltet jord med mange kullbiter. Noen skjørbrunte stein, men få i forhold til resten av feltet. Tolkning: Utkant av koksteinslag? Evt. sammenheng med lag 380 på bolken?		820
820	Lag. Målt inn i NV-delen av feltet, men henger trolig sammen med lag 591 på bolken i NØ. Toppen av laget er delvis kuttet av det moderne gulvkuttet. Laget er tykkest på midten (10-12 cm), der det fyller et (naturlig) lite søkk i lokalitetsflata. Brunt, kullspettet lag av silt/fin sand med humus. Hardtrampa i toppen, men blir mykere mot overgangen til laget under. Lag 820 er noe mer sandholdig og mindre siltblanda enn lag 591 på bolken, men konsistensen føles lik. Laget under er mer grusblanda. Funn av dyrebein og en liten saks av jern (ID842). Saksa ble funnet helt i NØ-enden av laget, der det fremdeles lå igjen en del kokstein. Tolkning: Funnførende dyrkningslag/kulturlag.	793	923, 892
834	Stolpehull (kutt + fyll). Oval form i plan, 20x22 cm. Profil: Buet sidekant i V, skrå i Ø, antydning til spiss bunn. Dybde 17 cm. Fyllmateriale: Tørre, løse masser med store biter av halvbrent treverk blandet med mørkebrun jord. To skoningsstein, i Ø og V. Stolpehullet kutter lag med gulbrun, grusblanda sand. En stor bit delvis ubrent tre stod igjen i N-halvdelen av stolpehullet etter snitting. Den ble tatt inn som prøve. Tolkning: Stolpehull med skoningsstein og stolperest.	724	
848	Lag. På den sørvestlige delen av gulvet utenfor bolken. Laget er klart, men ujevnt avgrenset i den nordøstlige siden. Fyllmateriale, dersom fyll (farge, konsistens/komprimering, sammensetning/bestanddelene og observasjoner): Laget har en sort farge, men er spettet med noe gråbun silt innimellom. Noen få skjørbrunte små stein, der de fleste var under 5 cm. Laget er porøst og skiller seg godt fra laget under. Det ble funnet brente og ubrente bein, bakstehelle fragment og et uvisst fragment av sylindrerformet mulig brent bein. I et området, ca midt på den innmålte flaten var det en konsentrasjon med brun silt blandet med trekull og det som trolig er nedbrutt bein. Profil: Laget varierer sterkt i tykkelse fra noen få cm i kantene til ca 10 cm i sørvest. Laget ligger også oppi flere forsenkninger. Tolkning: Brannlag, mulig brent gulvflate?	892	
892	Kokegrop (kutt + fyll). Med avrundet bunn og skrå sider. Anlegget var bortimot halvert av moderne forstyrrelse. Den gjenstående delen var halvsirkelformet. Største bevarte utstrekning 140 cm. Den gjenstående delen av kokegropa ble snittet, ikke tømt, da en stolpe som bar veggen mellom garasjen og vedskjulet hvilte i anleggets ene halvdel. Kokegropa viste seg å ha flere faser. Et lag gulgrå silt gikk skrått tvers over gropa, mellom det øvre og nedre laget med kullblandet mørk grå silt med kokstein. Kullprøver ble tatt ut fra begge de kullholdige lagene (1048 og 1049). Dybde 50 cm.	820	848
914	Stolpehull (kutt + fyll) Form i plan: Tilnærma kvadratisk, 35x35 cm. Profil: Sidekantene i NV og SØ skråner svært bratt - ikke langt unna loddrett. Flat bunn, dybde 38 cm. Fyllet er gråbunsvart, humsblanda og løst/mykt. Enkelte store kullbiter. Noen små biter av skjørbrunt stein i toppen. Fyllmassene skiller seg klart fra lag 634 over. Skoning av kantstille heller i NV og SV. Flere skoningstein nedover - helt ned til 40 cm under topp i NV. De store steinene i NØ ser bare ut til å ligge ved siden av stolpehullet. Stolpehullet kutter et ca 20 cm tykt lag med gulbrun, grusblanda sand, etterfulgt av kompakt brun silt. Tolkning: Stolpehull med steinskonning. Potensielt for takbærende stolpe.	634	
923	Stolpehull (kutt + fyll). Form i plan: Rund, diameter 80 cm. Profil: Flat bunn, loddrett venstre side, jevn skrånende høyre side, 37 cm dypt. Stolpesporet var mørk gåbrun lettgravd silt. Nedgravningen var blandet lys brun og brungul silt. Litt fastere enn stolpesporet. I nedgravningen var det en kraftig steinskoing rundt stolpesporet. Tolkning: Stolpehull med steinskoing. Potensielt for takbærende stolpe.	848	
936	Stolpehull (kutt + fyll). Med tilnærma sirkulær form i plan, diameter 32 cm. Det er 29 cm dypt, med rette sider og flat bunn. Stolpehullet har en forsenkning i øst. Store deler av fyllmassen består av skjørbrunt/varmepåvirket stein på mellom 10 - 15 cm. Ellers mørkegrå silt blandet med trekull og sot. Stolpehullet kan kutte et eldre dyrkningslag (se tegning). Tolkning: Stolpehull, trolig gjenfylt med stein, eller med steinskoing som har rast sammen.	848	

Vedlegg 1: Kontekstliste

945	Stolpehull (kutt + fyll). Avlangt i plan, 42x35 cm. Stolpehullet er 32 cm dypt og har rette sider og flat bunn. Fyllmassen består av gråbrun silt blandet med enkelte trekullfragmenter og sot. Stolpehullet har steinskoning i sør og vest. I vest står steiner langs hele stolpehullets side. Fyllmassen er mer porøs en undergrunnen. Tolkning: Stolpehull med steinskoing.	848	1017
956	Stolpehull (kutt + fyll). Tilnærmet rundt, diameter 35 cm. Nedgravningen hadde skrå sider og flat bunn. Stolpesporet hadde loddrette sider og flat bunn. Nedgravningen besto av grågul, lett gruset silt. I nedgravningen var det en kraftig steinskoning rundt stolpesporet, mest skjørbrent stein. Fyllet i stolpesporet var mørk gråbrun silt. Dybde 40 cm. Tolkning: Stolpehull med stolpeavtrykk og skoning. Stolpehull (kutt + fyll). Sirkulært, diameter 14 cm. Profilen er klart avgrenset med en skå vestlig side	848	
967	og rett østlig side. Stolpehullet er noe avrundet mot bunnen. Dybde 12 cm. Stolpehullets fyll bestod av grå silt blandet med enkelte trekullbiter og sot. I stolpehullets ytterkant kunne man se en tynn linse med trekull. Denne linsen var synlig i hele strukturens ytterkan og i den vestlige siden i snittet. Tolkning: Stolpehull med brent/avsvidde sider.	848	
973	Stolpehull (kutt + fyll). Ovalt i plan, 12x15 cm. Skrå sidekant i Ø. V-siden er skrå øverst, men forholdsvis rett de nedre 7 cm. Bunnen er svakt skrå. Dybde 12 cm. Stolpen ser ut til å ha skrådd mot Ø, evt. NØ. Fyllmateriele: Kull og sot blanda med noe sand/silt - tilsvarende lag 848 over. Kutter to lag: ført et 5 cm tykt lag med gråbrun, kullspetta fin sand (dyrkningslag?), deretter et 5-8 cm tykt lag med lys beige silt. Rett under bunnen av kuttet kommer et lag med mørk brun silt som ikke ble gravd til bunns. Tolkning: Stolpehull.	848	1017
981	Stolpehull (kutt + fyll). Sirkulært, diameter 14 cm. Spiss bunn. En side loddrett. Den andre delvis loddrett delvis skrå. Dybde 15 cm. Fyllmateriele: Svart kullblandet silt med trekullsfragmenter. Tolkning: Stolpehull/staurhull.	848	
991	Avskrevet som struktur. Sirkulær i plan. Kun 1,5 cm dyp. Lett buede sider og flat bunn. Sort silt blandet med trekull og sot. Tolkning: Struktur avkreftet som stolpehull, trolig rest av lag 848.	848	
1005	Stolpehull (kutt + fyll). Så ut til å være sirkulært i plan, med diameter 55 cm, men mye stein i toppen av strukturen gjorde det vanskelig å se avgrensinga tydelig. Stolpehullet hadde rette sider og tilnærmet flat bunn. Dybde 36 cm. Skoningstein i ytterkant. Fyllmaterialet besto av gråbrun silt iblandet noen få trekullbiter. Rundt midten av stolpen var det store mengder skoningstein rundt stolpehullets ytterkant. Både ubrente og brente steiner. Undergrunnen bestod av brun silt ispettet enkelte trekullbiter. Tolkning: Stolpehull med steinskoning, potensielt for takbærende stolpe.	820	
1017	Lag. Form: strekker seg over det meste av reitet. Lys brun fin sand med kullspetter. Litt grusblanda i NV-delen av feltet, under lag 820. Minner mye om det som ser ut til å være naturlig undergrunn, men med mer innslag av kull, og med flere kulturlag mellom seg og undergrunnen. Der disse mellomliggende lagene mangler, er det vanskelig å se hvor bunnen av laget går. Noen ganske få beinfragmenter, ikke innsamlet. Ett bakstehellefragment er tilskrevet laget, men konteksten er litt usikker. Det kan evt. høre til bunn/rest av kulturlag tilsvarende 820/591. Tolkning: Dyrkningslag? Tykkelse 10 cm.	936	1081
1067	Staurhull. Sirkulært, diameter 10 cm. Rette sider og avrundet bunn. Dybde 9 cm. Fyllmateriele: Mørkegrå sort silt blandet med trekull og sot.	848	
1068	Staurhull. Sirkulært, diameter 8 cm. Vestlige side rett, østlige side litt buet. Staurhullet er spisst mot bunnen. Dybde 10 cm. Fyllmateriele: Mørkegråsort silt blandet med mye trekull og sot.	848	
1069	Avskrevet som staurhull.	848	
1070	Staurhull. Ovalt, 7x5 cm, med rette sider og spiss bunn. Dybde 11 cm. Fyllmateriale består av mørkegråsort silt blandet med kull og sot.	848	
1071	Staurhull. Ovalt, 11x9 cm. Rette sider og er spiss mot bunnen. Dybde 7 cm. Fyllmateriale består av mørkegråsort silt blandet med kull og sot.	848	
1072	Staurhull. Diameter 5 cm. Rette sidekanter, rund bunn, 8 cm dypt.	848	
1073	Lite stolpehull. 13x12 cm i plan. Rette sidekanter, rund bunn, 9 cm dypt.	848	
1079	Avskrevet.	848	
1081	Lag. Utbredelse i Ø-hjørnet av feltet, med et rektangulært hull målt inn med ID 1094. Inntil 6-7 cm tykt. Grov sand og vannrulla grus - helt ulik den siltige undergrunnen. Laget kan observeres som en tynn stripe i SØ-delen av NØ-profilen. Innen feltet var laget avgrensa til området under der brannlaget på bolken (848) var på sitt tykkeste. Ingen funn, ingen kullkonsentrasjoner. Mulig sammenhengende med det mer siltholdige laget 1248, i NØ. Tolkning: Redeponert sand/grus - enten påført av folk, eller kommet med flom/vann. Sammenheng med den rektangulære lille gropa 1291: enten er gropa gravd gjennom laget, eller så er laget lagt opp som en lav voll rundt toppen av gropa.	1291	1191
1094	Gropkutt. Toppen av kuttet til gropa 1291, kun synlig som et hull i laget 1081. Noe fyll adskilt fra laget 1017 over lot seg ikke observere på dette nivået.	1291	1081
1106	Staurhull. Diameter 7 cm, rette sidekanter, rund bunn, 6 cm dypt.	848	
1107	Avskrevet.	848	
1108	Staurhull. Diameter 5 cm. Rette sidekanter, rund bunn, 6 cm dypt.	848	
1109	Avskrevet.	848	
1110	Mulig staurhull. Diameter 6 cm. Buete sidekanter, rund bunn, 5 cm dypt.	848	
1111	Mulig staurhull. Diameter 5 cm. Rette sidekanter, rund bunn, 4,5 cm dypt.	848	

Vedlegg 1: Kontekstliste

1112	Grop (kutt + fyll). Oval, 33x90 cm. Fyllet kan deles i to lag, dog ikke med et tydelig skille eller veldig stor forskjell på fyllmasse. Det øverste laget besto av mørk brungrå lettgravd silt. Det nederste laget var mer blandet brun og grå silt. Profil: Buet skrå venstre side. Buet bunn. Lett ujevn/loddrett høyre side. Dybde 25 cm. Tolkning: Grop (ikke stolpehull).	820	
1132	Avskrevet.		
1142	Stolpehull (kutt + fyll). Uklar utstrekning i plan. Steinfyllt, med loddrette sidekanter og rund bunn, dybde 30 cm. Observert i plan som del av steinfyllt grop i Ø-hjørnet av feltet, mellom moderne, steinfyllt veggfundamentgrop i SV (ikke innmålt) og profilkanten/feltgrensa i NØ. Steinfyllt i toppen. Funn av bakstehellefragment 1149 blant steinene. Ved tømming av strukturen viste det seg i profilene at kuttet ikke strakte seg helt inn til den lille profilkanten i SØ. Den ble omdefinert fra grop til stolpehull, basert på form. I NØ-profilen ser stolpehullet ut til å være kuttet fra bunnen av det kullspettede, leirblanda dyrkningslaglignende laget under det utplanerte koksteinslaget 276. Stolpehullet kutter først et 7 cm tykt lag med grov sand/grus (trolig lag 1081), og deretter et nytt dyrkningslag før steril (silt). Stolpehullet inneholdt noen fragmenter av dyrebein, som ikke ble innsamla. Tolkning: Stolpehull med skoning.	591	1017
1164	Avskrevet.	848	
1170	Stolpe-/staurhull. Rundt i plan, diameter 11 cm. Rette sidekanter, spiss bunn dybde 10 cm. Fyll: Kull- og sotblanda silt.	848	
1178	Staurhull. Tilnærmet sirkulær form i plan, diameter 5 cm. Det har lett skrånede sider og er spiss mot bunnen, dybde 4 cm. Fyllmaterialet består av mørkegråsort sandholdig silt blandet med trekull og sot. Strukturen tolkes som bunn av staurhull.	848	
1179	Staurhull. Sirkulær i plan, diameter 5 cm, med rette sider og spiss mot bunnen, dybde 16 cm. Fyllmateriale består av mørkegråsort silt blandet med trekull og sot.	848	
1180	Staurhull. Tilnærmet rund i plan, 8x9 cm, rette sider og spiss bunn, dybde 13 cm. Fyllmateriale består av mørkegråsort silt blandet med trekull og sot.	848	
1181	Staurhull. Sirkulær i plan, diameter 5 cm, rette sider og spiss mot bunnen, dybde 7 cm. Fyllmateriale består av mørkegråsort silt blandet med trekull og sot.	1081	1200
1183	Staurhull. Rundt i plan, diameter 6 cm, spiss i bunn, dybde 9 cm. Fyllmateriale: Grå lettgravd silt.	1081	1200
1184	Avskrevet. Kun 1,5 cm dyp, skålformet. Trolig steinspor.		
1190	Staurhull. Rundt i plan, diameter 9 cm, rund i bunn, buede sider, dybde 9 cm. Fyllmateriale: Grå lettgravd silt.	1081	1200
1191	Staurhull. Rundt i plan, diameter 10 cm, spiss bunn, dybde 15 cm.	1081	1200
1199			
1200	Lag. Utbredelse i Ø-hjørnet av feltet, med omtrent samme utstrekning som lag 1081 over. Tykkelse 1-3 cm. Fin, beige, rimelig homogen silt. Staurhullene/de små stolpehullene 1183, 1190, 1181 og 1191 ligger mellom 1081 og 1200. Rester av ikke innmålt, gammel markoverflate og flere tynne, flomavsatte silt-sjikt så ut til å ligge mellom lag 1200 og lag 1266 under. Tolkning: Redeponte masser - enten påført av folk, eller kommet med flom/vann.	1183	
1233	Avskrevet.		
1234	Avskrevet.		
1235	Avskrevet.		
1241	Kokegrop. Gropa er bare delvis bevart. Største utstrekning på gjenstående del er ca. 1,5 m, og største bevarte dybde 15-20 cm. Fyll: Kokegropa ble oppdaget først når vi var nede på lag 1266 (nedre koksteinslag), i kanten av feltet mot SV. Vi tenkte den kunne representere den eldste dokumenterte fasen innen feltet, men gropa kunne ikke plasseres inn i matrisen, da toppen av den var fjernet med det moderne gulvkuttet. Datering av kull fra gropa (prøve 1265) tyder på at gropa tilhører en yngre fase, sammen med kokegropa 892, som ligger litt over en meter unna.		
1248	Lag. Sand- og gruslag i NØ-delen av feltet, under bolken. Mulig tilsvarende sand- og gruslaget 1081 under SØ-delen av bolken, men med finere/mer siltblanda sand (stedvis mer lik lag 1017 over). Kan følges som en tynn stripe i NØ-profilen, på sammen måte som 1081. Tolkning: Redepontert sand/grus - enten påført av folk, eller kommet med flom/vann.	1017	
1266	Lag. Strekker seg fra inngangen på portsidene (SØ) til midt ut i rommet og inntil profilen i nordvest. Består av brun silt blandet med en del kokstein, litt trekull og noen få, små fragmenter av dyrebein. Dyrebeinene ble kastet. Laget er tynnere i nordvest og blir gradvis tykkere mot sørøst, ca 12 cm på det tykkeste. Tolkning: Koksteinslag/dyrkningslag med kokstein. Eldste bosetningsfase.		

Vedlegg 1: Kontekstliste

<p>1291</p>	<p>Grop. Rektangulær, 87x43 cm, med forkullede trestokker og kullmasser. Gropa lå under bolken i SØ, rett på innsida av vedskjulet, orientert NØ-SV. I flere lag over kuttet på gropa ble det observert et markert søkk i dette området, og vi mistenkte at det kunne ligge en grop med sammensunkne masser under. I sand- og gruslaget 1081 ble det observert et avlangt/rektangulært hull, uten at massene innafor hullet kunne skilles fra dyrkningslaget 1017 over. Et distinkt fyll ble først synlig etter avdekking av det nedre koksteinslaget 1266, under siltlaget 1200. Helt i toppen av fyllet var sand-/siltmassene mindre grå/mer brune enn massene rundt. Avgrensinga var tydelig og jevn. En del store kullbiter og et par skjørbrente stein ble observert. Under det brune, kullblanda siltlaget lå små, forkulla trestokker langs kantene av gropa, og på kryss og tvers på midten. Diameter på stokkene var opptil 5-6 cm, og bevart lengde inntil 25 cm. Under stokkene lå et mer kompakt lag med små kullbiter, sot og enkelte lommer av lys, beige sand. Inn mot kantene av gropa var sanda mer orange (brent). Under disse kullmassene kom et tynt sjikt med mørk brun, svært humøs sand/silt som lignet det vi tolker som rester av gammel markoverflate på nivået under lag 1200 (ikke innmålt). Gropa (kuttet) hadde form som et rimelig jevnt traug, med jevnt rektangulær form både i topp og bunn. Bunnen var flat. Sidekantene var ganske steile, bortsett fra ved det litt avrunda N-hjørnet, der det skrånet mer. Dybden fra toppen av det synlige fyllet til bunne av gropa var 13-15 cm.</p>	<p>1017</p>	<p>1081</p>
<p>200044</p>	<p>Mulig stolpehull. Ikke innmålt. Kun synlig i NØ-profilen (?). Ikke merket av på profiltegninga i Vedlegg 8, da det ikke ble gjenfunnet på fotogrammetri av profilen. Det mulige stolpehullet hadde rette sider og flat bunn, inntil 26 cm dypt. En liten forsenkning i den østlige siden. Fyllmateriale bestod av brun silt blandet med enkelte små steiner og trekullbiter. Stolpehullet så ut til å ligge i bunnen av det øvre, utplanerte koksteinslaget, 276.</p>	<p>276</p>	
<p>200045</p>	<p>Stolpehull. Ikke innmålt. Bare synlig i NV-profilen, ved hjørnet i N. Stolpehullet har rette sider og avrundet bunn, inntil 68 cm dypt. Fyllmassen består av mørkegråsort silt blandet med trekull og sot. Ser ut til å være skåret gjennom det øvre koksteinslaget (276).</p>		

T27670/1-16

Boplassfunn (gårdshaug) fra **vikingtid/middelalder** fra FOSS, av FOSS (221), MELHUS K., SØR-TRØNDELAG.

1) **Spinnehjul** av leire.

Spinnehjul av lys beige leire (eller lys, finkorna, leireaktig bergart). Ganske lett materiale. Kalottformet - hvelvet overside, flat underside. Undersiden er litt skadet/avflaket i overflata. *Mål:* Diameter hull: 0,7 cm. *T:* 1,1 cm. *Diam:* 3,7 cm. *Vekt:* 12,6 gram.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

2) **Vevlodd** (kljåstein) av kleber.

Vevlodd av finkorna lys grå kleber, med innrissa kryss/kors på den ene flatsida. Klassisk forma lodd - buet øverst, flat nederst, svakt konvergerende sidekanter. Største bredde nær nedre kant. Ganske jevn tykkelse på 2,4-2,7 cm. Hullet er litt ujevnt dobbeltkonisk, og plassert 3 cm fra toppen, omtrent midt mellom sidekantene. På sida uten kryss/kors er det en ujevn liten grop 1 cm under hullet som kan tenkes å være et annet, påbegynt hull (eller en naturlig ujevnhet i steinen). Korset/krysset har tre armer på ca 2,5 cm, og én på ca 3,5 cm. Den lengste arma peker mot den høyre sidekanten (liggende kors).

Mål: Diameter hull: 0,9 cm. *L:* 12,3 cm. *B:* 11,9 cm. *T:* 2,5 cm. *Vekt:* 725 gram.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

3) **Vevlodd** (kljåstein) av kleber.

Vevlodd av finkorna lys grå kleber. Svært lik undernummer 2 i form og størrelse. Buet øverst, flat nederst, svakt konvergerende sidekanter. Største bredde nær nedre kant. Jevn tykkelse rundt 2,5 cm. Hullet er litt ujevnt dobbeltkonisk, og plassert 2,7 cm fra toppen, omtrent midt mellom sidekantene. Ingen klare (intensjonelle) innristninger.

Mål: Diameter hull: 0,8 cm. *L:* 12,3 cm. *B:* 11,0 cm. *T:* 2,5 cm. *Vekt:* 650 gram.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

4) **Vevlodd** (kljåstein) av kleber. *Antall fragmenter:* 1

Fragment, sannsynligvis av vevlodd i grå kleber, med innrissa kryss/kors på den ene flatsida. Ser ut til å være et av de nedre hjørnene på et vevlodd der den nedre kanten er rett, og danner en tilnærma rett vinkel med den ene sidekanten. To av armene på det innrissa krysset/korset måler ca 5 cm. De to andre ender i bruddkanter. Kleberen er noe mørkere og mer grovkorna/ru enn undernummer 2 og 3, men mindre grov enn undernummer 5.

Mål: *T:* 2,2 cm. *Stm:* 10,0 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

5) **Vevlodd** (kljåstein) av kleber.

Vevlodd av lys grå grovkorna kleber. Av en annen form enn undernummer 2 og 3. Avrunda topp og svakt buede sidekanter ned mot en kort (3,8 cm) rett kant nederst. Største bredde omtrent midt på (7,5 cm). Den ene flatsida er flat, den andre er buet (konveks). Jevnt tilvirka dobbeltkonisk hull. Hullet er plassert ca 2,5 cm fra toppen, og litt nærmere den ene sidekanten enn den andre (2,2 vs. 2,9 cm). Ingen innristninger eller betydelige skader.

[Skriv her]

[Skriv her]

Vedlegg 2: Funnkatalog

Mål: Diameter hull: 0,8 cm. *L:* 13,0 cm. *B:* 7,5 cm. *T:* 2,8 cm. *Vekt:* 450 gram.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

6) **Vevlodd** (kljåstein) av kleber.

Vevlodd i grovkorna, skifrig grå kleber. Tyngre og grovere enn de andre fra samme kontekst. Ujevnt buet øvre kant (bare delvis slipt), svakt konvergerende sidekanter, buet (og skadet eller uslipt) nedre kant. Største bredde (9,8 cm) er målt ca 4 cm over nedre kant. På den ene flatsida er ingenting av opprinnelig overflate bevart (avflaket), så tyngde og tykkelse har opprinnelig vært større. Hullet er jevnt tilvirka, dobbeltkonisk; plassert 3,5 cm fra toppen og omtrent midt mellom sidekantene.

Mål: Diameter hull: 0,8 cm. *L:* 14,8 cm. *B:* 9,8 cm. *T:* 4,5 cm. *Vekt:* 800 gram.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

7) **Bakstehelle** av kleber. *Antall fragmenter:* 1

Stort bakstehellefragment av porøs grå skifrig kleber (eller annen kleberaktig skiftig bergart), med rifler på begge sider og to små gjennomgående hull. I den ene kortenden av fragmentet er det en jevnt tilvirka rett kant (11,5 cm). Tydelig bruddkant i andre kortenden og langs ene langsida av fragmentet. Kanten langs den andre langsida er ujevn, men litt avrunda i bruddflata. Den kan muligens representere en opprinnelig (lite bearbeida) kant på selve bakstehella. De to gjennomgående hullene er plassert med 15,5 cm avstand, hhv. 4 og 3,5 cm fra den mulige opprinnelige langside-kanten. Hullene er jevnt og fint tilvirka, diameter 0,6 cm, uten klare slitasetegn som f.eks. kunne tyde på at funksjonen var opphenging.

Mål: *L:* 30,5 cm. *B:* 17,5 cm. *T:* 2,5 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

8) **Bakstehelle** av kleber. *Antall fragmenter:* 2

To sammenføybare fragmenter av bakstehelle i grovkornet, porøs, skifrig kleber (eller kleberaktig skifrig bergart), med rifler kun på ene sida. Del av opprinnelig, fint tilvirket buet kant er bevart på begge fragmenter, i en lengde på til sammen ca 22 cm. Resten er bruddkanter. Vi har ikke opplysninger på om de to fragmentene ble funnet sammen.

Mål: Stm. største fragment: 18 cm. Stm. minste fragment: 15,5 cm. *L:* 21,0 cm. *B:* 14,5 cm. *T:* 1,9 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

9) **Bakstehelle** av skifer. *Antall fragmenter:* 1

Stort fragment av bakstehelle av grå, grovkorna skifer, med rifler på begge sider. Både riflene og overflata imellom er ujevne. På den ene sida er overflata dels svart, med enkelte gullaktige flekker - belegg som resultat av brenning/bruk over ild? Overflata ellers er litt skimrende grå. Én rimelig jevnt buet (men ikke mye bearbeidet) kant ser ut til å være del av den opprinnelige bakstehellekanten, bevart i en lengde på ca 23 cm. Fragmentet ser ut til å være del av samme bakstehelle som undernummer 10, men de to bitene kunne ikke sammenføyes.

Mål: *Stm:* 26,0 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

10) **Bakstehelle** av skifer. *Antall fragmenter:* 1

Fragment av bakstehelle av grå, grovkorna skifer, med rifler på begge sider. Både riflene og

flatene imellom er ujevne. Noen partier med svart (brent?) belegg på ene sida. Overflata ellers er litt skimrende grå. Ingen av kantene kan utvetydig tolkes som kanten på selve bakstehella. Fragmentet ser ut til å være del av samme bakstehelle som undernummer 9, men de to bitene kunne ikke sammenføres.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

11) **Bakstehelle** av skifer. *Antall fragmenter: 1*

Stort fragment av bakstehelle i lys grågrønn og gyllen skifer, med rifler på begge sider. Riflene er jevne i tykkelse og dybde, og dekker hele den ene sida. På den andre sida er det bare rifler på et lite parti. Mye av resten av overflata er avskallet. På den samme flata er det også tre små groper (0,6 cm i diameter, 1-2 mm dype), som ser ut til å være tilvirka - mulig påbegynte hull? Én jevnt buet kant er del av den opprinnelige bakstehellekanten, bevart i en lengde på ca 15 cm.

Mål: Stt: 1,3 cm. Stm: 23,5 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

12) **Kvernstein** (dreiekvern) av bergart. *Antall fragmenter: 1*

Fragment av underligger til dreiekvern av bergart - sannsynligvis glimmerskifer. Sølvaktig overflate med spredte små "knotter" av mørkebrunt, hardt mineral. Fragmentet har del av den 4,5 cm brede og 3 cm høye kanten, og litt av den 2 cm tykke bunnen. Sannsynlig opprinnelig ytre diameter på kvernsteinen er 31-32 cm.

Mål: H: 5,0 cm. Stm: 27,5 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

13) **Bryne** (hein) av skifer.

Godt brukt bryne av skifer. Firkanta tverrsnitt, der to motstående sider er brukt til sliping/kvessing. Lengdesnittet er nærmest dråpeforma, med én tykk rund og én tynn spiss ende. I den tynne enden har ytterste tuppen brukket av. Den tykke enden er ubearbeida, med en naturlig grop.

Mål: L: 13,2 cm. Stb: 2,8 cm. Stt: 3,0 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

14) **Bryne** (hein) av skifer.

Lite skiferbryne med firkanta tverrsnitt. Lengdesnitt med én tynn spiss ende og én tykkere ende som ender i bruddflate. Ved den spisse enden bøyer den ene av de motstående slipeflatene litt oppover mot tuppen, mens den andre er rett. Skiferen er grå, med enkelte små svarte prikker.

Mål: L: 9,8 cm. B: 1,7 cm. Stt: 1,4 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

15) **Bryne** (hein) av skifer.

Lite skiferbryne med skjævt firkanta (stedvis rombisk) tverrsnitt. Det er først og fremst én flate som er brukt til sliping/kvessing. Denne er svakt konkav. Lengdesnittet viser en tynn og en litt tykkere ende, som begge ender i bruddflater.

Mål: L: 8,5 cm. Stb: 1,3 cm. Stt: 1,4 cm.

Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

16) Fragment av bergart. *Antall fragmenter: 1*

Del av slipt gjenstand av bergart - mulig glimmerskifer. Kan se ut som håndtak, for eksempel på en kraftig steingryte. Eller del av et stort, grovt bryne. Tverrsnittet er ovalt. De smale sidene er finest slipt. Lengdesnittet viser en tykk ende som ender i et brudd, og en litt ujevn/uslipt tilnærma spiss ende. Imellom går én rett og én svakt konveks flate. Bergarten har grå, litt glitrende overflate, med både lyse og mørke innslag av hardere mineraler. Deler av overflata på gjenstanden er rustfargede, etter sekundær påvirkning.

Mål: L: 10,5 cm. Stb: 4,7 cm. Stt: 3,4 cm. Løsfunn, fra kulturlag/bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen.

Funnomstendighet: Privat fremkommet. Hentet inn i sammenheng med arkeologisk undersøkelse av kulturlag og bryggesteinslag i gårdens vedskjul i driftsbygningen, i forbindelse med senking av jordgulvet. Inntaksvurdert 26.10.2017, TJ. Funnet omfatter to museumsnummer: T27670 – løsfunn innsamlet av finneren/eieren Bjørn Foss. T27671 – funn innsamlet under den arkeologiske undersøkelsen ved Silje Fretheim. Forut for registreringa av bryggesteinslagene på gårdstunet i 2015 har grunneier selv senket golvet i vedskjulet. Inngrepet omfatter et areal på 7,7x2,6 m (20 m²), der bryggesteinslag/kulturlag er fjernet ned til en dybde på rundt 0,5 m. Funnene innlemmet i T27670 stammer fra de 10 m³ med fjernede masser i dette området. Grunneier opplyser at de fleste av vevloddene og bakstehellefragmentene han samlet inn under gravinga stammer fra området rett til høyre for inngangsdøra til vedskjulet, dvs. i NV-hjørnet av feltet som ble arkeologisk undersøkt i 2017. Nivået for funnene er usikkert, men ett vevlodd til ble funnet i dette området under undersøkelsen, i det som ser ut til å være et funnførende dyrkningslag (lag 591/820, jfr. utgravningsrapporten) under den mektigste koksteinshorisonten. Finner: Bjørn Foss, Fossvegen 217, 7236 Hovin, tlf. 917 83 370.

LokalitetsID: 216035.

Funnet av: Silje Elisabeth Fretheim/Bjørn Foss.

Funnår: 2017.

Katalogisert av: Silje Fretheim.

Da-nummer	Fotograf	Motiv	Opptaksdato	Sett mot	Kontekstr.
Da_62669_001.tif	Silje E. Fretheim	Moderne veggfundamentgrop 322.	27.04.2017	nordøst	322
Da_62669_002.tif	Silje E. Fretheim	Veggfundamentgropa 347 er tømt.	27.04.2017	sørøst	
Da_62669_003.tif	Silje E. Fretheim	Veggfundamentgropa 347 er tømt.	27.04.2017	nordøst	
Da_62669_004.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto. Syver graver på utsida av veggen.	28.04.2017	vest	
Da_62669_005.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto. Ruth graver på bolken inne. Rundt moderne veggfundamenthull. Jekk er på plass for å holde veggen oppe.	28.04.2017	nord	
Da_62669_006.tif	Silje E. Fretheim	Jekk og jernsville er på plass for å holde veggen oppe i sørøsthjørnet.	28.04.2017	sørøst	
Da_62669_007.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto. Graving på bolken.	28.04.2017	nordvest	
Da_62669_008.tif	Silje E. Fretheim	Detalj. Kullspetter i lag under 416.	02.05.2017	nordøst	
Da_62669_009.tif	Silje E. Fretheim	Plan, koksteinslag 504, inne.	02.05.2017	nordøst	504
Da_62669_010.tif	Silje E. Fretheim	Plan, koksteinslag 504, inne.	02.05.2017	sørøst	504
Da_62669_011.tif	Silje E. Fretheim	Skråfoto, koksteinslag 504, inne.	02.05.2017	øst	504
Da_62669_012.tif	Silje E. Fretheim	Plan, koksteinslag 504, ute.	02.05.2017	sørvest	504
Da_62669_013.tif	Silje E. Fretheim	Plan, koksteinslag 504, ute.	02.05.2017	nordvest	504
Da_62669_014.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto, graving av koksteinslag på bolken. Nyinnkjøpte støttebukker er satt inn som avlasning for jekk under veggen.	03.05.2017	nord	
Da_62669_015.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto, graving av koksteinslag på bolken. Nyinnkjøpte støttebukker er satt inn som avlasning for jekk under veggen.	03.05.2017	nord	
Da_62669_016.tif	Silje E. Fretheim	Ansamling av over middel store stein i overgangen mellom lag 494 og 380.	03.05.2017	nordøst	494
Da_62669_017.tif	Silje E. Fretheim	Ansamling av over middel store stein i overgangen mellom lag 494 og 380.	03.05.2017	nordøst	494
Da_62669_018.tif	Silje E. Fretheim	Bakstehellefragment in situ. I lag 380.	03.05.2017		
Da_62669_019.tif	Silje E. Fretheim	Plankerest i lag 380, målt inn som prøve 531.	03.05.2017	nordøst	531
Da_62669_020.tif	Silje E. Fretheim	Bakstehellefragment in situ, lag 380.	04.05.2017	sørøst	
Da_62669_021.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt etter graving av lag 380, inne.	04.05.2017	nord	
Da_62669_022.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt etter graving av lag 380, inne.	04.05.2017	øst	
Da_62669_023.tif	Silje E. Fretheim	Plan lag 534, inne.	04.05.2017	nordøst	
Da_62669_024.tif	Silje E. Fretheim	Kullag 573 (del av/over ildsted).	05.05.2017	sørvest	573
Da_62669_025.tif	Silje E. Fretheim	Kullag 573 (del av/over ildsted).	05.05.2017	sørvest	573
Da_62669_026.tif	Silje E. Fretheim	Kullag 573 (del av/over ildsted).	05.05.2017	nordøst	573
Da_62669_027.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto, opprensning på dagens gulvnivå inne. Vi begynner å få sammenheng mellom dette og nivået på bolken. Syver renser i området der grunneier Bjørn Foss fant de fleste vevloddene og bakstehellefragmentene på nivå høyere opp.	05.05.2017	nordvest	
Da_62669_028.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto, opprensning på dagens gulvnivå inne. Vi begynner å få sammenheng mellom dette og nivået på bolken. Syver renser i området der grunneier Bjørn Foss fant de fleste vevloddene og bakstehellefragmentene på nivå høyere opp.	05.05.2017	sørøst	
Da_62669_029.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto, opprensning på dagens gulvnivå inne. Vi begynner å få sammenheng mellom dette og nivået på bolken. Syver renser i området der grunneier Bjørn Foss fant de fleste vevloddene og bakstehellefragmentene på nivå høyere opp.	05.05.2017	øst	
Da_62669_030.tif	Silje E. Fretheim	Plan, lag 582, ildsted.	05.05.2017	sørvest	582
Da_62669_031.tif	Silje E. Fretheim	Plan, lag 582, ildsted.	05.05.2017	nordøst	582
Da_62669_032.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsfoto 591. Sørøstlige del inne.	05.05.2017	nordøst	591
Da_62669_033.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591. Midtre del inne.	05.05.2017	nordøst	591
Da_62669_034.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591. Nordvestlige del inne.	05.05.2017	nordøst	591
Da_62669_035.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591 inne.	05.05.2017	nordvest	591
Da_62669_036.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591 inne.	05.05.2017	nordøst	591
Da_62669_037.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591 inne.	05.05.2017	nordøst	591
Da_62669_038.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591. Sørøstlige del ute.	05.05.2017	sørvest	591
Da_62669_039.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591. Midtre del ute.	05.05.2017	sørvest	591
Da_62669_040.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591. Nordvestlige del ute.	05.05.2017	sørvest	591
Da_62669_041.tif	Syver Smukkestad	Oversiktsbilde 591 ute.	05.05.2017	nordvest	591
Da_62669_042.tif	Silje E. Fretheim	Oversiktsbilde lag 591, inne og ute.	08.05.2017	øst	591
Da_62669_043.tif	Silje E. Fretheim	Oversiktsbilde lag 591, inne og ute.	08.05.2017	nord	591
Da_62669_044.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, brannlag 724 og koksteinslag 635, under 591.	08.05.2017	nord	724
Da_62669_045.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, brannlag 724 på bolken og 848 ute på dagens gulvflate. De to lagene har nok vært ett før senkingen av gulvet i vedskjulet.	08.05.2017	nord	848
Da_62669_046.tif	Silje E. Fretheim	Brannlag 724.	09.05.2017	øst	724
Da_62669_047.tif	Silje E. Fretheim	Brannlag 724.	09.05.2017	sørøst	724
Da_62669_048.tif	Silje E. Fretheim	Brannlag 724, uttakssted for jordprøve 742 markert med kryss.	09.05.2017	nordøst	724
Da_62669_049.tif	Silje E. Fretheim	Detalj av 724, inklusjon med "beinmos".	09.05.2017	nordøst	724
Da_62669_050.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, gårdstunet på Foss Lian.	09.05.2017	vest	
Da_62669_051.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, gårdstunet på Foss Lian.	09.05.2017	sørøst	
Da_62669_052.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, driftsbygninga på Foss Lian.	09.05.2017	nord	
Da_62669_053.tif	Silje E. Fretheim	Arbeids-/oversiktsbilde. Kokstein trilles ut fra driftsbygninga.	09.05.2017	nord	
Da_62669_054.tif	Silje E. Fretheim	Ny koksteinshaug på Foss (utkast fra utgraving).	09.05.2017	nord	
Da_62669_055.tif	Silje E. Fretheim	Ny koksteinshaug på Foss (utkast fra utgraving).	09.05.2017	nord	
Da_62669_056.tif	Silje E. Fretheim	Detalj av 724, inklusjon med "beinmos".	09.05.2017	nordøst	724
Da_62669_057.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, inklusjon med "beinmos" i 724.	09.05.2017	nord	724
Da_62669_058.tif	Silje E. Fretheim	Flate steiner under/i tilknytning til brannlag 724.	10.05.2017	nordøst	724
Da_62669_059.tif	Silje E. Fretheim	Flate steiner under/i tilknytning til brannlag 724.	10.05.2017	nordøst	724
Da_62669_060.tif	Silje E. Fretheim	Plan, stolpehull 834.	10.05.2017	nord	834
Da_62669_061.tif	Silje E. Fretheim	In situ bryne (T27671:12) fra lag 820.	10.05.2017	øst	820
Da_62669_062.tif	Silje E. Fretheim	In situ bryne (T27671:12) fra lag 820.	10.05.2017	øst	820
Da_62669_063.tif	Silje E. Fretheim	In situ saks (T27671:1) fra lag 820.	10.05.2017	øst	820
Da_62669_064.tif	Silje E. Fretheim	In situ saks (T27671:1) fra lag 820.	10.05.2017	øst	820
Da_62669_065.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt/arbeidsfoto. Siste opprensning før fotogrammetri under lag 724 og 820.	10.05.2017	nord	848
Da_62669_066.tif	Silje E. Fretheim	In situ bakstehelle (ID889) fra lag 848.	11.05.2017	nord	848
Da_62669_067.tif	Silje E. Fretheim	In situ bakstehelle (ID889) fra lag 848, større utsnitt.	11.05.2017	nord	848
Da_62669_068.tif	Syver Smukkestad	Kokegrop med rand av oppgravd undergrunnsmasse. Innrisset.	11.05.2017	sørvest	892
Da_62669_069.tif	Silje E. Fretheim	Plan, steinskodd stolpehull 914.	11.05.2017	nord	914
Da_62669_070.tif	Silje E. Fretheim	Plan, steinskodd stolpehull 914.	11.05.2017	nord	914
Da_62669_071.tif	Silje E. Fretheim	Plan, steinskodd stolpehull 923.	11.05.2017	nord	923
Da_62669_072.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, de to stolpehullene 923 og 914.	11.05.2017	øst	923
Da_62669_073.tif	Syver Smukkestad	Profil, kokegrop 892.	11.05.2017	nord	892
Da_62669_074.tif	Silje E. Fretheim	Plan, avskrevet struktur i sørvesthjørnet av feltet (ikke innmålt).	11.05.2017	nordvest	
Da_62669_075.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, sørvesthjørnet av feltet etter graving av brannlag 848.	11.05.2017	nordvest	
Da_62669_076.tif	Silje E. Fretheim	Plan, staurhull 974.	12.05.2017	nord	973

Da_62669_077.tif	Silje E. Fretheim	Plan, stolpehull 936.	12.05.2017	nord	936
Da_62669_078.tif	Silje E. Fretheim	Plan, stolpehull 981.	12.05.2017	nord	981
Da_62669_079.tif	Silje E. Fretheim	Plan, stolpehull 956.	12.05.2017	nord	956
Da_62669_080.tif	Silje E. Fretheim	Plan, stolpehull 967.	12.05.2017	nord	967
Da_62669_081.tif	Silje E. Fretheim	Plan, stolpehull 945.	12.05.2017	nord	945
Da_62669_082.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, nivå under brannlagene, med mange stolpe- og staurhull. Stolpehullene 914 og 923 i forgrunn.	12.05.2017	sørøst	923
Da_62669_083.tif	Silje E. Fretheim	Profil, staurhull.	12.05.2017	nord	981
Da_62669_084.tif	Silje E. Fretheim	Profil, stolpehull.	12.05.2017	nord	973
Da_62669_085.tif	Silje E. Fretheim	Profil, stolpehull.	12.05.2017	nord	967
Da_62669_086.tif	Silje E. Fretheim	Plan, mulig stolpehull.	12.05.2017	nord	991
Da_62669_087.tif	Silje E. Fretheim	Profil, ikke stolpehull likevel.	12.05.2017	nord	991
Da_62669_088.tif	Syver Smukkestad	Arbeidsbilde. Steinskoing i 956	12.05.2017	nord	956
Da_62669_089.tif	Silje E. Fretheim	Profil, stolpehull.	12.05.2017	nord	834
Da_62669_090.tif	Syver Smukkestad	Snittet stolpehull, med steinskoing og stolpespor.	15.05.2017	nord	956
Da_62669_091.tif	Silje E. Fretheim	Profil, stolpehull.	15.05.2017	nord	936
Da_62669_092.tif	Silje E. Fretheim	Profil, stolpehull.	15.05.2017	nord	936
Da_62669_093.tif	Silje E. Fretheim	Steinskoing i N-veggen av stolpehull 914, etter snitting.	15.05.2017	nord	914
Da_62669_094.tif	Silje E. Fretheim	Steinskoing i N-veggen av stolpehull 914, etter snitting.	15.05.2017	nord	914
Da_62669_095.tif	Silje E. Fretheim	Stolpehullet 914 snitta.	15.05.2017	nordøst	914
Da_62669_096.tif	Silje E. Fretheim	Stolpehullet 914 snitta.	15.05.2017	øst	914
Da_62669_097.tif	Silje E. Fretheim	Stolpehullet 914 snitta.	15.05.2017	øst	914
Da_62669_098.tif	Ruth Iren Øien	Stolpehull, profil.	15.05.2017	nord	945
Da_62669_099.tif	Ruth Iren Øien	Stolpehull, profil.	15.05.2017	nord	945
Da_62669_100.tif	Syver Smukkestad	Arbeidsbilde, steinskoing i 923.	15.05.2017	nord	923
Da_62669_101.tif	Ruth Iren Øien	Stolpehull med steinskoing i vest.	15.05.2017	vest	945
Da_62669_102.tif	Syver Smukkestad	Profil, stolpehull. Med steinskoing og stolpespor.	15.05.2017	nordøst	923
Da_62669_103.tif	Syver Smukkestad	Profil, stolpehull. Med steinskoing og stolpespor.	15.05.2017	nordøst	923
Da_62669_104.tif	Ruth Iren Øien	Plan, stolpehull.	15.05.2017	sørøst	1005
Da_62669_105.tif	Ruth Iren Øien	Snitta stolpehull og stein brukt til skoning av stolpehull.	15.05.2017	sørøst	1005
Da_62669_106.tif	Ruth Iren Øien	Stolpehull, profil.	15.05.2017	sørøst	1005
Da_62669_107.tif	Ruth Iren Øien	Utsyn fra lokalitet mot dalen, en forblåst og tørr solskinnsdag. Koksteinshaugen fra feltet i forgrunn.	16.05.2017	sør	
Da_62669_108.tif	Ruth Iren Øien	Oversikt, staurhull og små stolpehull under brannlag 848.	16.05.2017	sørvest	
Da_62669_109.tif	Ruth Iren Øien	Oversikt, staurhull og små stolpehull under brannlag 848. Det store, snittede stolpehullet 956 i forgrunn.	16.05.2017	sørøst	956
Da_62669_110.tif	Ruth Iren Øien	Oversikt, staurhull og små stolpehull under brannlag 848.	16.05.2017	nordvest	
Da_62669_111.tif	Ruth Iren Øien	Plan, staurhull.	16.05.2017	nord	1067
Da_62669_112.tif	Ruth Iren Øien	Plan, staurhull.	16.05.2017	nord	1068
Da_62669_113.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1067
Da_62669_114.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1067
Da_62669_115.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1068
Da_62669_116.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1068
Da_62669_117.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	16.05.2017	nord	1069
Da_62669_118.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	16.05.2017	nord	1070
Da_62669_119.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1070
Da_62669_120.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1070
Da_62669_121.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1069
Da_62669_122.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	16.05.2017	nord	1071
Da_62669_123.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	16.05.2017	nord	1072
Da_62669_124.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	16.05.2017	nord	1073
Da_62669_125.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1071
Da_62669_126.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1071
Da_62669_127.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1072
Da_62669_128.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1073
Da_62669_129.tif	Silje E. Fretheim	Sand/gruslaget 1081. Opprinnelig avgrensing innrisset - deler ble gravd vekk for å undersøke stratigrafien i forkant av foto og innmåling.	16.05.2017	nordøst	1081
Da_62669_130.tif	Silje E. Fretheim	Sand/gruslaget 1081. Opprinnelig avgrensing innrisset - deler ble gravd vekk for å undersøke stratigrafien i forkant av foto og innmåling.	16.05.2017	nordøst	1081
Da_62669_131.tif	Ruth Iren Øien	Planbilde av staurhullene 1106, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1079, 1080.	16.05.2017	nord	
Da_62669_132.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1110
Da_62669_133.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1110
Da_62669_134.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1109
Da_62669_135.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1111
Da_62669_136.tif	Syver Smukkestad	Stolpehull i flate.	16.05.2017	nord	1112
Da_62669_137.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	16.05.2017	nord	1108
Da_62669_138.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil. 1106, 1080	16.05.2017	nord	1080
Da_62669_139.tif	Silje E. Fretheim	Steinfylt grop/stolpehull i Ø-hjørnet av feltet. Målestokk ved bakstehellefragment.	18.05.2017	sørøst	1142
Da_62669_140.tif	Silje E. Fretheim	Bakstehellefragment i toppen av stolpehullet 1142.	18.05.2017	sørøst	1142
Da_62669_141.tif	Silje E. Fretheim	Steinfylt grop/stolpehull i Ø-hjørnet av feltet. Målestokk ved bakstehellefragment.	18.05.2017	nordvest	1142
Da_62669_142.tif	Syver Smukkestad	Nedgraving 1112 i snitt	18.05.2017	nordvest	1112
Da_62669_143.tif	Ruth Iren Øien	Stolpehull, plan.	18.05.2017	nord	1164
Da_62669_144.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	18.05.2017	nord	1170
Da_62669_145.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan. NB, feil strukturnummer på pinnen på bildet.	18.05.2017	nord	1178
Da_62669_146.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	18.05.2017	nord	1179
Da_62669_147.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	18.05.2017	nord	1180
Da_62669_148.tif	Syver Smukkestad	Mulig lite stolpehull, 1132, i flate.	18.05.2017	nord	1132
Da_62669_149.tif	Ruth Iren Øien	Mulig stolpehull, profil.	18.05.2017	nord	1164
Da_62669_150.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	18.05.2017	nord	1170
Da_62669_151.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	18.05.2017	nord	1178
Da_62669_152.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	18.05.2017	nord	1179
Da_62669_153.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	18.05.2017	nord	1180
Da_62669_154.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	18.05.2017	nord	1181
Da_62669_155.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	18.05.2017	nord	1181
Da_62669_156.tif	Syver Smukkestad	To små stolpehull, 1190 og 1191, i flate.	18.05.2017	nord	1190
Da_62669_157.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt/plan. 1190, 1191 og flere strukturer på samme nivå, ute. Under lag 1081.	18.05.2017	nordvest	1191
Da_62669_158.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt/plan. 1190, 1191 og flere strukturer på samme nivå, inne og ute. Under lag 1081. Den rektangulære gropa 1291 i forgrunnen (uten pinne), lå egentlig over 1081.	18.05.2017	nord	1291

Da_62669_159.tif	Syver Smukkestad	Profil, stolpehull 1191 og 1192.	19.05.2017	nordøst	1191
Da_62669_160.tif	Syver Smukkestad	Plan, 1184 - seinere avskrevet som stolpehull.	19.05.2017	nordøst	1184
Da_62669_161.tif	Ruth Iren Øien	Plan, staurhull 1183.	19.05.2017	nordøst	1183
Da_62669_162.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	19.05.2017	nord	1233
Da_62669_163.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan. Avkrefret ved snitting.	19.05.2017	nord	1234
Da_62669_164.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	19.05.2017	nord	1199
Da_62669_165.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, plan.	19.05.2017	nord	1233
Da_62669_166.tif	Ruth Iren Øien	Staurhull, profil.	19.05.2017	nord	1199
Da_62669_167.tif	Ruth Iren Øien	Profil, staurhull.	19.05.2017	nord	1183
Da_62669_168.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning.	22.05.2017	nordøst	1291
Da_62669_169.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning.	22.05.2017	nordøst	1291
Da_62669_170.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning.	22.05.2017	sørøst	1291
Da_62669_171.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning.	22.05.2017	nordvest	1291
Da_62669_172.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning. Innrissa omriss.	22.05.2017	sørøst	1291
Da_62669_173.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning. Innrissa omriss og tommestokk langs planlagt	22.05.2017	nordøst	1291
Da_62669_174.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291 før tømning. Utsnitt.	22.05.2017	nordøst	1291
Da_62669_175.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291, forkulla stokker i toppen er under avdekking.	22.05.2017	nordøst	1291
Da_62669_176.tif	Silje E. Fretheim	Gropa 1291, forkulla stokker i toppen er under avdekking.	22.05.2017	nordøst	1291
Da_62669_177.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto. Ruth fjerner det nedre koksteinslaget 1266 i SØ.	22.05.2017	sørøst	1266
Da_62669_178.tif	Ruth Iren Øien	Utsnitt av NV-profilen.	23.05.2017	nordvest	1291
Da_62669_179.tif	Ruth Iren Øien	Utsnitt av NV-profilen.	23.05.2017	nordvest	
Da_62669_180.tif	Ruth Iren Øien	Utsnitt av NV-profilen.	23.05.2017	nordvest	
Da_62669_181.tif	Ruth Iren Øien	SV-delen av NV-profilen.	23.05.2017	nordvest	
Da_62669_182.tif	Ruth Iren Øien	Middtdelen av NV-profilen	23.05.2017	nordvest	
Da_62669_183.tif	Ruth Iren Øien	NØ-delen av NV-profilen.	23.05.2017	nordvest	
Da_62669_184.tif	Ruth Iren Øien	Hjørnet der NV-profilen møter NØ-profilen.	23.05.2017	nord	
Da_62669_185.tif	Ruth Iren Øien	Hele NV-profilen.	23.05.2017	nordvest	
Da_62669_186.tif	Silje E. Fretheim	Arbeidsfoto. Ruth og Syver henger opp lysarmatur i taket over	24.04.2017	nordvest	
Da_62669_187.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet før opprensing.	24.04.2017	nordvest	
Da_62669_188.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet før opprensing.	24.04.2017	nord	
Da_62669_189.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet før opprensing.	24.04.2017	sørøst	
Da_62669_190.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet før opprensing.	24.04.2017	sør	
Da_62669_191.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet etter opprensing.	26.04.2017	nordvest	
Da_62669_192.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet etter opprensing.	26.04.2017	nord	
Da_62669_193.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet etter opprensing.	26.04.2017	nordøst	
Da_62669_194.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet etter opprensing.	26.04.2017	nordvest	
Da_62669_195.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet etter opprensing. Bolken i nordøst.	26.04.2017	sørøst	
Da_62669_196.tif	Silje E. Fretheim	Oversikt, feltet inne i vedskjulet etter opprensing.	26.04.2017	nordvest	
Da_62669_197.tif	Syver Smukkestad	Sjakt på utsiden av veggen.	26.04.2017	nordvest	
Da_62669_198.tif	Syver Smukkestad	Sjakt på utsiden av veggen. Sørløstlig ende	26.04.2017	sørvest	
Da_62669_199.tif	Syver Smukkestad	Sjakt på utsiden av veggen.	26.04.2017	sørvest	
Da_62669_200.tif	Syver Smukkestad	Sjakt på utsiden av veggen.	26.04.2017	sørvest	
Da_62669_201.tif	Syver Smukkestad	Sjakt på utsiden av veggen. Nordvestlig ende.	26.04.2017	sørvest	
Da_62669_202.tif	Syver Smukkestad	Sjakt på utsiden av veggen.	26.04.2017	sørøst	
Da_62669_203.tif	Silje E. Fretheim	Plan, del av lag 224 + veggfundamentgrop 347.	27.04.2017	nordøst	347
Da_62669_204.tif	Syver Smukkestad	Kokstein og fragment av klebersteinskar.	08.05.2017	sørvest	591
Da_62669_205.tif	Syver Smukkestad	Fragment av klebersteinskar, 629, in situ.	08.05.2017	sørvest	591
Da_62669_206.tif	Syver Smukkestad	Plan, lagrest 793.	10.05.2017	nordvest	793
Da_62669_207.tif	Silje E. Fretheim	Stolpehull i NØ-profilen, ved Ø-hjørnet.	19.05.2017	nordøst	1142
Da_62669_208.tif	Silje E. Fretheim	Stolpehull i NØ-profilen, ved Ø-hjørnet. Med innrissa kutt.	19.05.2017	nordøst	1142
Da_62669_209.tif	Silje E. Fretheim	Profilveggen i SØ. Moderne veggfundamentgrop til høyre (ikke innmålt).	19.05.2017	sørøst	1142
Da_62669_210.tif	Ruth Iren Øien	Stolpehull, plan.	19.05.2017	nord	1235
Da_62669_211.tif	Ruth Iren Øien	Kokegrop, plan.	19.05.2017	sørøst	1241
Da_62669_212.tif	Ruth Iren Øien	Kokegrop, plan.	19.05.2017	sørøst	1241
Da_62669_213.tif	Ruth Iren Øien	Bunn av stolpehull, plan	19.05.2017	nord	1235
Da_62669_214.tif	Silje E. Fretheim	Lag 1248, sand og gruslag i N/NØ-delen av feltet, mulig tilsvarende lag 1081, men mer siltblanda. NB! Kun innmålt på innsida - utvid til utsida.	19.05.2017	sørøst	1248
Da_62669_215.tif	Silje E. Fretheim	Lag 1248, sand og gruslag i N/NØ-delen av feltet. Nærbilde/ utsnitt.	19.05.2017	sørøst	1248
Da_62669_216.tif	Syver Smukkestad	Kokegrop, 1241 snittet. Skråfoto.	19.05.2017	sørvest	1241
Da_62669_217.tif	Syver Smukkestad	Profil, kokegrop 1241, sørende.	19.05.2017	sørvest	1241
Da_62669_218.tif	Syver Smukkestad	Profil, kokegrop 1241, nordende.	19.05.2017	sørvest	1241
Da_62669_219.tif	Syver Smukkestad	Profil, kokegrop 1241, hele.	19.05.2017	sørvest	1241
Da_62669_220.tif	Syver Smukkestad	Kokegrop, 1241 snittet. Skråfoto.	19.05.2017	sørvest	1241
Da_62669_221.tif	Silje E. Fretheim	Rest av gammel markoverflate i toppen av "rotelag" med tynne skikt av vekselvis silt, sand kull, leire. NB! Ingen av disse lagene er innmålt i dette området. "Rotelaget" ble påvist over hele feltet, men kullskiktene begrensa seg stort sett til midt-delen av flate inne, V for "bolken".	19.05.2017	nordøst	
Da_62669_222.tif	Silje E. Fretheim	Rest av gammel markoverflate i toppen av "rotelag" med tynne skikt av vekselvis silt, sand kull, leire.	19.05.2017	øst	
Da_62669_223.tif	Silje E. Fretheim	Rest av gammel markoverflate i toppen av "rotelag" med tynne skikt av vekselvis silt, sand kull, leire. Utsnitt i SØ-delen av feltet.	19.05.2017	nordøst	
Da_62669_224.tif	Silje E. Fretheim	Rest av gammel markoverflate i toppen av "rotelag" med tynne skikt av vekselvis silt, sand kull, leire. Utsnitt i SØ-delen av feltet.	19.05.2017	nord	
Da_62669_225.tif	Silje E. Fretheim	Prøvetaktssted for jordprøve 1264. Rest av gammel markoverflate i toppen av "rotelag" med tynne skikt av vekselvis silt, sand kull, leire. Utsnitt i SØ-delen av feltet.	19.05.2017	nordøst	1264
Da_62669_226.tif	Silje E. Fretheim	Rest av gammel markoverflate i toppen av "rotelag" med tynne skikt av vekselvis silt, sand kull, leire.	19.05.2017	nordvest	
Da_62669_227.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Feltet inne i vedskjulet, etter opprensing, før graving.	26.04.2017		
Da_62669_228.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Bolken, inne og ute sammensatt, etter graving av koksteinslag 276.	02.05.2017		416
Da_62669_229.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Bolken, inne og ute sammensatt, etter graving av lag 504 og 416.	03.05.2017		380
Da_62669_230.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Feltet inne i vedskjulet, etter graving av lag 724 og 280, med lag 848.	10.05.2017		848
Da_62669_231.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Feltet etter fjerning av lag 848 (brannlag) og snitting av kokegropa 892. 9 innmålte stolpehull + kokegrop.	12.05.2017		
Da_62669_232.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Feltet etter avdekking av lag 1266, "nedre koksteinslag".	22.05.2017		1266

Da_62669_233.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Gropa 1291, forkulla stokker i toppen er avdekket.	22.05.2017		1291
Da_62669_234.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Gropa 1291, kullmasser og sandlommer under trestokkene.	22.05.2017		1291
Da_62669_235.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Gropa 1291, mer organiske masser + brent sand dukker opp under og mellom	22.05.2017		1291
Da_62669_236.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Gropa 1291, tynt organisk lag i bunnen - ligner på lagene vi har tolket som gammel markoverflate.	22.05.2017		1291
Da_62669_237.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristoffer R. Rantala. Gropa 1291 er tømt.	22.05.2017		1291
Da_62669_238.tif	Silje E. Fretheim	Ortofoto fra fotogrammetri, produsert av Kristin Eriksen. NØ-profilen, etter graving ned til steril.	23.05.2017		
Da_62695_001.tif	Åge Hojem	Funnfoto, vevlodd funnet av grunneier Bjørn Foss. Fra venstre: T27670:4 (fragment), T27670:3 og T27670:2	03.10.2018		
Da_62695_002.tif	Åge Hojem	Funnfoto, vevlodd. Fra venstre: T27671:3, T27670:6 og T27670:6.	03.10.2018		
Da_62695_003.tif	Åge Hojem	Funnfoto, del av underligger til dreiekrone funnet av grunneier Bjørn Foss. T27670:12.	03.10.2018		
Da_62695_004.tif	Åge Hojem	Funnfoto, del av underligger til dreiekrone funnet av grunneier Bjørn Foss. T27670:12.	03.10.2018		
Da_62695_005.tif	Åge Hojem	Funnfoto, stort bakstehellefragment funnet av grunneier Bjørn foss. T27670:7, med to gjennomgående hull og rett kant.	03.10.2018		
Da_62695_006.tif	Åge Hojem	Funnfoto, to bakstehellefragmenter funnet av grunneier Bjørn foss. T27670:9 og T27670:11, med buede kanter.	03.10.2018		
Da_62695_007.tif	Åge Hojem	Funnfoto, to bakstehellefragmenter funnet av grunneier Bjørn foss. T27670:9 og T27670:11, med buede kanter.	03.10.2018		
Da_62695_008.tif	Åge Hojem	Funnfoto, to bakstehellefragmenter funnet av grunneier Bjørn foss. T27670:9 og T27670:11, med buede kanter.	03.10.2018		
Da_62695_009.tif	Åge Hojem	Funnfoto. T27671:5, fire sammenføybare fragmenter av bakstehelle med buet kant, fra lag 380.	03.10.2018		380
Da_62695_010.tif	Åge Hojem	Funnfoto. T27671:5, fire sammenføybare fragmenter av bakstehelle med buet kant, fra lag 380.	03.10.2018		380
Da_62695_011.tif	Åge Hojem	Funnfoto, klebergrytefragment T27671:13 og krittpepefragment T27671:17 fra det utplanerte bryggesteinslaget 276.	03.10.2018		276
Da_62695_012.tif	Åge Hojem	Funnfoto, bryner. Fra høyre: T27670:13, T27670:14, T27670:15, T27671:11, T27671:12.	03.10.2018		
Da_62695_013.tif	Åge Hojem	Funnfoto, T27671:15. Flat gjenstand med hull, ukjent materiale og funksjon.	03.10.2018		
Da_62695_014.tif	Åge Hojem	Funnfoto, skår av klebergryte fra lag 591, tykkelse 2,6 cm. T27671:14.	03.10.2018		591
Da_62695_015.tif	Åge Hojem	Funnfoto, skår av klebergryte fra lag 591, tykkelse 2,6 cm. T27671:14.	03.10.2018		591
Da_62695_016.tif	Åge Hojem	Funnfoto, tange- og skaffragment av kniv, T27671:2. Fra lag 724.	03.10.2018		724
Da_62695_017.tif	Åge Hojem	Funnfoto, liten bøylesaks av jern T27671:1, fra lag 820, bevart lengde 13 cm.	03.10.2018		820
Da_62695_018.tif	Åge Hojem	Funnfoto, spinnehjul funnet av grunneier Bjørn Foss. T27670:1, diameter 3,7 cm.	03.10.2018		
Da_62695_019.tif	Ellen W. Randerz	Røntgenfoto av bøylesaksa T27671:1 og knivfragmentet T27671:2.	26.05.2017		

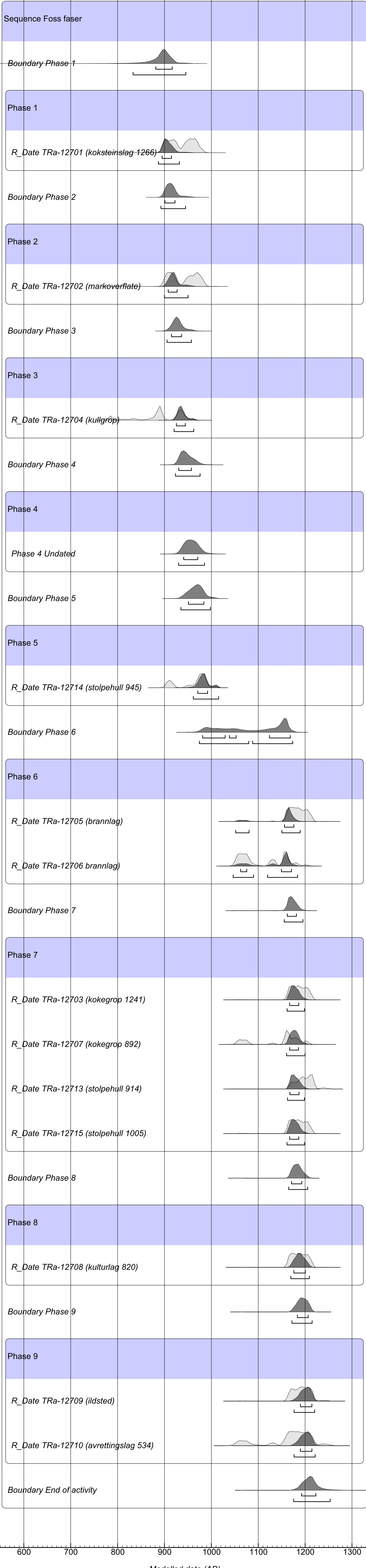
Vedlegg 4: Liste over innsendte 14C-prøver

Lab. ref.	T-nr og Intrasid-ID	Kontekst	Prøvemateriale	14C-alder (avrunda)	Kalibrert
TRa-12701	T27671:51 (ID 1356)	ID 1266 (Nedre koksteinslag)	Trekull. 1 piece Betula sp.,AAA	1110 ± 15	68.2% probability 898AD (33.9%) 924AD 945AD (34.3%) 970AD 95.4% probability 892AD (95.4%) 979AD
TRa-12702	T27671:57 (ID 1264),	Gammel markoverflate, uten ID	Plantemateriale. Noe lyst belegg.,AAA	1100 ± 15	68.2% probability 901AD (30.6%) 921AD 950AD (37.6%) 978AD 95.4% probability 895AD (41.3%) 929AD 939AD (54.1%) 987AD
TRa-12703	T27671:50 (ID 1265),	ID 1241 (Kokegrop)	Trekull. 1 piece Betula sp. (twig),AAA	865 ± 10	68.2% probability 1165AD (60.3%) 1193AD 1199AD (7.9%) 1203AD 95.4% probability 1160AD (95.4%) 1215AD
TRa-12704	T27671:53 (ID 1300)	ID 1291 (Rektangulær grop med kull)	Trekull. 1 piece Pinus sp. (Trunk),AAA	1155 ± 10	68.2% probability 783AD (2.7%) 786AD 877AD (35.1%) 898AD 925AD (30.4%) 945AD 95.4% probability 777AD (7.0%) 790AD 806AD (8.0%) 843AD 860AD (42.3%) 904AD 918AD (38.1%) 964AD
TRa-12705	T27671:40 (ID 891)	ID 848 (Brannlag/kullag, mulig opprinnelig sammenhengende med ID 724)	Trekull. 2 pieces Salix/Populus sp.,AAA	870 ± 15	68.2% probability 1163AD (68.2%) 1205AD 95.4% probability 1059AD (0.7%) 1063AD 1154AD (94.7%) 1219AD
TRa-12706	T27671:59 (uten ID)	ID 724 (Brannlag/kullag, mulig opprinnelig sammenhengende med 848)	Bark.,AAA	900 ± 15	68.2% probability 1050AD (42.2%) 1083AD 1127AD (6.4%) 1135AD 1151AD (19.7%) 1165AD 95.4% probability 1045AD (51.2%) 1095AD 1119AD (43.7%) 1189AD 1199AD (0.5%) 1202AD
TRa-12707	T27671:42 (ID 1049)	ID 892 (Kokegrop, nedre kullag/eldste fase)	Trekull. 1 piece Corylus sp. (twig). 1 piece Betula sp.,AAA	885 ± 10	68.2% probability 1058AD (15.5%) 1075AD 1154AD (52.7%) 1187AD 95.4% probability 1050AD (24.4%) 1083AD 1126AD (2.1%) 1135AD 1151AD (68.9%) 1210AD
TRa-12708	T27671:29 (uten ID)	ID 820 (Funnførende dyrkningslag/kulturlag)	Bein. Ytre del av stor bit.,Collagen	865 ± 10	68.2% probability 1167AD (68.2%) 1206AD 95.4% probability 1161AD (95.4%) 1216AD
TRa-12709	T27671:37 (ID 590)	ID 582 (Ildsted)	Trekull. 2 pieces Betula sp.,AAA	855 ± 15	68.2% probability 1170AD (10.6%) 1176AD 1183AD (57.6%) 1212AD 95.4% probability 1160AD (95.4%) 1221AD

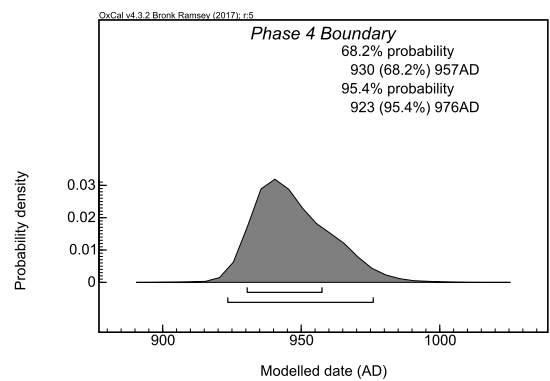
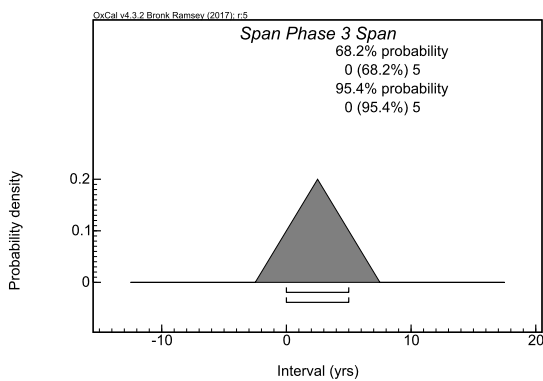
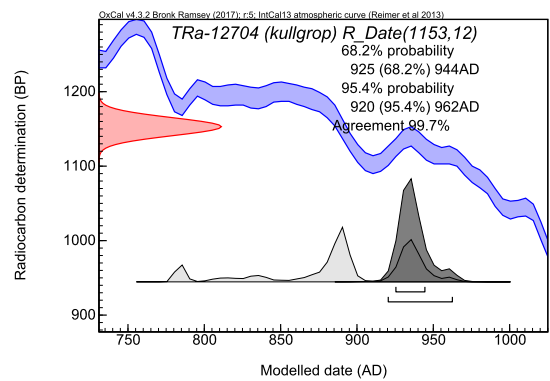
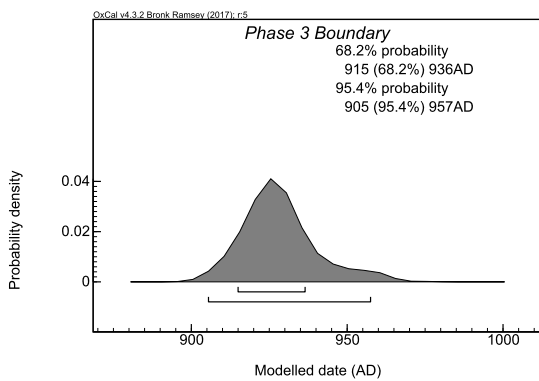
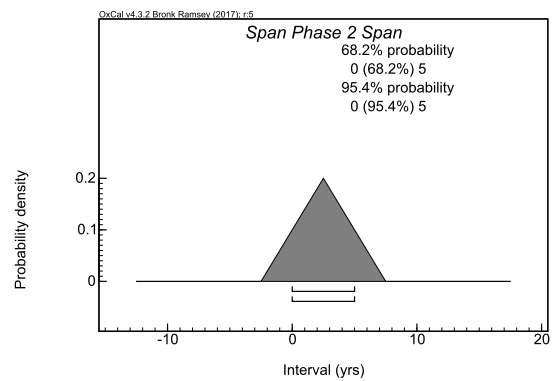
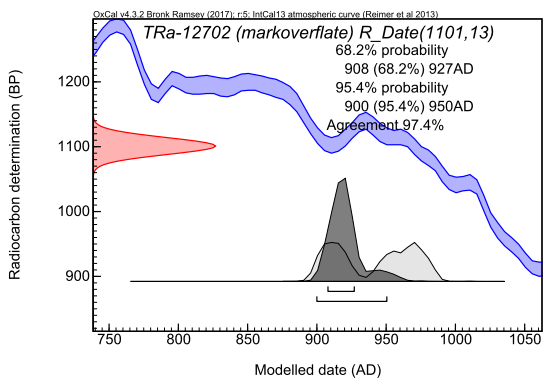
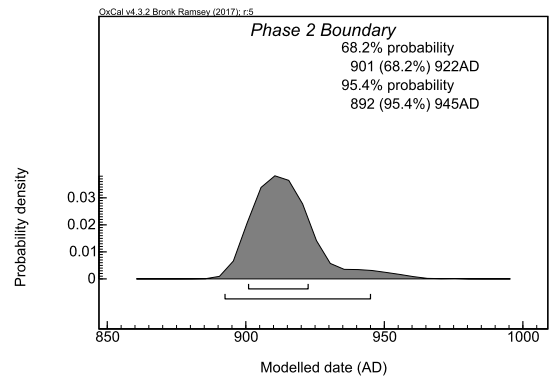
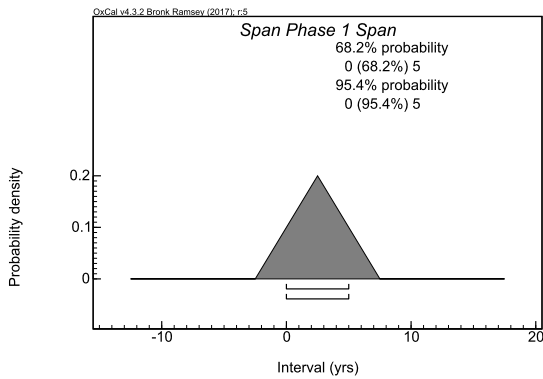
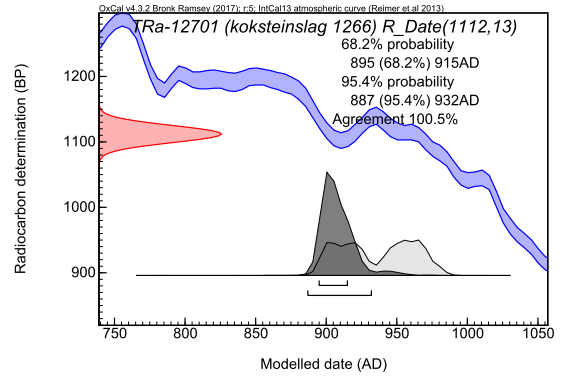
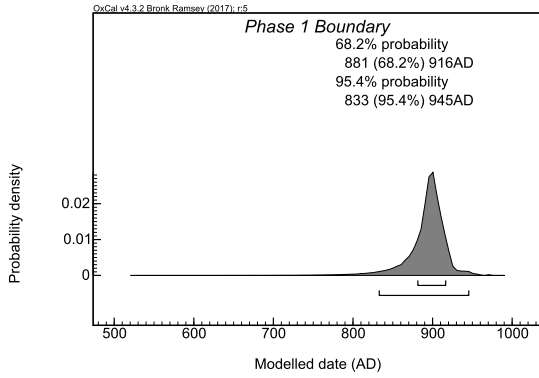
Vedlegg 4: Liste over innsendte 14C-prøver

TRa-12710	T27671:26 (uten ID)	ID 534 (Sandlag/avrettingslag, nedre)	Bein.,Collagen	870 ± 30	68.2% probability 1157AD (68.2%) 1217AD 95.4% probability 1046AD (14.2%) 1090AD 1121AD (3.6%) 1140AD 1148AD (77.5%) 1250AD
TRa-12711	T27671:22 (uten ID)	ID 380 (Koksteinslag/kulturlag)	Bein.,Collagen	840 ± 15	68.2% probability 1186AD (68.2%) 1221AD 95.4% probability 1163AD (92.3%) 1225AD 1233AD (3.1%) 1244AD
TRa-12712	T27671:34 (ID 503)	ID 494 (Sandlag/avrettingslag, øvre)	Trekull. 1 piece Alnus sp.,AAA	695 ± 15	68.2% probability 1279AD (68.2%) 1290AD 95.4% probability 1273AD (95.4%) 1297AD
TRa-12713	T27671:43 (ID 1045)	ID 914 (Stolpehull)	Trekull. 1 piece Betula sp.,AAA	845 ± 15	68.2% probability 1184AD (68.2%) 1219AD 95.4% probability 1162AD (95.4%) 1224AD
TRa-12714	T27671:46 (ID 1047)	ID 945 (Stolpehull)	Trekull. 1 piece Alnus sp. 2 pieces Betula sp.,AAA	1080 ± 15	68.2% probability 905AD (14.4%) 916AD 967AD (53.8%) 990AD 95.4% probability 898AD (24.5%) 924AD 944AD (69.2%) 998AD 1006AD (1.7%) 1012AD
TRa-12715	T27671:49 (ID 1066)	ID 1005 (Stolpehull)	Trekull. 2 pieces Betula sp.,AAA	865 ± 10	68.2% probability 1165AD (61.3%) 1192AD 1199AD (6.9%) 1203AD 95.4% probability 1160AD (95.4%) 1215AD

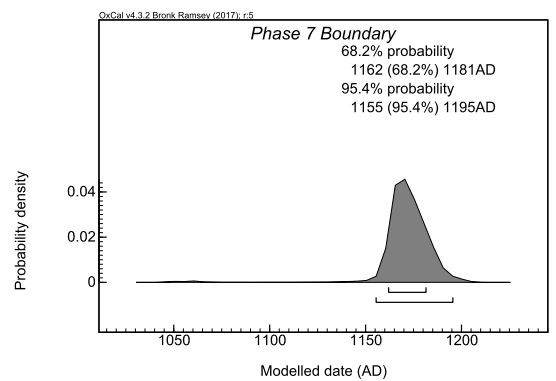
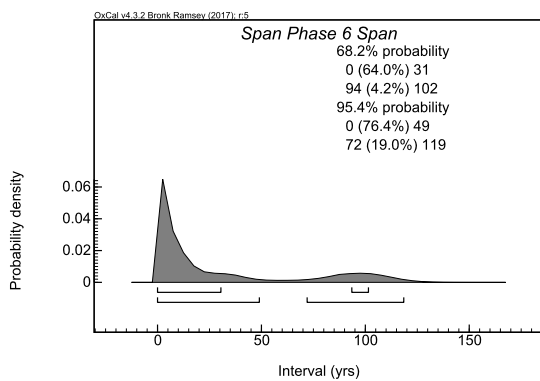
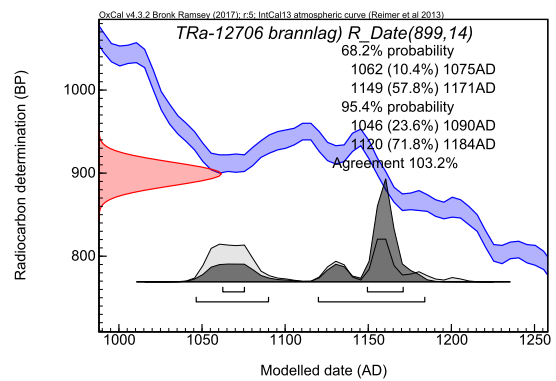
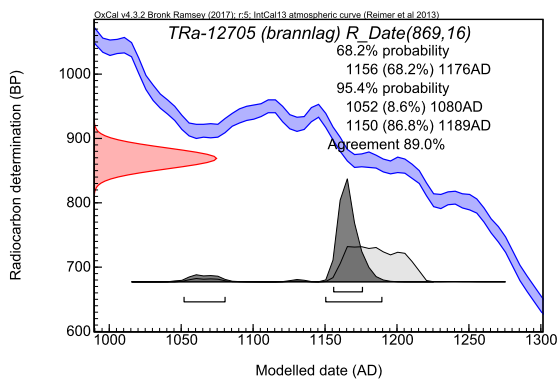
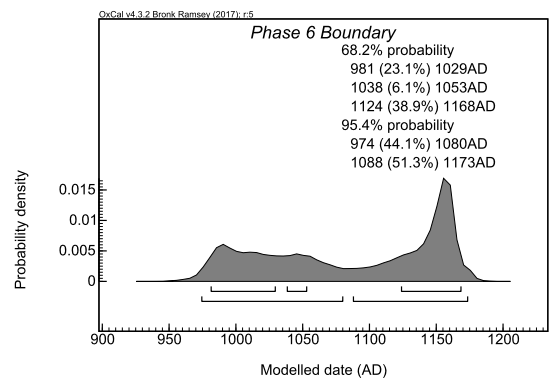
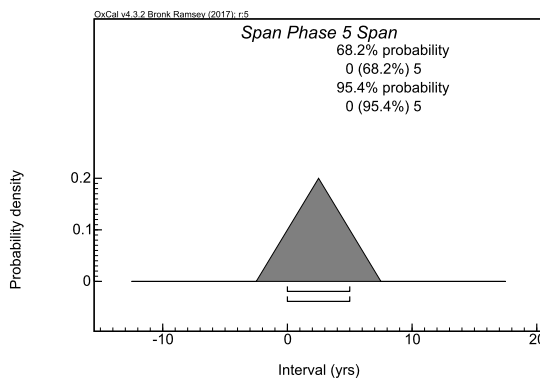
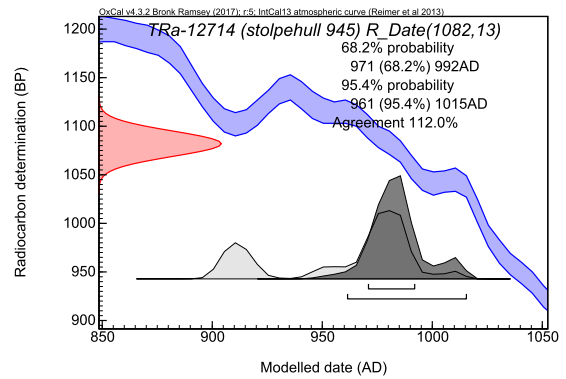
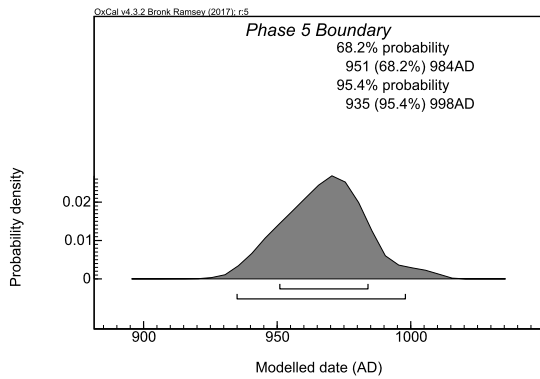
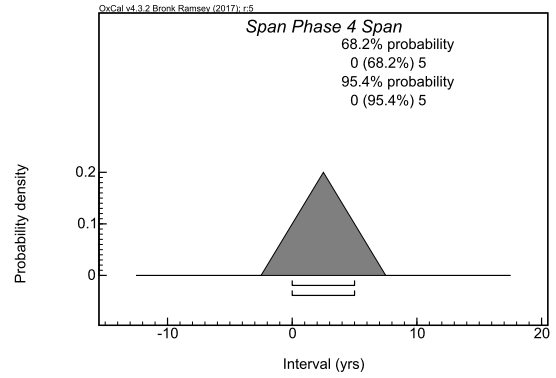
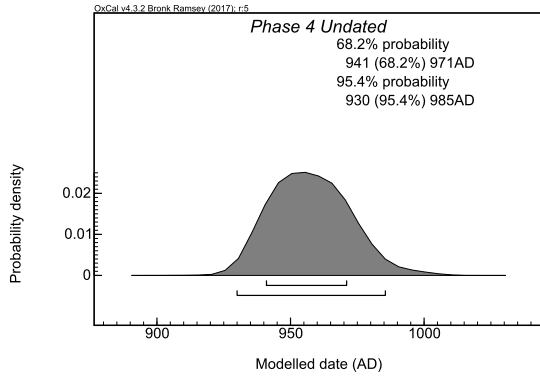
Vedlegg 5: Modellering av kalibrerte ¹⁴C-dateringer

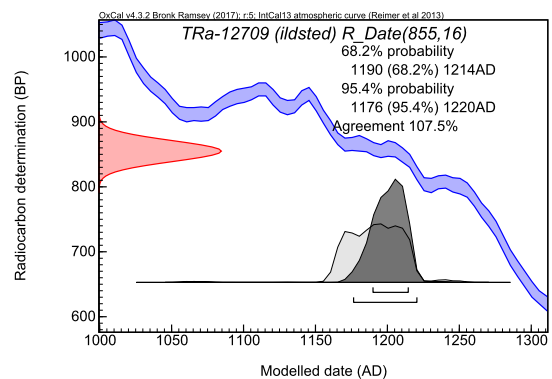
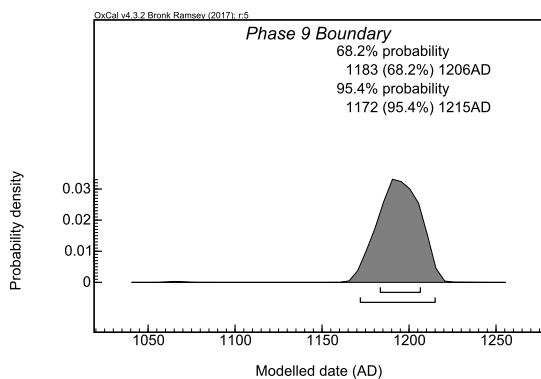
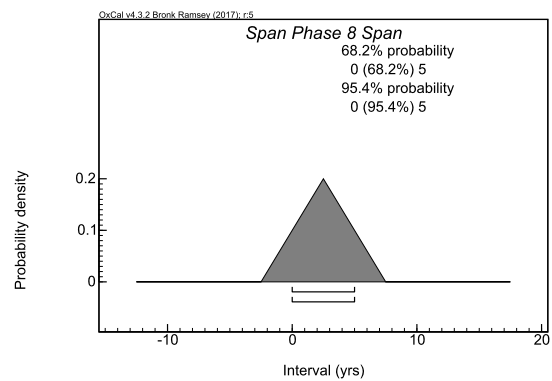
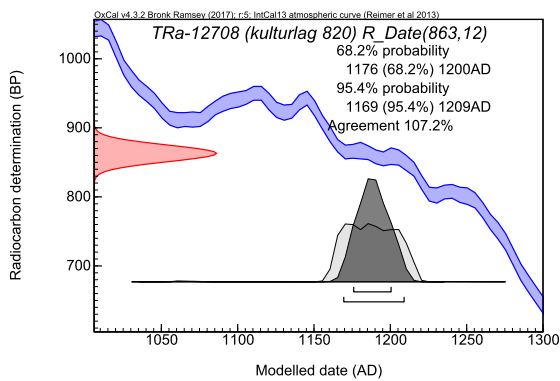
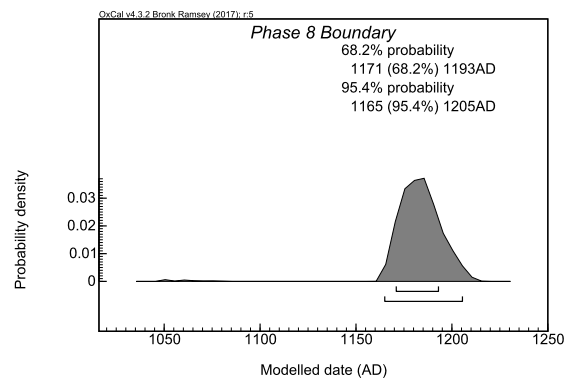
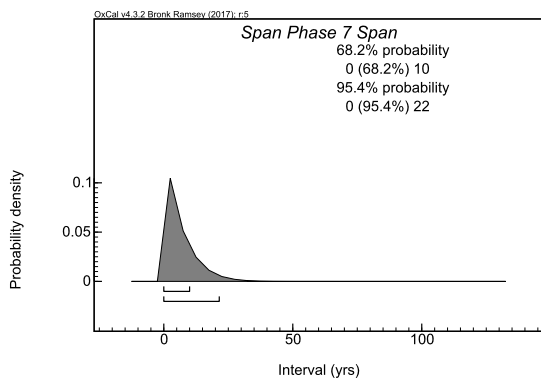
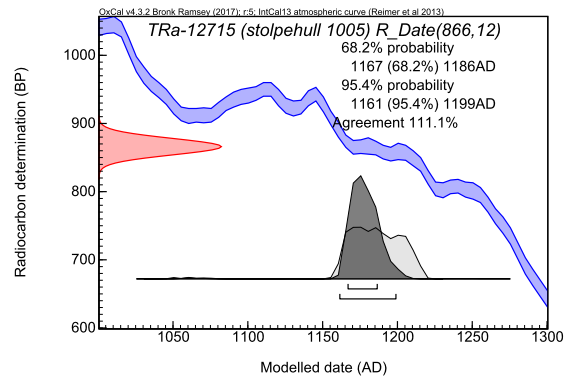
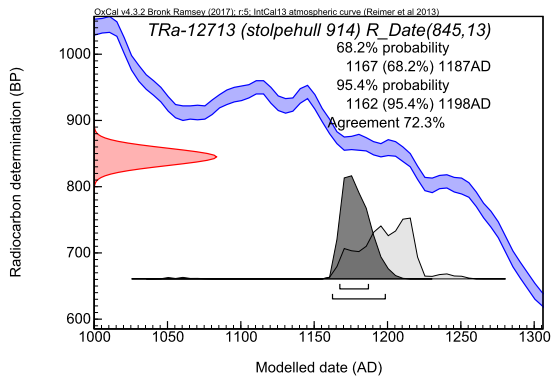
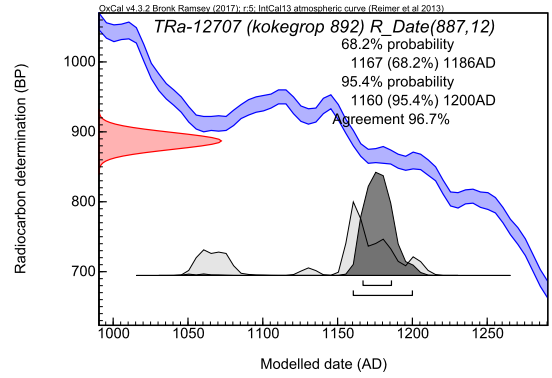
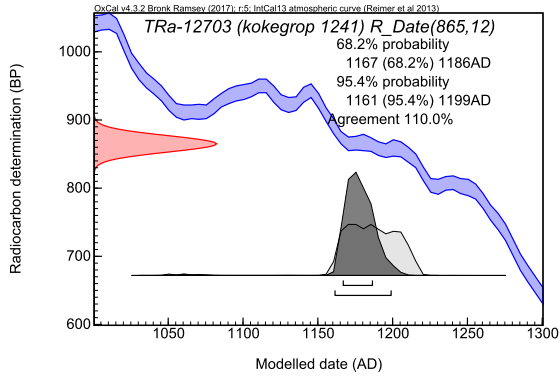
Vedlegg 5: Modellering av kalibrerte ¹⁴C-dateringer

Vedlegg 5: Modellering av kalibrerte ¹⁴C-dateringer

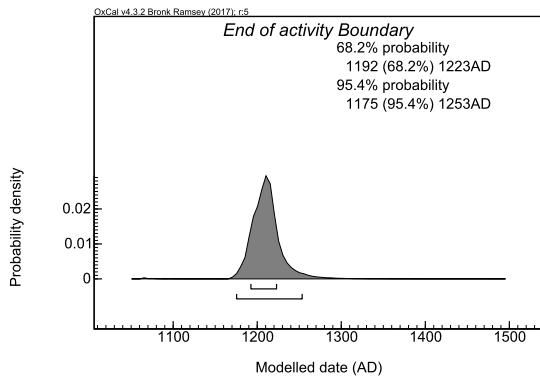
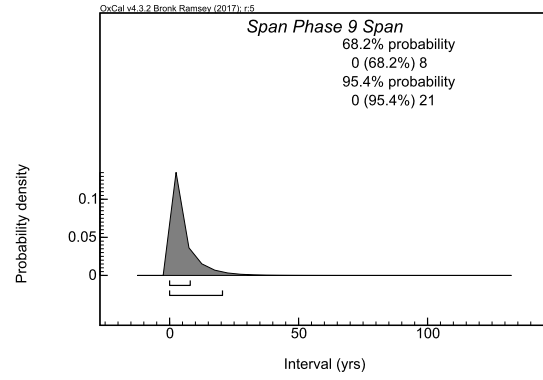
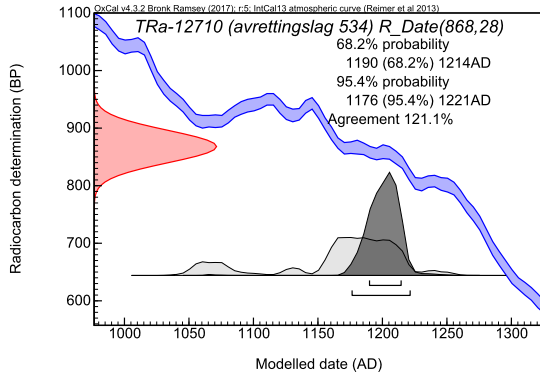

Vedlegg 5: Modellering av kalibrerte ¹⁴C-dateringer

Vedlegg 5: Modellering av kalibrerte ¹⁴C-dateringer

Vedlegg 4a: Ortofoto. Topp, inne

(Da62669_227, med lagskiller fra Intrasis)

1:40

0 0,5 1 1,5 2
Meter

Vedlegg 4b: Ortofoto. Under brannlag

(Da62669_231, med lagskiller fra Intrasis)

1:40

0 0,5 1 1,5 2
Meter

Hvitt: Stolpehull
Rødt: Kokegrop

Vedlegg 4b: Ortofoto. Nedre koksteinslag

(Da62669_232, med lagskiller fra Intrasis)

1:40

0 0,5 1 1,5 2
Meter

Gult: nedre koksteinslag 1291

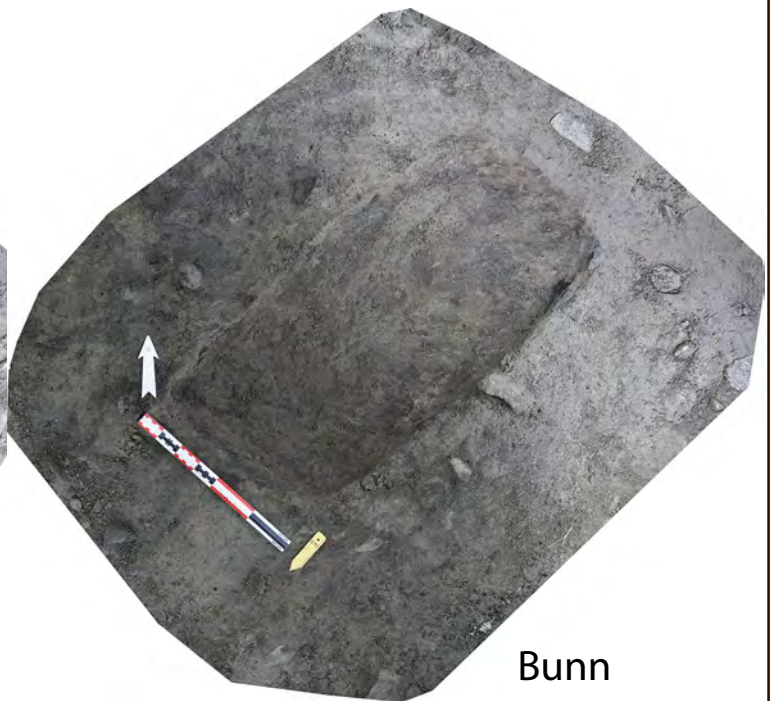
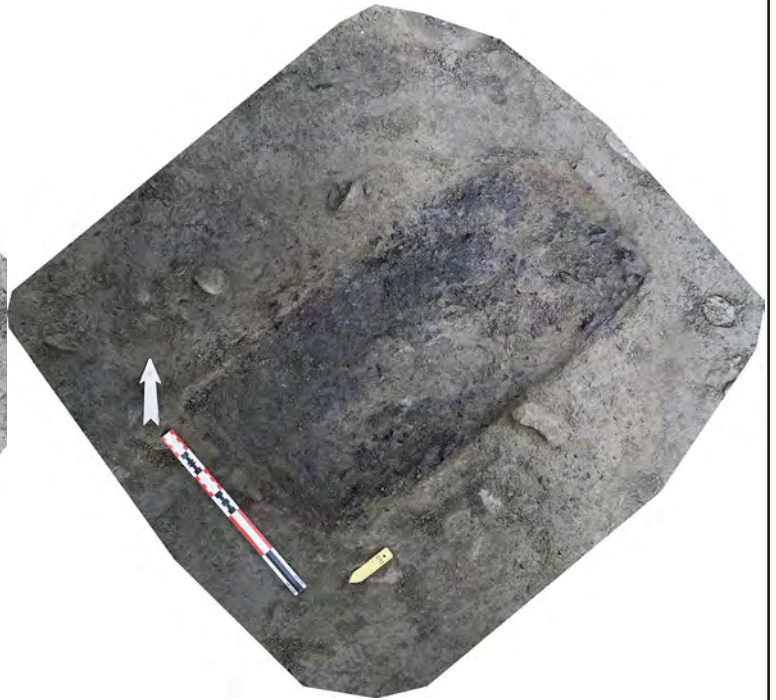
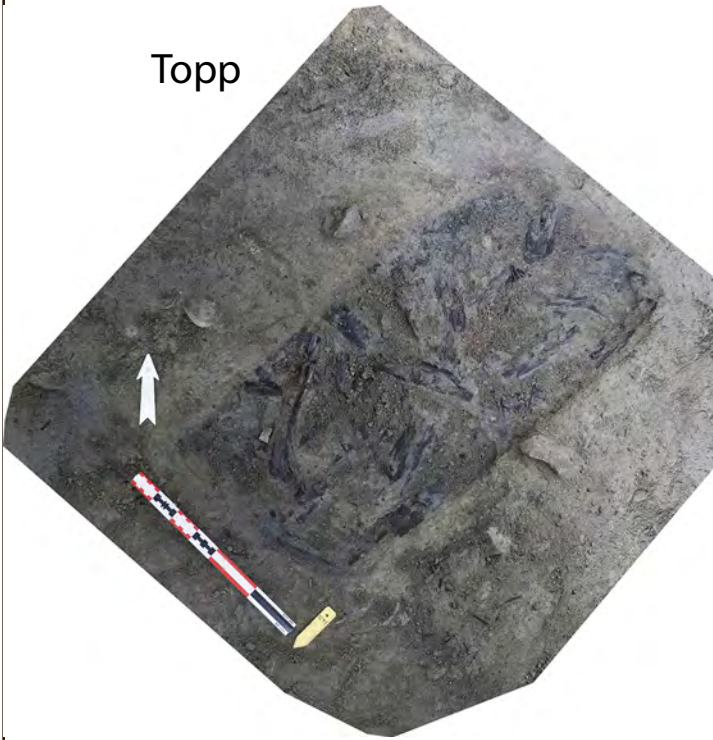
Orange: grop 1291, med forkulla stokker

Vedlegg 4d: Ortofoto av gropa 1291
i fire stadier av utgravning

(Da62669_232-236)

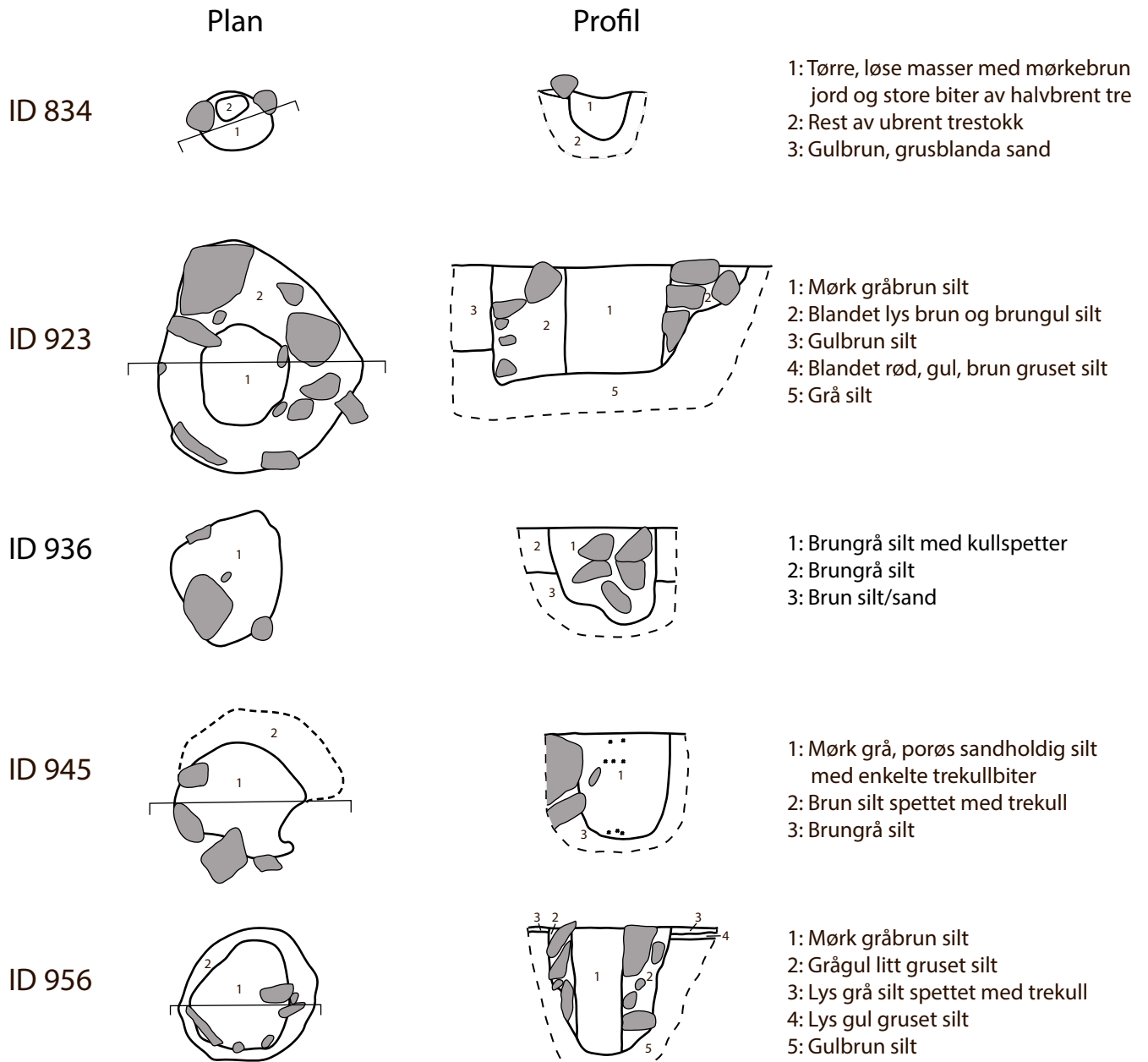

Topp

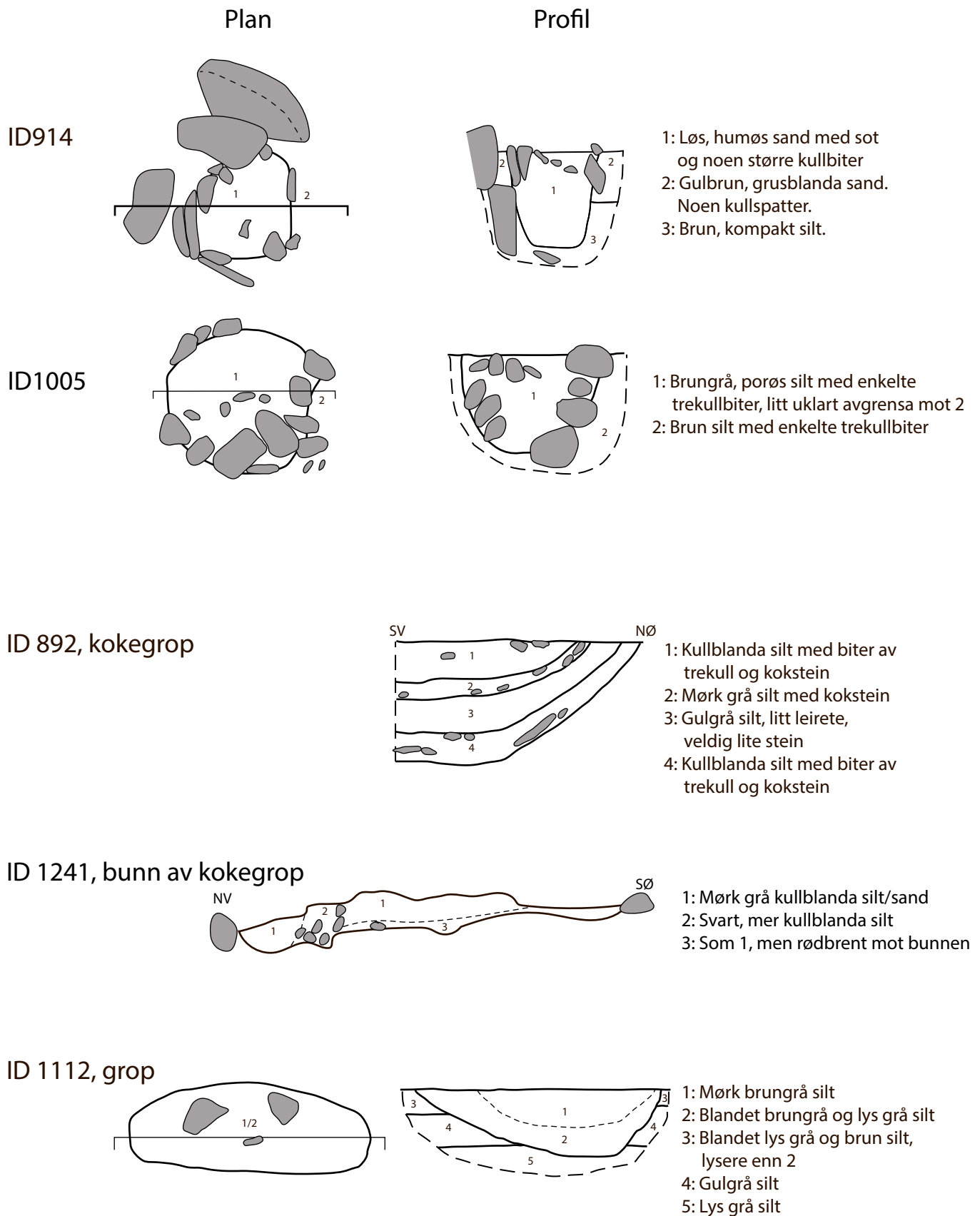
Bunn

Stolpehull, Fase 5

1 m

Stolpehull og groper, Fase 7

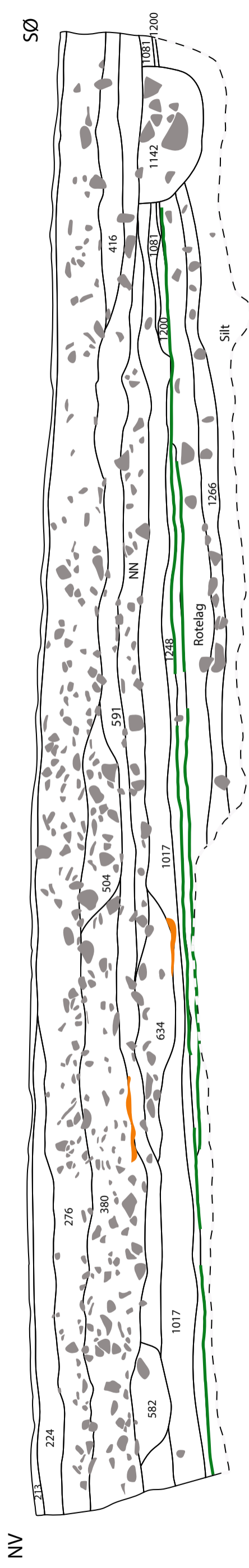

1 m

NØ-profil, fotogrammetri og tegning

1 m

213: Gresstorv

224: Brun humusholdig sand

276: Utplanert koksteinslag, lite kull/sot

504: Løst koksteinslag med brungrå/brungul silt

416: brun sand/silt - avrettingslag

380: Markert sotholdig koksteinslag/kulturlag, med dyrebein og bakstehelefragmenter

582: Ildsted - hvitbrent sand og kullkonsentrasjoner

591: Kulturlag, funnførende

1142: Steinskodd stolpehull - Fase 7

NN: Sterkt sotholdig lag, med kokstein. Tydelig i profil, men ikke skilt ut som eget lag under graving i plan

634: forsøknng med kokstein, en del kull, noe bein

1017: Lys brun sand med kullspetter - dyrkningslag?

1248: Sand- og gruslag

1081: Sand- og gruslag

1200: Beige silt

Rotelag: Mange tynne, sjikt av fin sand og silt i ulike farger, samt enkelte lommer med mer grusblanda masser

1266: Koksteinslag/dyrkningslag - Fase 1

Silt: Naturlig undergrunn

 Lomme med kull/sot

 Gammel markoverflate

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur, kultur og vitenskap. Museet skal sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene og aktivisere dem gjennom forskning, formidling og undervisning.

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie har forvaltningsansvar for automatisk fredete kulturminner og skipsfunn i Nordmøre, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, nordlige Romsdal og Nordland til og med Rana. Seksjonen foretar arkeologiske undersøkelser på kulturminner over og under vann, i henhold til kulturminneloven.

ISBN 978-82-8322-166-4

ISSN 2387-3965

© NTNU Vitenskapsmuseet

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet